Høringsnotat af 19. maj 2008 vedrørende TDC's standardtilbud på markedet for ubundet adgang (marked 11 - rå kobber og delt rå kobber)

Standardtilbud sendes i høring i branchen med henblik på at opnå branchens kommentarer til ydelser og vilkår i det pågældende standardtilbud.

IT- og Telestyrelsen gennemfører høringen ved, at standardtilbuddene lægges på styrelsens hjemmeside med oplysning om, hvornår høringsfristen udløber. Branchens kommentarer må være styrelsen i hænde senest ved fristens udløb. Styrelsen vil herefter gennemgå kommentarerne og vurdere, om disse giver anledning til ændringer af vilkår i standardtilbuddene efter regler herom i telelovens §§ 72 eller 73, jf. lovbekendtgørelse nr. 780 af 28. juni 2007 af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet.

Det understreges, at IT- og Telestyrelsen ikke skal godkende standardtilbuddene. Styrelsen har dog mulighed for at kræve vilkår ændret til vilkår, som er rimelige i forhold til telelovens regler om tilbud på samtrafik.

IT- og Telestyrelsen bemærker, at et standardtilbud kan betragtes som et minimumtilbud, hvortil der på grundlag af kommercielle forhandlinger kan forekomme afvigelser.

Som det fremgår af det følgende, har det været IT- og Telestyrelsens vurdering, at en række af de i høringen rejste problemstillinger mest hensigtsmæssigt burde afklares yderligere med TDC, forinden IT- og Telestyrelsen eventuelt træffer afgørelse om ændringer i standardtilbuddene, jf. telelovens §§ 72 eller 73.

IT- og Telestyrelsen har taget kontakt til TDC med henblik på den nævnte afklaring.

IT- og Telestyrelsen har således ved brev af 12. oktober 2007 til TDC anmodet om selskabets bemærkninger til en række punkter i et udkast til høringsnotat af samme dato. I høringsnotatet havde IT- og Telestyrelsen angivet, hvor der bl.a. på baggrund af de modtagne høringssvar kunne være behov for afklaring eller tilpasning af standardtilbuddene.

TDC har ved brev af 29. november 2007 fremsendt selskabets bemærkninger til IT- og Telestyrelsens brev af 12. oktober 2007.

TDC har som opfølgning på et møde med IT- og Telestyrelsen den 9. januar 2008 ved brev af 5. februar 2008 indsendt selskabets supplerende bemærkninger til punktet vedr. kvalitetskrav på kobberforbindelser.

IT- og Telestyrelsen har i forbindelse med de aktuelle punkter nedenfor refereret TDC's bemærkninger og taget stilling til emnet.

Det skal bemærkes, at i forbindelse med gennemførelsen af høringer af andre standardtilbud fra TDC, f.eks. høringsnotat af 3. januar 2007 over standardtilbud af 18. februar 2006 om udveksling af trafik mellem udbydere af telenet og teletjenester på engrosmarkedet for fastnetterminering (marked 9), har IT- og Telestyrelsen taget stilling til problemstillinger, som går igen i flere høringssvar, der er afgivet til marked 11.

1. Indledning

IT- og Telestyrelsen udsendte den 31. august 2006 TDC's standardtilbud af 6. februar 2006 om Rå kobber og Delt rå kobber på engrosmarkedet for ubundet adgang i høring i henhold til telelovens § 72, stk. 3. Hørings-

fristen var den 15. september 2006. Indeholdt i nærværende høringsnotat er ligeledes TDC's standardtilbud af 13. oktober 2006 om Rå kobber og Delt rå kobber, hvor høringsfristen over for styrelsen var den 12. januar 2007. I forbindelse med standardtilbud af 13. oktober 2006 introducerede TDC selskabets Cable Management Plan (CMP) som en del af selskabets standardtilbud, ligesom der i forbindelse med revisionen af standardtilbuddene blev foretaget enkelte ændringer i øvrigt, som er inkorporeret i nærværende notat.

I forbindelse med gennemgangen af de indkomne høringssvar har IT- og Telestyrelsen indhentet supplerende bemærkninger fra branchen med henblik på en afklaring af enkeltpunkter, senest ved Telias bemærkninger vedrørende forbikobling af 28. august 2007.

IT- og Telestyrelsen har i denne høring modtaget høringssvar fra Telia Danmark A/S (herefter Telia), Tele2 A/S (herefter Tele2), Cybercity A/S (herefter Cybercity), COLT Telecom (herefter COLT) og GlobalConnect A/S (herefter GlobalConnect)

TDC indsendte den 15. august 2007 nye standardtilbud om adgang til Rå kobber og Delt rå kobber. Standardtilbuddene har været i høring i branchen med svarfrist den 7. december 2007. I det omfang høringssvarene har betydning for de af IT- og Telestyrelsen behandlede emner i udkast til høringsnotat af 12. oktober 2007, er disse indarbejdet i det endelige høringsnotat. I det omfang branchen har rejst nye problemstillinger, er disse ikke behandlet i nærværende høring. Da inddragelse af nye problemstillinger vil kræve en fornyet høring af TDC, har styrelsen af hensyn til den samlede proces fundet det mest hensigtsmæssigt at udskyde behandlingen af nye problemstillinger til en efterfølgende kontrol med TDC's standardtilbud. IT- og Telestyrelsen vil vurdere eventuelle nye problemstillinger i forbindelse med et efterfølgende tilsyn med TDC's standardtilbud.

IT- og Telestyrelsen har ved den seneste høring modtaget høringssvar fra Barablu, som ikke havde nogle bemærkninger til standardtilbuddene. Styrelsen har endvidere modtaget høringssvar fra Telia.

Standardtilbuddene for Rå kobber og for Delt rå kobber indeholder i store træk de samme vilkår, og det er primært i bilagene til de to standardtilbud, at der er afvigelser. Høringssvarene for de to standardtilbud er derfor i store træk ens for begge tilbud, og høringsnotatet vil derfor omhandle begge tilbud samtidigt, medmindre andet fremgår af teksten. Høringssvar vedrørende standardtilbud om samhusning behandles i forbindelse med styrelsens gennemgang af høringssvar i forbindelse med det pågældende standardtilbud. I det følgende refereres og kommenteres væsentlige substansbemærkninger.

IT- og Telestyrelsen skal gøre opmærksom på, at de angivne tekster fra standardtilbuddene er fra standardtilbud af 15. august 2007 om adgang til rå kobber og delt rå kobber. Der kan forekomme mindre variationer i ordlyden mellem de enkelte punkter i de relevante standardtilbud, som styrelsen behandler. Styrelsen har valgt at koncentrere sig om de definitioner, som også er påpeget af branchen, men skal bemærke, at de principper styrelsen fastlægger, er normerende for alle standardtilbuddene på marked 11.

2. Generelle bemærkninger fra branchen

2.1 Manglende punkter i hovedaftalen

Tele2 har anført, at der efter deres mening mangler følgende punkter i hovedaftalen:

Migrering imellem aftaler (rå kobber og delt rå kobber)
Tele2 har anmodet om, at retten til migrering mellem forskellige samtrafikprodukter fastslås, samt at priser herfor fremgår af aftalen. Prisen skal naturligvis være omkostningsdokumenteret.

Tele2 har endvidere anmodet om, at aftalen ændres, således at der i hovedaftalen indføres en ret for operatøren til at migrere kunder over til andre samtrafikprodukter eksempelvis fra BSA til rå kobber, til omkost-

ningsdokumenterede priser, der tager højde for de besparelser TDC opnår ved, at der er tale om en migrering frem for en nyoprettelse.

IT- og Telestyrelsen skal herom bemærke, at princippet for at skifte allerede findes på marked 11, hvor flytning fra delt rå kobber til rå kobber sker som et skift til produktet administrativt rå kobber, hvor oprettelsesudgiften for administrativt rå kobber er mindre end oprettelsesudgiften for rå kobber.

Det er imidlertid IT- og Telestyrelsens vurdering, at TDC med marked 11 afgørelsen ikke forpligtes til at levere rå kobber på særlige vilkår ved et skifte fra andre samtrafikprodukter. Det er dog IT- og Telestyrelsens opfattelse, at de arbejdsgange, der ligger til grund for faciliteringen af et skifte, skal afspejles ved prissætningen af gebyrerne for de forskellige typer af oprettelser.

Styrelsen finder på denne baggrund, at priserne for skift fra BSA til rå kobber ligesom andre priser skal være omkostningsbaserede. Hvis omkostningerne ved et skift afviger fra omkostningerne ved oprettelse – dvs. hvis der eksempelvis er arbejdsprocesser, der bliver unødvendige, fordi der i forvejen leveres et samtrafikprodukt på adressen – skal der ligeledes af prisbilaget fremgå en pris for skiftet.

IT- og Telestyrelsen bemærker videre, at det er styrelsens opfattelse, at de eksisterende oprettelsespriser for rå kobber i et vist omfang allerede tager højde for sparede omkostninger i forbindelse med flytning af eksisterende slutbrugere fra et produkt f.eks. BSA til rå kobber. Således fremgår det af styrelsens høringsnotat af 16. juni 2005 om "kortlægning af andre tjenester til brug for LRAIC-ændringsprocessen", at der allerede er taget højde for dobbeltprocesser samt sparet tidsforbrug i de eksisterende LRAIC-prisfastsættelser. Det kan dog samtidig ikke afvises, at der ved migrering vil kunne foreligge nogle sparede omkostninger, som der ikke allerede er taget højde for i de eksisterende oprettelsespriser. Såfremt dette er tilfældet, skal det afspejles i prisbilaget.

IT- og Telestyrelsen skal anmode om TDC's bemærkninger hertil.

TDC's bemærkninger
TDC har ved brev af 29. november 2007 til IT- og Telestyrelsen oplyst, at det er selskabets opfattelse, at eventuelle sparede omkostninger er medtaget ved beregningen af oprettelsespriserne for rå kobber og delt rå kobber, da oprettelsespriserne er baseret på en beregning af de gennemsnitlige omkostninger ved en oprettelse.

IT- og Telestyrelsens bemærkninger
Det er IT- og Telestyrelsens forståelse, at TDC ikke finder anledning til at ændre standardtilbuddene. IT- og Telestyrelsen vil derfor træffe afgørelse vedr. denne problemstilling, jf. telelovens § 72 eller 73.

Samtidig oprettelse og nedlæggelse (rå kobber og delt rå kobber)
Telia har efterspurgt muligheden for samtidig oprettelse og nedlæggelse. Det er Telias opfattelse, at det bør være administrativt muligt at foretage denne bestilling hos TDC. På denne måde ville begge parter undgå for mange fejl, og dermed betaling af diverse gebyrer samt eliminere administrativt tidsspild. Systemerne hos TDC tillader ikke, at operatøren bestiller flere "ordrer" på samme basis/bærerlinje (PSTN/bredbånd), hvorfor der kan opstå mange fejl m.v. Telia efterlyser derfor generelt, at der sker en stramning i serviceniveauet, hvad angår TDC's støttesystemer/relaterede it systemer, idet disse udgør en del af anvendelsen af produktet. Jo vanskeligere det er for operatørerne at anvende automatiserede systemer eller for TDC at håndtere diverse ordre m.v., jo ringere stiller operatørerne efter Telias opfattelse deres slutkunder, og jo længere vil operatørernes leveringstider blive. Dette skal ses i forhold til den service, TDC selv tilbyder egne slutkunder. Telia efterspørger således *"PSTN og ADSL samtidig uden "næste dag problem" – koordinering af PSTN samtidig med bestilling af ADSL"*.

IT- og Telestyrelsen er som udgangspunkt enig med Telia for så vidt, at serviceniveauet er et konkurrenceparameter, som er af afgørende betydning for en udbyders mulighed for at erhverve nye og fastholde eksisterende slutkunder. IT- og Telestyrelsen bemærker endvidere, at der ud fra et synspunkt om ikke-

diskrimination ikke skal være forskelsbehandling af TDC's engroskunder, uanset om det er BSA eller rå kobber – delt rå kobber produkter, der aftages.

IT- og Telestyrelsen skal anmode om TDC's bemærkninger til ovenstående.

TDC's bemærkninger
TDC har ved brev af 29. november 2007 til IT- og Telestyrelsen oplyst at grunden til, at TDC's systemer i dag ikke tillader, at operatører bestiller flere ordrer på samme linie, er for at eliminere risiko for fejl, i modsætning til hvad Telia anfører. TDC har imidlertid forstået, at det giver problemer ved samtidig oprettelse af PSTN og ADSL, og TDC vil derfor tage initiativ til en drøftelse med branchen af, hvorledes dette problem håndteres uden at indføre nye risici for fejlagtig ordrebehandling.

IT- og Telestyrelsens bemærkninger
IT- og Telestyrelsen kan konstatere, at TDC vil tage initiativ til en drøftelse med branchen om muligheden for bestilling af flere ordre på samme linie. Styrelsen skal i den forbindelse henstille til, at selskabet inddrager styrelsens synspunkt om, at der ikke skal ske forskelsbehandling af TDC's engroskunder, uanset om udbudet er baseret på rå kobber eller BSA.

Styrelsen finder således ikke anledning til at træffe afgørelse om ændring af standardtilbuddet, jf. telelovens § 72 eller § 73.

Ordrebehandling – manglende kundeservice. (rå- og delt rå kobber)
Telia efterlyser generelt bestemmelser i aftalerne, som forpligter TDC til at yde et minimum af kundeservice. TDC yder ingen garantier og betaler generelt heller ikke bod. På et konkurrenceudsat marked ville kunderne kunne kræve et minimum af service/garantier, hvilket netop ikke er tilfældet på marked 11, idet TDC ikke er udsat for konkurrence og derfor heller ikke har et incitament til eksempelvis at forpligte selskabet selv til et minimum af kundeservice. Kunden opsiger ikke kontrakten pga. dårlig kundeservice, idet der ikke er øvrige udbydere at vælge i mellem.

Det IT- og Telestyrelsens vurdering, at Telias anmodning om en opstramning af kundeservicen via pålæg om bod ved misligholdelse, som behandlet i punkt 3.27 "*TDC's misligholdelse"* vil have den incitamentsskabende effekt, som efter Telias opfattelse mangler ved den nuværende ordrebehandling. IT- og Telestyrelsen finder derfor ikke anledning til, at behandle dette spørgsmål særskilt.

Afvisninger (rå- og delt rå kobber)
Telia har oplyst, at TDC's afvisninger i dag ikke er særlige forståelige og derfor ikke anvendelig. F.eks. i relation til "dobbelt trunk" giver TDC ikke nogen identifikation af, hvilken trunk det drejer sig om. Telia efterlyser derfor, at TDC i aftalens bilag udarbejder en klar skemaoversigt med nødvendige angivelser samt forklaringer på diverse afvisninger. TDC's afvisningsgrunde er ikke forståelige for Operatøren, hvilket gør processen træg, idet dette giver anledning til en lang korrespondance frem og tilbage mellem parterne. Ikke entydige eller klare afvisningsgrunde giver oftest indtrykket af, at afvisningsgrunden ikke er hjemlet i reguleringen, eller at der blot er tale om sjusk og i sidste ende dårlig kundehåndtering. Idet TDC ikke er udsat for konkurrence, giver dette derfor heller ikke et incitament til at forpligte selskabet selv til et minimum af kundeservice. Operatøren opsiger ikke kontrakten pga. dårlig kundeservice, idet der ikke er øvrige udbydere at vælge imellem. Telia efterlyser endvidere generel adgang til relevant og ikke fortroligt datamateriale. Eksemplerne herpå er, de afvisninger, som ikke virker troværdige, eller f.eks. forhold omkring fremskudte abonnenttrin. Telia forstår heller ikke, hvorfor der er forskel på afvisningsårsagerne på delt rå kobber og f.eks. BSA. Telia har i brev af 10. december 2007 anført at der efter selskabets opfattelse bør pålægges, at TDC i aftalens bilag udarbejder en klar skemaoversigt med nødvendige angivelser samt forklaringer på diverse afvisninger. Der er efter Telias opfattelse et behov for, at TDC forpligtes til at oplyse samtlige afvisningsårsager "upfront" i forbindelse med operatørens bestilling.

Under henvisning til reglerne om gennemsigtighed samt reglerne om afvisning af samtrafik er det IT- og Telestyrelsens opfattelse, at det klart bør fremgå, på hvilket grundlag en afvisning af oprettelse af samtrafik er

sket, ligesom IT- og Telestyrelsen finder behovet for adgang til relevant og ikke-fortroligt materiale velbegrundet og centralt i forbindelse med udbydernes ageren på markedet.

IT- og Telestyrelsen skal anmode om TDC's bemærkninger til ovenstående.

TDC's bemærkninger
TDC har ved brev af 29. november 2007 til IT- og Telestyrelsen oplyst, at selskabet er enig i, at begrundelser for afvisning af en ordre bør være forståelige. TDC har endvidere oplyst, at selskabet derfor til stadighed arbejder på at forbedre informationsniveauet, men at det er afgørende, at en ændring af informationsniveauet ikke medfører øget administration og dermed yderligere omkostninger. TDC bemærker særligt om afvisningskoden "Dobbelt Trunk", at der derved forstås, at ordren betyder dobbeltbelægning af en trunkposition, idet den position, linien er beordret koblet til, allerede er optaget. En identifikation af, hvilken trunkposition, ordren skulle kobles til, er derfor ifølge TDC unødvendig, eftersom denne identifikation fremgår af den afviste ordre.

IT- og Telestyrelsens bemærkninger
IT- og Telestyrelsen bemærker, at TDC er enig i, at begrundelser for afvisning af en ordre bør være forståelige. Styrelsen finder imidlertid, at det er uklart, hvorvidt TDC faktisk vil ændre standardtilbuddet, således at det klart fremgår heraf på, hvilket grundlag en afvisning af oprettelse af samtrafik beror.

IT- og Telestyrelsen vil derfor træffe afgørelse vedr. denne problemstilling, jf. telelovens § 72 eller 73.

Rå-/delt rå kobber ctr. BSA (rå- og delt rå kobber)
Telia undrer sig over, hvorfor det er dyrere at få sat et KAP-stik op i fbm. BSA end ved Rå kobber og Delt rå kobber. Aftalen indeholder ikke en afklaring af prisforskellen, hvorfor Telia efterlyser årsagen til prisforskellen for samme ydelse. Telia undrer sig endvidere over, hvordan det er muligt for TDC at garantere båndbredde på BSA produktet, når det ikke kan lade sig gøre at garantere båndbredde på Rå kobber samt Delt rå kobber. Der er tale om det samme "grundprodukt", hvorfor Telia undrer sig over, at TDC kan garanterer båndbredde på et produkt, som TDC trods alt møder mere konkurrence på (BSA), end et produkt, som på ingen måde er udsat for konkurrence (rå kobber og delt rå kobber).

IT- og Telestyrelsen skal bemærke, at LRAIC-metoden finder anvendelse for både rå kobber og BSA, og at der ikke efter IT- og Telestyrelsens afgørelse om fastsættelse af priser for BSA efter LRAIC-prisfastsættelsesmetoden er forskel på priserne for oprettelse af KAP-stik for hhv. BSA og rå kobber.

Det er IT- og Telestyrelsens opfattelse, at Telias bemærkninger vedr. båndbredde angår kvaliteten af rå kobber forbindelser. IT- og Telestyrelsen skal i den forbindelse henvise til spørgsmålets behandling nedenfor i forbindelse med behandlingen af CMP'en under punkt 4.

Elektronisk klarmelding og fakturering (rå kobber)
Telia savner generelt, at der i aftalerne sker en forpligtelse for TDC til at skulle foretage klarmelding og fakturering elektronisk som på Delt rå kobber og BSA,

IT- og Telestyrelsen er som udgangspunkt enig med Telia for så vidt, at det er uklart, hvorfor TDC kan foretage klarmelding og fakturering på Delt rå kobber og BSA, når dette ikke tilbydes aftagere af bredbåndsforbindelser på rå kobber forbindelser. IT- og Telestyrelsen skal bemærke, at der ud fra princippet om ikke-diskrimination ikke skal være forskelsbehandling af TDC's engroskunder, uanset om det er BSA, Rå kobber eller Delt rå kobber produkter, der aftages.

IT- og Telestyrelsen skal anmode om TDC's bemærkninger til ovenstående.

TDC's bemærkninger
TDC har ved brev af 29. november 2007 til IT- og Telestyrelsen oplyst, at begge muligheder i relation til elektronisk klarmelding og fakturering er til stede for rå kobber, som det er tilfældet for delt rå kobber og

BSA. Dette forudsætter, at Telia anmoder om at få overført de relevante "events" på deres XML grænseflade i forbindelse med Columbine på rå kobber. TDC har endvidere oplyst, at Telia desuden har mulighed for at anvende EDI fakturering i forbindelse med rå kobber.

IT- og Telestyrelsens bemærkninger
IT- og Telestyrelsen har noteret sig TDC's oplysninger om, at elektronisk klarmelding og fakturering er til stede for rå kobber, som det er tilfældet for delt rå kobber og BSA.

Styrelsen finder således ikke anledning til at træffe afgørelse om ændring af standardtilbuddet, jf. telelovens § 72 eller § 73.

Forbikobling (delt rå kobber)
Telia har anført, at

- TDC tager altid udgangspunkt i, at det er Telia, som har problemet.
- Der er ingen mulighed for at få en bestilling hurtigt igennem, hvilket betyder, at operatøren kommer bagerst i køen. Kunden kan derfor være længe uden en bredbåndsforbindelse. Problemet er, at TDC opfatter det som en ordre. Det burde i bund og grund opfattes som en fejl.
- Der burde være en SLA på genetablering af en forbikobling.
- En genetablering burde inkluderes i listen på side 2 i bilag 1a over, hvad operatøren kan bestille.

Telia har d. 28. august 2007 afgivet nedenstående supplerende bemærkninger:

"Telia har oplevet sager, hvor TDC foretager forbikobling af linier, hvorpå Telia lejer delt rå kobber, uden at denne forbikobling meddeles Telia. Typisk sker TDC's forbikobling i forbindelse med kundens fejlmelding til TDC af PSTN-forbindelsen. Som Telia oplever situationen foretager TDC derudover nærmest automatisk forbikoblinger uden at checke eget udstyr for fejl først.

TDC bedes derfor sikre, at

1) TDC's teknikere melder tilbage til TDC Branchesalg (som herefter videregiver beskeden til Telia), hver gang der sker forbikobling af en linie, hvorpå Telia lejer delt rå kobber, samt

2) TDC undersøger eget udstyr for fejl inden linien forbikobles således at det undgås, at Telia foretager fejlmeldinger af forbindelser, som skyldes, at TDC har forbikoblet en linie som følge af ufuldstændig fejlretning af eget udstyr på PSTN-forbindelsen."

Telia har ved brev af 10. december 2007 anført, at det i relation til forbikoblinger på delt rå kobber er Telias erfaring, at TDC ofte tager udgangspunkt i, at fejlen skyldes fejl hos operatøren, uden at checke eget udstyr først. Det er derfor væsentligt, at der indføres krav i aftalen omkring disse forbikoblinger. TDC skal således pålægges aftalemæssigt at undersøge eget udstyr for fejl, inden linien forbikobles, så det undgås at operatøren foretager fejlmeldinger af forbindelser, som skyldes, at TDC har forbikoblet en linie som følge af ufuldstændig fejlretning af eget udstyr på PSTN-forbindelsen. Derudover mangler der en proces samt SLA for TDC's genetablering (dvs. hvor TDC udbedrer forbikoblingen).

Det er IT- og Telestyrelsens vurdering, at den af Telia beskrevne fremgangsmåde ved forbikoblinger kan udgøre hindringer i relation til Telias kundeservice samt muligheden for fejlretning.

Begrænsninger af udbydernes muligheder for kundeservice med videre udgør efter IT- og Telestyrelsens vurdering et potentielt problem i relation til sikring af udbydernes muligheder for at kunne tilbyde detailprodukter på relevante slutbrugermarkeder på lige og rimelige vilkår i konkurrence med TDC.

IT- og Telestyrelsen skal på denne baggrund anmode om TDC's bemærkninger i relation til ovennævnte.

TDC's bemærkninger
TDC har ved brev af 29. november 2007 til IT- og Telestyrelsen oplyst, at selskabet nærmere har beskrevet baggrunden for "forbikobling" og de forretningsgange, der benyttes i denne sammenhæng i bilag 1a til delt rå kobber aftalen. Det fremgår heraf, at udgangspunktet er, at telefonlinien utilsigtet bliver afbrudt enten i forbindelse med TDC's oprettelse af delt rå kobber eller i forbindelse med den efterfølgende driftssituation, og på den baggrund er TDC nødsaget til at involvere delt rå kobber udbyderen i fejlretningen, hvilket naturligvis uundgåeligt vil forlænge den samlede etableringstid for slutkundens bredbåndsforbindelse. TDC er opmærksom på, at det ikke kan udelukkes, at TDC's tekniker ved en fejl kan foretage en forbikobling som efterfølgende viser sig ikke at være nødvendig. For nærmere at få belyst årsagen hertil, vil TDC foreslå, at Telia bringer dette spørgsmål op i forbindelse med de løbende driftsmøder med TDC.

IT- og Telestyrelsens bemærkninger
IT- og Telestyrelsen bemærker, at TDC oplyser, at TDC's egne teknikere ved fejl kan foretage en forbikobling, som efterfølgende viser sig ikke at være nødvendig. Da denne type fejl alene beror på forhold hos TDC, er det IT- og Telestyrelsens opfattelse, at fejlene enten bør indgå som led i bod og kompensationsordningen eller som et selvstændigt vilkår i standardaftalen.

IT- og Telestyrelsen vil træffe afgørelse vedr. denne problemstilling, jf. telelovens § 72 eller 73.

Kvalitet (rå kobber og delt rå kobber)
Telia mener, at det er af meget stor betydning, at TDC i aftalen (aftalerne generelt) stiller nogle garantier for performance på TDC's kobberlinjer ved højere frekvenser. Dette kan eventuelt gøres ved at opstille nogle specifikationer for performancemål. I dag garanterer TDC faktisk kun, at der kan køre telefoni på kobberlinjen. Denne efterlysning skal ligeledes ses i sammenhæng med TDC's fremrykning af abonnenttrin, hvortil "støj" på det rå kobber kan fremkomme grundet fremførelsen af et teknikhus. Til trods for at Telia af TDC har fået oplyst og lovet, at denne form for støj, som faktisk forhindrer anvendelsen af rå- og delt rå kobber, kun vil forekomme i 1 % af samtlige bestillinger, har Telia oplevet dette op til 5 gange. Dette indebærer, at selskabet ikke kan få de ønskede forbindelser leveret. Kunden har på sin rå kobber således kun TDC som mulig leverandør, jf. ligeledes samme emne under samhusning.

Telia anfører videre, at flere og flere tilbyder bredbåndstelefoni, hvorfor Telia mener, at alm. PSTN-kvalitet ikke længere kan bruges som kvalitetsparameter. TDC opererer med forældede krav til kobberet og Telia mener, at disse bør gøres mere tidssvarende af hensyn til konkurrencen.

Telia har ved brev af 10. december 2007 noteret sig, at TDC på TDC's seneste access-seminar/Cable Management Forum har varslet ændringer i de bestående aftaler, som følge af en forventet afgørelse fra IT- og Telestyrelsen, som netop omhandler kvaliteten af kobberet. Telia hilser en sådan afgørelse velkommen, men bemærker samtidigt, at de af TDC varslede ændringer i de gældende aftaleforhold ikke er acceptable. Disse ændringer vil bl.a. indebære, at operatøren fremover altid skal betale for en dæmpningsberegning på delt rå kobber, såfremt TDC skal garantere en vis båndbredde. Samtidig har TDC varslet, at de ikke længere finder at være forpligtede til at levere forbindelser fra slutkunden og ind til centralens krydsfelt, når den pågældende forbindelse er ført igennem en fremskudt central.

Telia har oplyst, at disse varslede ændringer forventes at blive indarbejdet i kommende revisioner af rå kobber og delt rå kobber standardtilbuddene. Telia skal bemærker i den forbindelse, at disse ændringer vil udgøre store begrænsninger for konkurrencen, da det således må formodes, at der vil ske en stigning i antallet af afvisninger på rå kobber og delt rå kobber bestillinger som følge af TDC's igangværende proces med opstilling af fremskudte centraler/fremskudte abonnenttrin. Telia skal derfor opfordre IT- og Telestyrelsen til at foretage en vurdering af, hvorvidt disse varslede ændringer er i overensstemmelse med telereguleringen.

GlobalConnect og Tele2 har, som uddybning af kommentarerne vedr. standardtilbud for Rå kobber anført, at der er et generelt behov for, at det præciseres, hvilke kvalitetskrav den rå kobber leveres under. Det skal bemærkes, at TDC i aftalens punkt 8.2 underlægger operatørerne kvalitative krav til eksempelvis udstyr med henblik på at undgå forstyrrelser. TDC er *ikke* underlagt tilsvarende krav, og der er dermed ikke gensidighed.

Således kan TDC introducere VDSL2 i nettet og stort set nedkoble alle operatørers eksisterende linier grundet støj uden, at operatørerne, jf. aftalen, kan gøre noget ved det. Dette forhold er naturligvis ikke rimeligt, hvorfor der bør indføres kvalitative krav til begge aftaleparter og ikke kun mod operatøren. Dette er generelt i kommercielle aftaler helt normalt.

Afslutningsvist har GlobalConnect gjort IT- og Telestyrelsen opmærksom på, at GlobalConnect finder, at Rå kobber standardtilbuddet favoriserer TDC, og på flere områder er væsentligt bebyrdende for operatørerne. GlobalConnect henstiller derfor til, at de bebyrdende afsnit udgår af standardtilbud Rå kobber.

Det er IT- og Telestyrelsens opfattelse, at parternes bemærkninger angår omfanget af TDC's degradering på kobber kvaliteten. IT- og Telestyrelsen skal i den forbindelse henvise til spørgsmålets behandling nedenfor i forbindelse med behandlingen af CMP'en under punkt 4.

3. Særlige bemærkninger fra branchen

3.1 Ikrafttræden (punkt 4) *(rå- og delt rå kobber)* 9
3.2 Definitioner (punkt 5) 10
3.3 Aftalens genstand (punkt 6.1, afsnit 1) *(rå kobber)* 14
3.4 Ændringer af produktspecifikationerne (punkt 6.1, afsnit 2) *(rå kobber og delt rå kobber)* 14
3.5 Oplysning om anvendelsen af rå kobber (punkt 7.1 afsnit 4) og ændringer i Operatørens anvendelse af rå kobber (punkt 7.3) *(rå kobber)* 16
3.6 Betingelser for adgang til rå kobber (punkt 7.1, afsnit 5) *(rå kobber)* 18
3.7 Afbrydelse af rå kobber (punkt 7.1, afsnit 6) *(rå kobber)* 18
3.8 Betingelser for adgang til rå kobber (punkt 7.1, afsnit 7 og 8) *(rå kobber)* 19
3.9 Operatørens afgivelse af anmodninger (punkt 7.2 og 7.3) *(rå- og delt rå kobber)* 20
3.10 Ejendomsretten til TDC's installationer hos Operatørens slutkunder (punkt 8.1 første afsnit) *(rå- og delt rå kobber)* 21
3.11 TDC's betaling, hvis fejl ikke skyldes Operatørens forhold (punkt 9.5) *(rå- og delt rå kobber)* 22
3.12 Indbrud i nettet (punkt 10.2) *(rå- og delt rå kobber)* 24
3.13 Loyal oplysningspligt (punkt 11.1) *(rå- og delt rå kobber)* 24
3.14 Tilsikre adgang til Operatørens slutkunder (punkt 12.3) *(rå- og delt rå kobber)* 25
3.15 TDC's direkte kontakt til Operatørens slutkunder (punkt 13.2) *(rå- og delt rå kobber)* 26
3.16 Procedure for afgivelse af prognoser (punkt 14.1) *(rå- og delt rå kobber)* 26
3.17 Udveksling af tekniske oplysninger (punkt 14.2) *(rå- og delt rå kobber)* 27
3.18 Omkonfiguration, herunder multiplexering (punkt 14.4) *(rå kobber)* 28
3.19 Leveringstid (punkt 14.5) *(rå- og delt rå kobber)* 29
3.20 Fejlretningsprocedurer (punkt 14.6) *(rå- og delt rå kobber)* 31
3.21 Prisen for rå kobber (punkt 15.1) *(rå kobber)* 32
3.22 Prisregulering (punkt 15.5 første afsnit) *(rå- og delt rå kobber)* 32
3.23 Fakturering (punkt 16.1) *(rå- og delt rå kobber)* 33
3.24 Meddelelse om betaling (punkt 16.1 afsnit 6) *(rå- og delt rå kobber)* 34
3.25 Sikkerhedsstillelse (punkt 16.3 fjerde afsnit) *(rå- og delt rå kobber)* 34
3.26 Forhøjelse af garanti (punkt 16.3 femte afsnit) *(rå- og delt rå kobber)* 35
3.27 TDC's misligholdelse (punkt 17.1 og 17.2) *(rå- og delt rå kobber)* 35
3.28 Operatørens ophævelse (punkt 17.1) *(rå- og delt rå kobber)* 37
3.29 Frist for operatørens ophævelse (punkt 17.2 afsnit 3) *(rå- og delt rå kobber)* 37
3.30 Ansvarsmaksimering (punkt 17.3, 5 afsnit) *(rå- og delt rå kobber)* 37
3.31 Væsentlig misligholdelse – manglende betaling (punkt 18.1) *(rå- og delt rå kobber)* 38
3.32 Væsentlig misligholdelse – Sikkerhedsstillelse (punkt 18.1) *(rå- og delt rå kobber)* 38
3.33 Force majeure (punkt 21) *(rå- og delt rå kobber)* 39
3.34 Fortrolighed (punkt 23) *(rå- og delt rå kobber)* 39
3.35 TDC's opsigelse (punkt 26.2) *(rå- og delt rå kobber)* 40

3.36 Ændring af aftalen (punkt 31) *(rå- og delt rå kobber)* ... 40
3.37 Bestilling - Bilag 1a til Rå kobber og Delt rå kobber (punkt 3.1) ... 42
3.38 Rå kobber GDS - Bilag 1a til Rå kobber (punkt 3.1) ... 43
3.39 Administrativt rå kobber - Bilag 1a til Delt rå kobber (punkt 3.2) ... 43
3.40 Produktspecifikation Bilag 1a til Rå kobber - (punkt 3 nr. 7) ... 44
3.41 Fejlmelding - Bilag 1a til Rå kobber og Delt rå kobber – (punkt 4.1.2 sidste 2 bullets) ... 44
3.42 Bestilling – Bilag 1a til Delt rå kobber (punkt 3.1, andet sidste bullet) ... 45
3.43 Procesforløb for samtidig bestilling af rå kobber og nummerportabilitet - Bilag 1a til Rå kobber (punkt 5.1) ... 46
3.44 Tekniker ringer 30 min før ankomst - Bilag 1a til Rå kobber punkt 5.3 og bilag 1a punkt 5.2 til Delt rå kobber ... 46
3.45 Ændring efter TDC's ordreindtastning - Bilag 1a til Rå kobber punkt 5.6.2 og bilag 1a punkt 5.5.2 til Delt rå kobber ... 47
3.46 TDC's egen konstatering af at trunks er optaget efter ordreindtastning - Bilag 1a til Rå kobber punkt 5.6.3 og bilag 1a til Delt rå kobber punkt 5.5.3 ... 47
3.47 Frekvensområdet over 15 kHz - Bilag 1b til Rå kobber punkt 7.1 og bilag 1b til Delt rå kobber 5.2 1b punkt 5.2 ... 47
3.48 Forretningsgang for forespørgsel om koblingspunkter - Bilag 1d til Rå kobber punkt 2 og bilag 1e til Delt rå kobber punkt 2 ... 47
3.49 Tekniske krav – Bilag 1e til Rå kobber ... 48
3.50 Priser - bilag 3 til Rå kobber generelt og bilag 3 til Delt rå kobber ... 48
3.51 Planlægning og prognoser - Bilag 4 til Rå kobber ... 49
3.52 Anfordringsgaranti - Bilag 5 til Rå kobber ... 49
3.53 Manglende bilag *(rå kobber)* ... 49
4. Høringssvar i forbindelse med Cable Management Plan (CMP) ... 49
4.1. Specifikke bemærkninger ... 49
4.1.1 Forord om formålet (CMP punkt 1) ... 49
4.1.2 Udarbejdelse og opdatering af CMP (CMP punkt 2 og 3) ... 50
4.1.3 Opslag i kabelregistreringerne (CMP punkt 5) ... 51
4.1.4 Regler for anvendelsen af remote powering (CMP punkt 7) ... 51
4.1.5 Tilladte bredbåndsteknologier og særlige begrænsninger (CMP punkt 9) ... 51
4.2 Overordnede emner ... 52
4.2.1 Kvalitet på rå kobber og delt rå kobber ... 52
4.2.2. Opbygning og adgang til kobber accessnettet (samhusning) ... 64
4.2.3. Gennemsigtighed og varslingsprocedurer ... 65
5. IT- og Telestyrelsens afsluttende bemærkninger ... 68

3.1 Ikrafttræden (punkt 4) *(rå- og delt rå kobber)*

"Nærværende aftale træder i kraft ved førstkommende månedsskift, efter den dato den er underskrevet af begge parter."

Tele2 anser det for unødvendigt, at aftalen først træder i kraft ved et månedsskifte og ikke på datoen for underskrift. Den eneste effekt af en senere ikrafttræden er, at TDC's aftalepart forsinkes i erhvervelsen af sine rettigheder. TDC har ingen beskyttelsesværdige interesser i en sådan udsættelse, mens TDC's aftalepart kan lide skade herved.

Det skal ifølge Tele2 tilføjes, at bestemmelsens formulering giver TDC mulighed for at forlænge ikrafttrædelsen af en aftale helt urimeligt og dermed obstruere en konkurrent, ved alene at undlade at underskrive aftalen i kortere eller længere tid eksempelvis hen over et månedsskifte. Tele2 henviser endvidere til de generelle bemærkninger om TDC ovenfor.

Tele2 skal derfor primært anbefale, at ikrafttrædelsestidspunktet ændres til tidspunktet for TDC's aftaleparts underskrift på aftalen. Subsidiært skal Tele2 opfordre til, at ikrafttrædelsestidspunktet fastsættes til tidspunktet for parternes underskrift på aftalen.

IT- og Telestyrelsen skal indledningsvis bemærke, at TDC i medfør af IT- og Telestyrelsens markedsafgørelse på engrosmarkedet for ubundtet adgang (marked 11) er udpeget som havende en stærk markedsposition på markedet, og at TDC i denne egenskab er blevet pålagt en række forpligtelser, herunder bl.a. at skulle give adgang til rå- og delt rå kobber samt at udfærdige og offentliggøre standardtilbud herpå.

Det er IT- og Telestyrelsens opfattelse, at det som udgangspunktet ikke er usædvanligt, at aftaler først træder i kraft ved et månedsskift af hensyn til bl.a. fakturering.

Tele2 har imidlertid påpeget, at denne indretning udgør en risiko for evt. forsinkelse ved indgåelse af aftalen. På baggrund heraf vil IT- og Telestyrelsen afklare med TDC hvilke nærmere omstændigheder ved indgåelse af standardtilbud for marked 11, der medfører, at ikrafttrædelsestidspunktet er fastsat til førstkommende månedsskift, efter den dato den er underskrevet af begge parter.

IT- og Telestyrelsen skal på baggrund af ovenstående anmode om TDC's bemærkninger.

TDC's bemærkninger
TDC har ved brev af 29. november 2007 til IT- og Telestyrelsen indledningsvist bemærket, at TDC ikke er bekendt med, at den nuværende formulering af ikrafttrædelsestidspunktet medfører nogen forsinkelse i aftaleindgåelse eller på anden måde forsinker leveringen af samtrafikydelser. TDC har i forlængelse heraf påpeget, at der ikke under høringen er fremkommet eksempler på tilfælde, hvor den nuværende formulering har givet anledning til forsinkelser.

TDC har videre anført, at den nuværende formulering er valgt med henblik på at sikre en entydig og klar fastlæggelse af ikrafttrædelsestidspunktet. Det er TDC's opfattelse, at det er hensigtsmæssigt, at begge parter på forhånd kan indrette sig på, at aftalen træder i kraft på et bestemt tidspunkt efter underskrivelsen af aftalen har fundet sted.

IT- og Telestyrelsens bemærkninger
På baggrund af TDC's bemærkninger og IT- og Telestyrelsens bemærkninger ovenfor finder styrelsen ikke, at der er grundlag for at pålægge TDC at ændre standardtilbuddene. Styrelsen skal i den forbindelse bemærke, at den nuværende ikrafttrædelsesbestemmelse ifølge TDC har til hensyn, at begge parter på forhånd kan indrette sig på aftalen. Styrelsen skal endvidere bemærke, at der ikke i høringen er peget på konkrete tilfælde, hvor den nuværende formulering af ikrafttrædelsestidspunktet har medført unødige forsinkelser i forbindelse med indgåelse af aftaler om rå kobber eller delt rå kobber. Styrelsen har også noteret sig TDC's bemærkninger om, at selskabet ikke er bekendt med, at den nuværende ikrafttrædelsesbestemmelse har medført forsinkelser i aftaleindgåelsen.

Styrelsen finder således ikke anledning til at træffe afgørelse om ændring af standardtilbuddet, jf. telelovens § 72 eller § 73.

3.2 Definitioner (punkt 5)

Samtrafikproduktet rå kobber
Tele2 har anført, at:

Rå kobber
Definitionen af rå kobber i pkt. 5 er som følger:
"Ved rå kobber forstås en galvanisk sammenhængende ubestykket kobberledning på strækningen mellem **TDC's central** (Tele2's fremhævelse) og slutbrugerens adresse."

I Bilag 1b under punkt 4 er der en anden definition af rå kobber:
”Produktet er defineret som det ubestykkede rå kobber trådpar (uden aktive komponenter), som i accessnettet forbinder et KAP (Kabel Afslutnings Punkt) på en kundeadresse med krydsfeltet **i den overliggende centralbygning** (Tele2’s fremhævelse).”

Endeligt beskrives accessnettets struktur i bilag 1b, pkt. 5 som værende ”opbygget i et stjernenet med primære kabelbundter fra **centralens krydsfelt** (Tele2’s fremhævelse) til primærfordelere, hvorfra trådparrene via sekundære kabler, parfordelere og stikkabler termineres i et KAP på den enkelte kundeadresse.”

Ud over den mindre betydende forskel i beskrivelsen af selve kobberledningen er der en forskel i beskrivelsen af, hvor en rå kobber linie egentlig afsluttes.

I den ene definition er det en ”TDC central”, som så ikke er defineret. I den anden afsluttes den rå kobber ”i den overliggende centralbygning” og i den sidste sker det i ”centralens krydsfelt”, som heller ikke er defineret, men som muligvis er et andet sted.

For operatøren er det afgørende at vide, hvor TDC er forpligtet til at levere den rå kobber fra og særligt hvor til, herunder hvilke valgmuligheder operatøren har ved bestilling af den rå kobber.

Eksempelvis er det meget relevant at vide, om TDC er forpligtet til at levere en rå kobber forbindelse fra en slutkunde og til eget udstyr på den TDC central, som kunden historisk har været tilsluttet, og hvor operatøren har aktivt DSL-udstyr stående.

Med de ovenfor divergerende definitioner af, hvor en rå kobber afsluttes, er det svært for operatøren at vide, hvilke rettigheder aftalen giver operatøren grundlag for at håndhæve overfor TDC.

TDC er efter IT- og Telestyrelsens afgørelse af 5. januar 2006 overfor TDC på marked 11, jfr. pkt. 4.5 pålagt en forpligtelse om udarbejdelse af standardtilbud. Det følger blandt andet af denne forpligtelse, at:

”Standardtilbud skal indeholde en beskrivelse af de udbudte tjenester, opgjort efter delelementer alt efter markedssituationen, og de dertil knyttede vilkår og betingelser.”

Det er Tele2’s vurdering, at TDC i det udfærdigede standardtilbud ikke opfylder forpligtelsen til at beskrive de udbudte tjenester, da det ikke er tilstrækkeligt klart, hvad produktet rå kobber er.

GlobalConnect har bemærket, at en Rå kobber strækning også kan være en strækning mellem et teknikhus og en slutbrugeradresse.

IT- og Telestyrelsen har i marked 11 afgørelsen givet følgende definition på produktet rå kobber;

”1. rå kobber – dvs. det fulde frekvensspektrum af kobberledninger, der forbinder nettermineringspunktet hos en abonnent med et krydsfelt ved lokalcentralen eller tilsvarende punkt,…”

IT- og Telestyrelsen skal under hensyntagen til gennemsigtighedsforpligtigelsen, som er pålagt TDC, understrege vigtigheden af klare definitioner og konsistens i standardtilbuddene med henblik på større forudsigelighed. Det er således i forhold til definitionens ordlyd styrelsens opfattelse, at ovennævnte definition ikke kan fortolkes indskrænkende.

IT- og Telestyrelsen skal anmode TDC om at oplyse, om det er selskabets opfattelse, at definitionen af rå kobber produktet er overensstemmende med det rå kobberprodukt, som styrelsen har afgrænset/defineret i marked 11 afgørelsen.

TDC's bemærkninger
TDC har ved brev af 29. november 2007 til IT- og Telestyrelsen oplyst, at det er selskabets opfattelse, at definitionerne i hovedaftalens pkt. 5 og bilag 1 b, pkt. 4 er i overensstemmelse med det rå kobberprodukt, som styrelsen har afgrænset i sin markedsafgørelse. TDC har endvidere oplyst, at selskabet dog anvender betegnelsen KAP (kabelafslutningspunkt) i stedet for styrelsens betegnelse "Nettermineringspunkt", idet der først eksisterer et nettermineringspunkt, når linien er taget i anvendelse og derfor indgår i et net. Operatøren, der udnytter kobberlinen til en tjeneste, kan ifølge TDC desuden etablere sit nettermineringspunkt et andet sted, end ved kabelafslutningspunktet.

IT- og Telestyrelsens bemærkninger
IT- og Telestyrelsen finder, at standardtilbuddets nuværende definitioner af rå kobber giver anledning til tvivl om rækkevidden af TDC's adgangsforpligtelse. IT- og Telestyrelsen vil derfor træffe afgørelse vedr. denne problemstilling, jf. telelovens § 72 eller 73.

Delstrækning (rå kobber og delt rå kobber)
Tele2 har anført, at:

Definitionen af "delstrækning" under pkt. 5 lyder:
"Ved en delstrækning forstås et afsnit af en rå kobber, der forbinder Kabelafslutningspunktet (KAP) hos slutkunden med et nærmere angivet mellemliggende **teknikhus med DSLAM** (Tele2's fremhævelse)."

I bilag 1e er en delstrækning defineret således:
"Et afsnit af en rå kobber, der forbinder Kabelafslutningspunktet (KAP) hos slutkunden med et nærmere angivet **mellemliggende koblingspunkt** (Tele2's fremhævelse)."

Et "teknikhus" er defineret i aftalen, men det er et mellemliggende koblingspunkt ikke, og det er derfor ikke umiddelbart muligt at fastslå, hvori forskellen består. Det skal dog pointeres, at det er afgørende for en operatør at vide, hvor og hvorledes delstrækninger kan og skal anvendes, da disse kan forventes at skulle bruges, hvor operatøren ønsker at anvende udstyr placeret i et teknikhus.

Uklarheden i definitionerne og de væsentlige følger heraf betyder efter Tele2's opfattelse, at aftalen på dette område ikke overholder forpligtelsen i markedsafgørelsens pkt. 4.5, som gennemgået ovenfor, og det skal derfor anbefales, at definitionerne af "rå kobber" og "delstrækninger" afklares enten af IT- og Telestyrelsen eller af TDC.

IT- og Telestyrelsen har i marked 11 afgørelsen givet følgende definition på produktet delstrækning;

"3. delstrækning af rå kobber eller delt rå kobber – dvs. et afsnit af rå kobber eller delt rå kobber, der forbinder nettermineringspunktet hos abonnenten med et krydsfelt eller et nærmere angivet mellemliggende koblingspunkt, ..."

IT- og Telestyrelsen skal under hensyntagen til gennemsigtighedsforpligtigelsen, som er pålagt TDC, understrege vigtigheden af klare definitioner og konsistens i standardtilbuddene med henblik på større forudsigelighed. Det er således i forhold til definitionens ordlyd styrelsens opfattelse, at ovennævnte definition ikke kan fortolkes indskrænkende.

IT- og Telestyrelsen skal anmode TDC om at oplyse, om det er selskabets opfattelse, at definitionen af produktet delstrækning er overensstemmende med det produkt, som styrelsen har afgrænset/defineret i marked 11 afgørelsen.

TDC's bemærkninger
TDC har ved brev af 29. november 2007 til IT- og Telestyrelsen oplyst, at selskabet vil foretage en præcisering af standardtilbuddets pkt. 5, så en delstrækning ikke begrænses til de koblingspunkter, hvori der står en DSLAM.

IT- og Telestyrelsens bemærkninger
IT- og Telestyrelsen kan konstatere, at TDC vil ændre standardtilbuddene for rå kobber og delt rå kobber, således at definitionen af en delstrækning af rå kobber og delt rå kobber præciseres, jf. ovenfor.

Styrelsen finder således ikke anledning til at træffe afgørelse om ændring af standardtilbuddet, jf. telelovens § 72 eller § 73.

Force Majeure: (rå- og delt rå kobber)
Tele2 har anført, at bestemmelsen vedr. brand, lynnedslag, eksplosioner samt strejke eller lockout bør udgå, da disse forhold ikke konstituerer force majeure. Det er uhensigtsmæssigt, at TDC fratages sit incitament til at levere de aftalte ydelser pga. forbehold, der i vidt omfang kan forebygges, og som ikke kan siges at være usædvanlige eller uden for partens kontrol.

Global Connect har anført, at formuleringen vedr. brand, lynnedslag, eksplosioner samt strejke eller lockout bør udgå, da disse forhold ikke konstituerer force majeure.

IT- og Telestyrelsen skal bemærke, at den af TDC anvendte definition af force majeure, efter IT- og Telestyrelsens opfattelse er en standardformulering, der anvendes bredt inden for kontraktretten.

Bestemmelsen vil således skulle fortolkes i overensstemmelse med obligationsrettens almindelige principper, hvorefter der blandt andet skal foreligge kvalificeret ekstraordinære omstændigheder, der forhindrer aftalens opfyldelse eller gør opfyldelsen urimelig byrdefuld, for at kunne medføre ansvarsfrihed. Ansvarsfrihed efter force majeure bestemmelsen er således betinget af uforudsigeligheds- og umulighedsbegreberne uanset den ikke udtømmende opremsning af eventuelle force majeure begivenheder.

På baggrund af ovenstående ser IT- og Telestyrelsen ikke nogen aktuel grund til at fravige dansk rets almindelige fortolkning af rækkevidden af force majeure bestemmelsen.

Styrelsen finder således ikke anledning til at træffe afgørelse om ændring af standardtilbuddet, jf. telelovens § 72 eller § 73.

Teknikhus (rå- og delt rå kobber)
Tele2 har anført, at TDC definerer et "teknikhus" således:
"Med teknikhus forstås mindre bygning/skur til fremskudt forsyning af slutkunder med bredbåndstjenester"

Tele2 forstår denne definition således, at et "teknikhus" er en delmængde af definitionen af en "samhusning", som denne fremgår af TDC's standardtilbud om samhusning af 14. august 2006, og det skal for klarhedens skyld anbefales, at dette præciseres ved at indsætte en tilføjelse, så definitionen lyder som følger: "Med teknikhus forstås en samhusningslokalitet, der i praksis er et mindre bygning/skur til fremskudt forsyning af slutkunder med bredbåndstjenester, og som er nærmere reguleret af samhusningsaftalen af XX."

En afklaring som anbefalet vil sikre imod uklarhed på dette punkt, hvilket er nødvendigt og relevant for operatørers muligheder for at kunne anvende produkterne i praksis.

GlobalConnect har anført, at de ønsker definitionen "teknikhus" ændret, således at det tilføjes, at teknikhuse er et samtrafikprodukt, der tilbydes på samme vilkår som samhusning.

IT- og Telestyrelsen skal indledningsvis bemærke, at TDC i medfør af afgørelsen på engrosmarkedet for ubundtet adgang (marked 11) er pålagt at give adgang til fælles udnyttelse af bygninger m.v. med henblik på sammenkobling af netelementer (samhusning).

IT- og Telestyrelsen har ved tillægsafgørelse af 2. april 2007 til IT- og Telestyrelsens afgørelse af 5. januar 2006 på engrosmarkedet for ubundtet adgang (marked 11) truffet afgørelse om samhusning. I afgørelsen pålægges TDC at give:

1) adgang for de samhusningsberettigede udbydere til at opstille og vedligeholde udstyr på samhusningslokaliteten,
2) adgang til at foretage intern kabling med andre udbydere og
3) adgang til at lade andre udbydere opstille og vedligeholde udstyr på den samhusningsberettigedes samhusningslokalitet.

Samhusningsforpligtelsen omfatter med formuleringen i IT- og Telestyrelsens tillægsafgørelse af 2. april 2007 om samhusning en pligt for TDC til at tilbyde samhusning i alle bygninger eller lokaliteter, som TDC ejer, lejer eller på anden måde råder over. Det vil sige en pligt til at tilbyde samhusning, der også vil omfatte f.eks. teknikhuse og gadeskabe, når det skønnes proportionalt og berettiget i forhold til det konstaterede konkurrenceproblem.

Det er således IT- og Telestyrelsens vurdering, at adgang til teknikhuse er omfattet af samhusningsforpligtelsen. Da adgang til teknikhuse allerede er omfattet af samhusningsforpligtelsen og derfor også af definitionen i parternes aftale, finder IT- og Telestyrelsen ikke, at det er nødvendigt at træffe afgørelse om punktet.

Styrelsen finder således ikke anledning til at træffe afgørelse om ændring af standardtilbuddet, jf. telelovens § 72 eller § 73.

3.3 Aftalens genstand (punkt 6.1, afsnit 1) *(rå kobber)*

"Aftalens genstand, som leveres på samtrafikvilkår, er nærmere defineret i aftalens bilag 1 "Produktspecifikation for rå kobber trådpar" og "Produktspecifikation for delstrækninger af delt rå kobber"".

Tele2 har anført, at der i 5. linje i afsnittet henvises til bilag 1 "Produktspecifikation for delstrækning af delt rå kobber". Der må her være tale om en fejl, da dette standardtilbud omhandler rå kobber og ikke delt rå kobber.

Det er IT- og Telestyrelsens opfattelse, at henvisningen i standardtilbuddet ikke er korrekt, da TDC har offentliggjort forskellige standardtilbud for hhv. Rå kobber og Delt rå kobber, hvorfor det må antages, at henvisningen til produktspecifikationerne også for delstrækninger skal ske inden for samme kontrakt.

IT- og Telestyrelsen skal på baggrund af ovenstående anmode om TDC's bemærkninger.

TDC's bemærkninger
TDC har ved brev af 29. november 2007 til IT- og Telestyrelsen oplyst, at selskabet vil foretage en ændring af teksten, så der henvises til rå kobber produktspecifikationen i rå kobber aftalen.

IT- og Telestyrelsens bemærkninger
IT- og Telestyrelsen kan konstatere, at TDC vil ændre standardtilbuddet, således at der henvises til produktspecifikationen i rå kobber aftalen.

Styrelsen finder således ikke anledning til at træffe afgørelse om ændring af standardtilbuddet, jf. telelovens § 72 eller § 73.

3.4 Ændringer af produktspecifikationerne (punkt 6.1, afsnit 2) *(rå kobber og delt rå kobber)*

"Produktspecifikationerne kan løbende være genstand for ændringer. TDC er forpligtet til at foretage forudgående høringer af Operatøren forinden effektuering af ændringer. Høringer kan gennemføres til enhver tid og høringsfristen vil være 1 måned. TDC er ikke forpligtet til at implementere de af Operatøren afgivne høringssvar[...]"

Telia har anført, at TDC ensidigt kan ændre produktspecifikationerne, og Telia mener derfor, at der ikke skal kunne indsættes aftalevilkår i produktspecifikationerne, da det er væsentligt, at aftalevilkår, der er af væsentlig betydning for operatøren, ikke ændres ensidigt af TDC. Telia har ved brev af 10. december 2007 noteret,

at der skal gennemføres en forudgående høring, men har samtidig anført, at det er yderst væsentligt, at TDC ikke med denne bestemmelse gives fri adgang til at indsætte egentlige aftalevilkår i disse produktspecifikationer, hvormed hovedaftalen indholdsmæssigt udvandes

Cybercity ønsker indføjet i aftalens tekst, at ændringer af produktspecifikationen til aftalen ikke kan gennemføres i det omfang TDC ikke har gennemført høring som beskrevet. Dette ønske er primært affødt af, at Cybercity har oplevet, at ændringer til produktspecifikationen gennemføres med meget kort varsel, ligesom at høringsprocessen typisk ikke overholdes.

Tele2 anmoder om, at produktspecifikationsbestemmelsen ændres til, at væsentlige ændringer af produktspecifikationen, som operatøren modsætter sig, først kan indføres efter en mæglingsproces hos IT- og Telestyrelsen efter telelovens til enhver tid gældende regler herom. Begrundelsen for dette er, at det ikke er sædvanligt i kontraktforhold, at den ene part ensidigt kan tvinge den anden part til at acceptere væsentlige ændringer af aftalegrundlaget, uden at den anden part har godkendt ændringen. I det konkrete forhold er det selve aftalens genstand, som TDC forbeholder sig en ret til at ændre på ensidigt.

Tele2 anfører således, at for andre operatører, der opbygger en forretning på en forventning om, at produktet vil kunne anvendes fremadrettet efter produktspecifikationen, kan en sådan ensidig ændring af produktet medføre endog meget alvorlige økonomiske konsekvenser. Dette er uhensigtsmæssigt, da det udgør en usikkerhedsfaktor for operatører, der spiller negativt ind ved vurderingen af, om investeringer skal afholdes.

GlobalConnect har anført, at de finder det uhensigtsmæssigt, at TDC har ret til at ændre produktspecifikationen, uden at operatøren på forhånd har godkendt de påtænkte ændringer. I produktspecifikationen er produktet rå kobber beskrevet, hvorfor det er af væsentlig betydning for operatørerne, at produktet rå kobber ikke kan ændres uden operatørens samtykke. Såfremt produktet ændres, kan det skabe tekniske problemer og medføre væsentlige omkostninger for operatøren. Yderligere er det ikke sædvanligt, at man i et kontraktforhold kan ændre væsentlige forhold uden modpartens forudgående godkendelse.

GlobalConnect henstiller derfor til, at operatøren skal forhåndsgodkende ændringer i produktspecifikationen.

IT- og Telestyrelsen har behandlet en tilsvarende problemstilling i afgørelse af 7. august 2007 vedrørende TDC's standardtilbud på markedet for fastnetterminering (marked 9).

Markedsafgørelsen for marked 11 indeholder samme bestemmelser vedrørende ændring af vilkår som afgørelsen på marked 9, hvorefter det alene er ændringer i regulatorisk fastsatte priser samt ændringer af tekniske specifikationer, hvor ændringen er uden betydning for den rette funktion og virkemåde af de aftalte produkter, der kan ændres, uden at aftalen nødvendigvis skal genforhandles.

Det er IT- og Telestyrelsens opfattelse, at det også på markedet for ubundet adgang er essentielt for udbyderne at kunne operere efter de indgåede aftaler med vished om, at aftalerne ikke kan ændres ensidigt af TDC. Med en generel ændringsadgang for TDC er aftalerne ikke tilstrækkelig forudseelige for udbyderne.

IT- og Telestyrelsen lægger især vægt på, at der eksisterer et grundlæggende behov for rimelig beskyttelse af aftaleparternes investeringer, idet dette i modsat fald vil betyde, at udbydernes kommercielle dispositionsmuligheder indskrænkes betydeligt. Ydermere er det IT- og Telestyrelsens opfattelse, at en generel ændringsadgang strider imod markedsafgørelsen, der som ovenfor nævnt kun indeholder en begrænset adgang til ensidige ændringer af aftalevilkår.

IT- og Telestyrelsen skal på baggrund af ovenstående anmode om TDC's bemærkninger.

TDC's bemærkninger
TDC har ved brev af 29. november 2007 til IT- og Telestyrelsen oplyst, at produktspecifikationerne indeholder en nærmere teknisk specifikation af de leverede samtrafikprodukt, som i sagens natur må finde anvendelse overfor enhver operatør, som aftager rå kobber og delt rå kobber. Der er ifølge TDC samtidig et behov for

løbende at kunne foretage tekniske tilpasninger, som er hensigtsmæssige eller nødvendige som følge af den teknologiske udvikling. Såfremt der ikke er en adgang til at foretage ændringer af produktspecifikationerne, vil en operatør kunne modsætte sig enhver ændring, uanset om ændringen eksempelvis vil være til gavn for den samlede optimale udnyttelse af kobbernettet. En operatør kunne endog modsætte sig en ændring, for at undgå at andre operatører gjorde brug af ændringen, og dermed fik en konkurrencemæssig fordel.

TDC har endvidere anført, at selskabet har imødekommet hensynet til den enkelte operatør ved at indføre en forudgående høring. Såfremt den påtænkte ændring vil have vidtgående følger for en operatør, er der således ifølge TDC en mulighed for, at operatøren forinden implementeringen af ændringen kan gøre TDC opmærksom herpå med henblik på, at TDC kan tage højde for berettigede indsigelser over for de påtænkte ændringer af produktspecifikationen. En operatør vil ligeledes kunne inddrage IT- og Telestyrelsen i spørgsmålet, inden en ændring træder i kraft.

TDC finder derfor, at den nuværende formulering afspejler en afvejning af hensynet til den enkelte operatør overfor hensyn til at kunne foretage løbende tilpasninger af samtrafikproduktet, som nødvendigvis må have virkning for enhver operatør, som aftager det pågældende produkt.

IT- og Telestyrelsens bemærkninger
Spørgsmålet om TDC's adgang til at ændre vilkår i aftalen er også behandlet i IT- og Telestyrelsens afgørelse af 7. august 2007 om TDC's standardtilbud på engrosmarkedet for fastnetterminering (marked 9). IT- og Telestyrelsens afgørelse af 7. august 2007 blev af TDC påklaget til Teleklagenævnet den 4. september 2007. Ved afgørelse af 18. februar 2008 meddelt ved brev af 4. marts 2008 har Teleklagenævnet hjemvist en del af IT- og Telestyrelsens afgørelse vedrørende TDC's ændringsadgang til fornyet behandling, j.nr. 07-024027. Det drejer sig om den del, der vedrører spørgsmålet, om at TDC alene kan gives mulighed for ensidigt at ændre i regulatorisk fastsatte priser samt i tekniske specifikationer, hvor ændringen er uden betydning for den rette funktion og virkemåde for de aftalte produkter. Teleklagenævnet har givet TDC medhold i, at angivelsen i punkt 31 i standardtilbuddet for marked 9 af, hvilke vilkår og priser TDC forbeholder sig ret til at ændre uden genforhandling, er tilstrækkeligt specificeret i forhold til de specifikationskrav, som selskabet er pålagt ved IT- og Telestyrelsens markedsafgørelse om marked 9.

IT- og Telestyrelsen finder det hensigtsmæssigt at behandle spørgsmålet om ændringsadgang samlet, samt at den endelige vurdering af problemstillingen i nærværende sag bør afvente styrelsens opfølgning på Teleklagenævnets afgørelse i sagen om TDC's standardtilbud for marked 9.

På den baggrund vil IT- og Telestyrelsen ikke tage stilling til spørgsmålet om TDC's adgang til at ændre aftalevilkår i nærværende sag, men udskille forholdet til særskilt behandling og behandle spørgsmålet, når styrelsens opfølgning på Teleklagenævnets afgørelse af 18. februar 2008 meddelt ved brev af 4. marts 2008 er afsluttet.

3.5 Oplysning om anvendelsen af rå kobber (punkt 7.1 afsnit 4) og ændringer i Operatørens anvendelse af rå kobber (punkt 7.3) *(rå kobber)*

"[…] krav om, at operatøren oplyser om nuværende og senere ændringer i anvendelsen af det rå kobber.

[…]Operatøren skal forudgående orientere TDC om enhver ændring i Operatørens anvendelse af det lejede rå kobber i overensstemmelse med reglerne herom i produktspecifikationerne."

Tele2 har anført, at TDC pålægger operatøren løbende at oplyse TDC om ændringer i anvendelsen af det rå kobber, og hvilket udstyr operatøren tilslutter det rå kobber. Det er Tele2's vurdering, at TDC ingen berettigede interesser har i at modtage sådanne oplysninger, så længe operatøren overholder den indgåede aftale, herunder anvender den konkrete forbindelse indenfor de tekniske og sikkerhedsmæssige rammer aftalen sætter for operatøren.

At udlevere de afkrævede oplysninger til TDC, når aftalen i øvrigt overholdes, vil alene bidrage til, at TDC får indblik i operatørens kommercielle dispositioner, som der er en risiko for, at TDC misbruger til skade for operatøren, hvorfor en forpligtelse hertil er urimelig.

GlobalConnect henstiller til, at evt. brugsrestriktioner defineres i forhold til gældende lovgivning og udspecificeres. Endvidere skal evt. restriktioner flyttes fra bilag til hovedaftalen, da TDC i aftalens nuværende form har mulighed for at ændre bilag uden operatørens accept.

GlobalConnect henstiller endvidere til, at punkt 7.3 udgår i sin helhed. Der foreligger ikke saglige grunde for, at TDC kan pålægge operatøren at orientere TDC om enhver ændring i anvendelsen af rå kobber, så længe anvendelsen ikke strider imod standarderne i produktspecifikationen.

Telia har ved brev af 10. december 2007 anført, at selskabet finder bestemmelsen unødvendig, idet operatøren i øvrigt i medfør af aftalen er forpligtet til at overholde alle brugsrestriktioner m.v., som TDC stiller for anvendelsen af kobberet. Telia skal derfor foreslå, at bestemmelsen udgår, alternativt at de af TDC ønskede oplysninger alene skal gives efter en konkret og rimelig anmodning herom i forbindelse med en konkret fejlretning.

IT- og Telestyrelsen skal bemærke, at som bestemmelsen er formuleret, skal udbyderne oplyse om al brug af det rå kobber, uanset om der for en konkret forbindelse er konstateret fejl eller lign. Dette medfører efter IT- og Telestyrelsens opfattelse, at udbyderne er forpligtet til at videregive langt flere oplysninger end påkrævet for at kunne lokalisere støjkilder m.m.

IT- og Telestyrelsen vurderer således, at bestemmelsen forpligter udbyderne til at udlevere oplysninger i videre omfang end nødvendigt, og at dette medfører, at udbyderne er pålagt en unødvendig administrativ byrde, samt at TDC får en større adgang til oplysninger om udbydernes forretning end nødvendigt.

IT- og Telestyrelsen skal på baggrund af ovenstående anmode om TDC's bemærkninger.

TDC's bemærkninger
TDC har ved brev af 29. november 2007 til IT- og Telestyrelsen oplyst, at selskabet er indstillet på at foretage en præcisering af bestemmelsen, med henblik på at der ikke længere skal afgives oplysninger om anvendelse i forbindelse med beordringen.

TDC har i den forbindelse oplyst, at der dog fortsat kan være tilfælde, hvor det er hensigtsmæssigt, at der i forbindelse med beordringen gives oplysninger om anvendelsen, hvorfor TDC vil opretholde en mulighed herfor i aftalen. Dette kan eksempelvis være tilfældet i forbindelse med gennemførelse af forsøgsordninger svarende til forsøgsperioden med ESHDSL. TDC har oplyst, at rå kobber forbindelserne i den forbindelse blev mærket med henblik på at følge udbredelsen således, at eventuelle degraderinger på bestående bredbåndssystemer som følge af ESHDSL kunne identificeres.

IT- og Telestyrelsens bemærkninger
IT- og Telestyrelsen bemærker, at TDC er indstillet på at foretage en præcisering af bestemmelsen, således at der ikke længere skal afgives oplysninger om anvendelse i forbindelse med beordringen. IT- og Telestyrelsen anerkender, at der i forbindelse med forsøgsordninger kan være behov for at opretholde en adgang til oplysninger om forbindelsens anvendelse.

Styrelsen finder således ikke anledning til at træffe afgørelse om ændring af standardtilbuddet, jf. telelovens § 72 eller § 73.

IT- og Telestyrelsen vil i forbindelse med gennemgangen af de opdaterede standardtilbud føre tilsyn med, at de præciseringer, som TDC har givet tilsagn om at foretage er tilstrækkelige.

3.6 Betingelser for adgang til rå kobber (punkt 7.1, afsnit 5) *(rå kobber)*

"I tillæg hertil er TDC i konkrete tilfælde til enhver tid berettiget til at opstille særlige forholdsordrer, herunder brugsrestriktioner og brugsbetingelser."

Telia har anført, at der bør opstilles begrænsninger for, hvilke brugsrestriktioner TDC kan indføre, ligesom begrænsninger bør være saglige og velbegrundede.

Cybercity ønsker TDC's ret til at opstille særlige forholdsregler for anvendelsen af ydelserne afgrænset til, hvor dette kan begrundes af hensyn til opretholdelse af de berørte telenet m.v., jf. telelovens bestemmelser herom. Cybercity kan umiddelbart ikke acceptere, at TDC til enhver tid skal være berettiget til at opstille særlige regler, herunder brugsrestriktioner for Cybercitys anvendelse af ydelserne leveret under aftalen. En ordlyd kunne være: "*I tillæg hertil er TDC i konkrete tilfælde, hvor dette er særskilt begrundet af hensyn til opretholdelse af de berørte telenets og teletjenesters driftssikkerhed, integritet og indbyrdes interoperabilitet, berettiget til at opstille særlige forholdsordrer, herunder brugsrestriktioner og brugsbetingelser*".

Telia har ved brev af 10. december 2007 anført, at selskabet finder, at det fremgår af bestemmelsen, at de til enhver tid gældende brugsrestriktioner og brugsbetingelser fremgår af bilag 1, produktspecifikationen. Bilag 1 er et bilag, som TDC er berettiget til at ændre med 4 måneders varsel. Telia finder endvidere, at det er væsentligt, at der opstilles begrænsninger for, hvilke restriktioner TDC kan indføre i bilag, som operatøren ikke skal godkende, men blot skal tage til efterretning.

For så vidt angår TDC's ret til i standardtilbuddet at opstille særlige forholdsregler og brugsrestriktioner for anvendelsen af ydelserne, skal IT- og Telestyrelsen pointere, at TDC alene kan opstille særlige forholdsregler og brugsrestriktioner i det omfang, at disse kan begrundes af hensyn til bevarelse af de berørte elektroniske kommunikationsnets eller -tjenesters integritet og interoperabilitet m.v., jf. telelovens § 50, stk. 2

IT- og Telestyrelsen skal på baggrund af ovenstående anmode om TDC's bemærkninger.

For så vidt angår TDC's mulighed for under aftaleforholdet at opstille særlige forholdsordrer og brugsrestriktioner, er det IT- og Telestyrelsens opfattelse, at denne problemstilling henhører under TDC's muligheder for ensidigt at kunne ændre aftalen uden genforhandling. IT- og Telestyrelsen skal derfor henvise til punkt 3.4 ovenfor, hvor dette emne er behandlet.

TDC's bemærkninger

TDC har ved brev af 29. november 2007 til IT- og Telestyrelsen oplyst, at selskabet er indstillet på at foretage en ændring af bestemmelsen i overensstemmelse med Cybercitys forslag.

IT- og Telestyrelsens bemærkninger

IT- og Telestyrelsen kan konstatere, at TDC vil ændre standardtilbuddet, således at dette bringes i overensstemmelse med det af Cybercity ovenfor fremsatte forslag. Dette er efter IT- og Telestyrelsens vurdering også på linie med de af Telia fremsatte bemærkninger herom.

Styrelsen finder således ikke anledning til at træffe afgørelse om ændring af standardtilbuddet, jf. telelovens § 72 eller § 73.

3.7 Afbrydelse af rå kobber (punkt 7.1, afsnit 6) *(rå kobber)*

"TDC er altid berettiget til at afbryde en rå kobber forbindelse umiddelbart og uden forudgående inddragelse af Telestyrelsen, hvis TDC kan dokumentere, at trafikken på den rå kobber har forårsaget nedbrud af net eller tjenester eller lignende, eller hvis der er overhængende risiko herfor."

GlobalConnect finder det urimeligt, at TDC gives en ret til at afbryde en rå kobber forbindelse uden, at IT- og Telestyrelsen har behandlet sagen. GlobalConnect henstiller derfor til, at IT- og Telestyrelsen altid skal inddrages inden rå kobber afbrydes.

Telia har ved brev af 10. december 2007 anført, at selskabet ikke finder det rimeligt, at operatøren ikke i ovennævnte situationer underrettes om forhold vedr. det lejede kobber. Telia foreslår derfor, at bestemmelsen ændres, således at det sikres, at TDC altid er forpligtet til at underrette operatøren, forinden afbrydelsen finder sted.

IT- og Telestyrelsen skal bemærke, at efter bekendtgørelse om afvisning og afbrydelse af samtrafik, bkg. nr. 671 af 10. juli 2003, kan en aftalepart efter § 2, stk. 2, afbryde samtrafik umiddelbart og uden inddragelse af IT- og Telestyrelsen, hvis det kan dokumenteres, at den anden parts trafik har forårsaget nedbrud af net eller tjenester eller lignende, eller at der er overhængende risiko herfor. Vilkåret er derfor efter IT- og Telestyrelsens vurdering i overensstemmelse med bekendtgørelsen.

Styrelsen finder således ikke anledning til at træffe afgørelse om ændring af standardtilbuddet, jf. telelovens § 72 eller § 73.

3.8 Betingelser for adgang til rå kobber (punkt 7.1, afsnit 7 og 8) *(rå kobber)*

"TDC er endvidere berettiget til at forårsage afbrydelser, forstyrrelser eller ændringer af TDC's offentlige telenet og tjenester til gene for leveringen af ydelserne efter denne aftale i forbindelse med foranstaltninger, der skønnes nødvendige af tekniske, vedligeholdelsesmæssige og driftsmæssige årsager eller er pålagt af tilsynsmyndighederne […]

Endelig er TDC berettiget til at forårsage afbrydelse af administrative IT-systemer der er stillet til rådighed helt eller delvist for Operatøren med henblik på ordreafgivelse eller anden kommunikation mellem Parterne, såfremt dette skønnes nødvendigt af tekniske, vedligeholdelsesmæssige og driftmæssige årsager. TDC informerer Operatøren om afbrydelser, forstyrrelser og ændringer samt om årsagen hertil med længst muligt forudgående varsel."

Tele2 har anført, at selskabet er positiv overfor TDC's vedligeholdelse af nettet og skal alene anmode om, at TDC aftalemæssigt pålægges at foretage sådant arbejde indenfor "service-vinduer", der tidsmæssigt placeres, så færrest mulige gener følger af indgrebene. Dette er normal praksis i branchen og burde være muligt for TDC uden særlige konsekvenser.

Det er IT- og Telestyrelsens umiddelbare vurdering, at Tele2's anmodning om at vedligeholdelsesarbejde foretages inden for "servicevinduer", er hensigtsmæssig. IT- og Telestyrelsen tillægger det således vægt, at udbyderne har mulighed for en smidig kundebetjening, idet dette i modsat fald kunne udgøre en konkurrencebegrænsende barriere i forhold til erhvervelse af nye kunder og fastholdelse af eksisterende kunder på detailmarkedet.

IT- og Telestyrelsen skal anmode om TDC's bemærkninger i relation til muligheden for indførelse af servicevinduer i forbindelse med vedligeholdelsesarbejder.

TDC's bemærkninger
TDC har ved brev af 29. november 2007 til IT- og Telestyrelsen oplyst, at selskabet generelt søger at udføre arbejde på kobbernettet, således at det skaber færrest muligt gener. TDC finder det derfor ikke hensigtsmæssigt, at vedligeholdelsesarbejder kun kan udføres indenfor visse afgrænsede servicevinduer, da dette kan betyde forsinkelser i gennemførelsen af nødvendige vedligeholdelsesarbejder. Sådanne forsinkelser kan resultere i, at vedligeholdelsesarbejdet bliver længerevarende end ellers nødvendigt, eller at det ikke bliver udført så betids, at egentlige skader kan undgås.

IT- og Telestyrelsens bemærkninger
I medfør af telelovens § 50, stk. 3, er afbrydelse af udveksling af samtrafik alene berettiget i medfør af de i telelovens § 50, stk. 2, opregnede hensyn. Nærmere regler om dette er fastlagt i bekendtgørelse nr. 671 af 10. juli 2003 om afvisning og afbrydelse af samtrafik, hvoraf fremgår, at:

"§ 2. Såfremt en aftalepart i en aftale om samtrafik med henvisning til de i § 1 nævnte hensyn ønsker at afbryde en allerede iværksat samtrafik, skal der rettes henvendelse til IT- og Telestyrelsen herom. IT- og Telestyrelsen træffer herefter i henhold til § 66 i lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet afgørelse om, hvorvidt det er berettiget at afbryde samtrafikken.

Stk. 2. Uanset stk. 1 kan en aftalepart afbryde samtrafik i de områder, der berøres, umiddelbart og uden forudgående inddragelse af IT- og Telestyrelsen, hvis det kan dokumenteres, at den anden parts trafik har forårsaget nedbrud af net eller tjenester eller lignende, eller at der er overhængende risiko herfor."

Af bekendtgørelsen om afvisning og afbrydelse af samtrafik § 2, stk. 2, fremgår således, at en aftalepart er berettiget til at afbryde samtrafik umiddelbart og uden inddragelse af IT- og Telestyrelsen, hvis det kan dokumenteres, at den anden parts trafik har forårsaget nedbrud af net eller tjenester eller lignende, eller at der er overhængende risiko herfor.

På baggrund af ovenstående skal IT- og Telestyrelsen således fremhæve, at afbrydelse af iværksat samtrafik skal være i overensstemmelse med telelovens regler. Umiddelbart vil afbrydelser, som foretages eksempelvis med henblik på at vedligeholde net eller administrative systemer kunne opfylde betingelserne for afbrydelse efter teleloven, idet TDC er berettiget til at foretage afbrydelse til eksempelvis beskyttelse af nettets interoperabilitet.

Det er IT- og Telestyrelsens opfattelse, at det som udgangspunkt ikke er hensigtsmæssigt, at afbrydelser begrundet i sikring af nettets interoperabilitet m.v., jf. telelovens § 50, alene kan ske indenfor servicevinduer.

IT- og Telestyrelsen skal dog samtidig bemærke, at TDC naturligvis bør foretage eventuelle afbrydelser på den mest hensigtsmæssige måde, således at afbrydelserne er til mindst mulig gene for de alternative udbydere.

Samtidig skal IT- og Telestyrelsen bemærke, at såfremt TDC afbryder en igangsat samtrafik, vil det til enhver tid være muligt at indbringe spørgsmålet om afbrydelsens lovlighed for styrelsen.

Styrelsen finder således ikke anledning til at træffe afgørelse om ændring af standardtilbuddet, jf. telelovens § 72 eller § 73.

3.9 Operatørens afgivelse af anmodninger (punkt 7.2 og 7.3) *(rå- og delt rå kobber)*

"Forud for indlevering af en anmodning skal Operatøren dokumentere, at det af ham påtænkte anvendte udstyr opfylder TDC's krav, således som disse fremgår af produktspecifikationerne[…]"

Cybercity ønsker indsat en procedure for white-listing af udstyr. En sådan blev i øvrigt aftalt mellem TDC og Cybercity i foråret 2005. Proceduren har siden sommeren 2005 været gældende i praksis, men har endnu ikke været formelt indskrevet i hverken Cybercitys aftaler eller i de generelle standardtilbud. En egnet ordlyd i afsnittet kunne være:

"TDC's behandlingstid i forbindelse med godkendelse af udstyr kan begrænses til maks. 10 arbejdsdage fra TDC's modtagelse af Operatørens anmodning herom, såfremt Operatøren i forbindelse med anmodningen og på fyldestgørende vis udfylder og fremsender bilag 1g til denne aftale sammen med testcertifikatet. I de tilfælde hvor Operatørens anmodning om godkendelse af udstyr på grundlag af bilag 1g til denne aftale er ufuldstændig, giver TDC Operatøren besked herom senest 10 arbejdsdage fra modtagelsen af den pågældende anmodning. En ny frist for TDC's behandlingstid begynder herefter på 10 arbejdsdage fra modtagelsen af den på fyldestgørende vis udfyldte anmodning. Såfremt TDC ikke er vendt tilbage inden fristens udløb om f.eks. manglende eller ikke fyldestgørende oplysninger i Operatørens anmodning, kan Operatøren betragte udstyret for godkendt."

Ordlyden dækker – som omtalt – ifølge Cybercity alene over den praksis, som allerede er gældende, men som savner indskrivning.

Det er IT- og Telestyrelsens opfattelse, at alle forhold vedrørende aftalen enten bør fremgå af aftalen eller af bilagene hertil, da udbyderne i modsat fald ikke har mulighed for at gøre sig bekendt med den samlede aftale, inden den indgås. Såfremt forhold, der i henhold til markedsafgørelsen skal være indeholdt i standardtilbuddet ikke er medtaget i aftalen eller i bilagene, er det IT- og Telestyrelsens vurdering, at TDC ikke har opfyldt forpligtelsen til at offentliggøre standardtilbud.

Yderligere skal IT- og Telestyrelsen bemærke, at hvis vilkår ikke er nedskrevet i aftalen, så vil det være svært for udbyderne at fastholde vilkårene, såfremt TDC ønsker at ændre i aftalen. I den forbindelse skal IT- og Telestyrelsen henvise til kommentarerne i punkt 3.36, hvor TDC's adgang til ensidigt at ændre aftalen behandles.

Ved markedsafgørelsen for marked 11 blev TDC også pålagt en forpligtigelse om gennemsigtighed, således at udbyderne kan gøre sig bekendt med visse betingelser for samtrafikprodukterne. Det er på den baggrund IT- og Telestyrelsens opfattelse, at en procedure for opstilling af en positivliste (white-listning) af udstyr, således at udbyderne kan få certificeret udstyr til tilslutning i TDC's net, er et vigtigt element i aftalen, der som følge af forpligtelsen om gennemsigtighed, bør fremgå direkte af aftalen. Uden en klar procedure i aftalen vil det ikke være klart for udbyderne, hvordan dette skal foregå, og aftalen vil derfor ikke være forudsigelig for udbyderne. IT- og Telestyrelsen finder således, at vilkåret bør fremgå af tilbuddet eller af bilagene til tilbuddet.

IT- og Telestyrelsens skal anmode om TDC's bemærkninger i relation til white-listning.

TDC's bemærkninger
TDC har ved brev af 29. november 2007 til IT- og Telestyrelsen oplyst, at selskabet er indstillet på at indføre en procedure for white-listning af udstyr i standardtilbuddet svarende til den i praksis anvendte procedure.

IT- og Telestyrelsens bemærkninger
IT- og Telestyrelsen har noteret, at TDC vil indføre en ny procedure for white-listning af udstyr. Styrelsen finder således ikke anledning til at træffe afgørelse om ændring af standardtilbuddet, jf. telelovens § 72 eller § 73.

IT- og Telestyrelsen vil i forbindelse med indsendelse af opdaterede standardtilbud føre tilsyn med, at den nye procedure faktisk opfylder gennemsigtighedsforpligtelsen.

3.10 Ejendomsretten til TDC's installationer hos Operatørens slutkunder (punkt 8.1 første afsnit) *(rå- og delt rå kobber)*

"TDC har den fulde ejendomsret til det udstyr og de installationer, som er eller vil blive installeret af TDC for TDC's regning med henblik på tilslutningen af Operatørens slutkunder til TDC's telenet. TDC ejer endvidere det hos slutkunden beroende Kabelafslutningspunkt."

Tele2 har anført, at TDC i bilag 3 pålægger operatøren at betale for etableringen af kabelafslutningspunktet (KAP). Samtidig forlanger TDC at få retten til punktet. Det er Tele2's opfattelse, at dette er et urimeligt vilkår, da det efterfølgende giver TDC mulighed for at anvende KAP-stikket i anden sammenhæng efter at have fået det gratis.

Hvis TDC kræver, at få KAP-stikket, må TDC betale for opsætningen af punktet. Tele2 vil så være indstillet på at betale en leje heraf, hvor installationen forrentes over 30 år. Hvis TDC ikke er villig til at acceptere dette, vil Tele2 fastholde, at KAP-stikket er Tele2's, og at TDC ikke må anvende dette uden Tele2's accept. Tele2 skal anmode om, at aftale tilrettes til det sidste, med mindre TDC accepterer "leje-løsningen".

Telia har ved brev af 10. december 2007 anført, at det fremgår af bestemmelsen, at kun TDC kan foretage arbejder om installation og servicering vedrørende det af TDC's ejendomsret omfattende udstyr.

Efter Telias opfattelse kan dette i yderste konsekvens indebære, at det i praksis ikke er muligt for operatøren at foretage dækningskøb i de tilfælde, hvor TDC f.eks. ikke installerer eller fejlretter rettidigt i henhold til aftalen. Telia foreslår derfor, at det præciseres i aftalen, at dette ikke gælder i tilfælde, hvor operatøren i henhold til dansk rets almindelige regler er berettiget til at foretage dækningskøb i form af servicering af den leverede forbindelse. Telia mener som følge af en række forhold hos TDC, herunder bemandingsmæssige forhold, at det skal være muligt for operatørerne selv eller ved tredjemand at foretage den nødvendige service, og i det omfang det er muligt installation, dvs. dækningskøb.

Telia savner endvidere en generel og automatiseret adgang og proces for forholdsmæssige afslag i prisen for ydelser, som leveres i henhold til aftale.

IT- og Telestyrelsen skal indledningsvis bemærke, at TDC ejer nettet, og at TDC derfor som udgangspunkt også har ejendomsretten til installationer foretaget i nettet, herunder installation af KAP-stikket. TDC er i forbindelse med afgørelsen på engrosmarkedet for ubundtet adgang (marked 11) udpeget som havende stærk markedsposition og er derfor forpligtet til at udbyde rå kobber til omkostningsrelaterede priser. TDC får i relation til denne forpligtelse dækket de omkostninger, som en "omkostningseffektiv udbyder" har i forbindelse med at udbyde rå kobber, og dermed også omkostninger forbundet med opsætning af KAP-stik.

Det er derfor IT- og Telestyrelsens vurdering, at det ikke er rimeligt, at TDC skal afholde omkostningerne i forbindelse med opsætning af KAP-stik, der er foranlediget af en anden udbyder. Det bemærkes endvidere, at prisen for opsætning af KAP-stik er fastsat i reguleringsmæssig sammenhæng.

Det er IT- og Telestyrelsens opfattelse, at de generelle grundvilkår for prissætning også skal forfølges i dette tilbud. IT- og Telestyrelsen skal bemærke, at en lejeaftale på KAP-installationen efter styrelsens opfattelse ville fordre, at alle associerede udgifter var reversible, hvilket efter styrelsens opfattelse ikke er tilfældet. Det er endvidere styrelsens opfattelse, at en lejeaftale vedr. KAP-installationerne potentielt kan være byrdefuld for TDC, idet TDC som det eneste selskab efterlades med risiko for, at KAP-installationerne ved f.eks. overgang fra ADSL til en anden teknologi bliver værdiløse.

Styrelsen finder således ikke anledning til at træffe afgørelse om ændring af standardtilbuddet, jf. telelovens § 72 eller § 73.

3.11 TDC's betaling, hvis fejl ikke skyldes Operatørens forhold (punkt 9.5) *(rå- og delt rå kobber)*

"Såfremt det efter Operatørens forsøg på fejlretning efter at TDC har afvist at fejlen skyldes TDC's forhold, alligevel viser sig, at en fejl skyldes TDC's forhold, er TDC forpligtet til at betale Operatøren for det forgæves udførte arbejde efter dokumentation for udgifter medgået hertil. Betalingen er til enhver tid maksimeret til TDC's listepris for startgebyr og én teknikertime […]"

GlobalConnect har anført, at såfremt TDC begår fejl, der omkostningsmæssigt overstiger TDC's startgebyr og én teknikertime, bør TDC erstatte sådanne dokumenterede udgifter. Derfor foreslår GlobalConnect formuleringen ændret, så den stemmer overens hermed.

Telia har ved brev af 10. december 2007 anført, at bestemmelsen bør ændres, således at det sikres, at der gives mulighed for at få dækket alle dokumenterede omkostninger i forbindelsen med de konstaterede fejl, jf. aftalens punkt 9.3 og 9.5.

Det fremgår af markedsafgørelsen, at TDC skal opfylde de forpligtelser, der er pålagt selskabet gennem markedsafgørelsen for marked 11, redeligt, rimeligt og rettidigt. Det er derfor styrelsens vurdering, at det er essentielt for TDC's opfyldelse af aftalen, at aftalen indeholder fornødent incitament for TDC til at overholde de forpligtelser, der fremgår af både markedsafgørelsen og af aftalen.

Det er IT- og Telestyrelsens opfattelse, at TDC skal kunne ifalde et erstatningsansvar for dokumenterbare udgifter ved fejlmelding, hvilket også fremgår af bestemmelsen. IT- og Telestyrelsen er samtidig af den opfattelse, at erstatningsansvar for dokumenterbare udgifter er både forholdsmæssig og berettiget i forhold til de markedsforpligtelser som TDC er pålagt, og bemærker endvidere, at der for udbyderen gælder en tilsvarende erstatningspligt jf. standardtilbuddets pkt. 9.3. om operatørens fejlmelding. Det er IT- og Telestyrelsens opfattelse, at et erstatningsansvar ved fejlmelding vil medvirke til, at TDC opfylder forpligtelserne redeligt, rimeligt og rettidigt.

IT- og Telestyrelsen finder dog ikke, at erstatningens størrelse kan begrænses til startgebyr og én teknikertime, da dette efter IT- og Telestyrelsens vurdering ikke beløbsmæssigt kan antages at udgøre et tilstrækkeligt incitament til at overholde aftalen. Det er IT- og Telestyrelsens opfattelse, at erstatningen som udgangspunkt skal fastsættes på baggrund af de afholdte udgifter under iagttagelse af parternes almindeligt gældende tabsbegrænsningspligt.

IT- og Telestyrelsen skal på baggrund af ovenstående anmode om TDC's bemærkninger.

TDC's bemærkninger

TDC har ved brev af 29. november 2007 til IT- og Telestyrelsen oplyst, at selskabet tidligere har foreslået, at det af administrative årsager vil være mest hensigtsmæssigt, hvis der fastsættes en konventionalbod i bestemmelsen i standardtilbuddets pkt. 9.5 og den tilsvarende bestemmelse i pkt. 9.3 om operatørens betaling, hvis fejl ikke skyldes TDC. TDC foreslår derfor, at der indføjes en konventionalbod på 5.000 kr. i begge bestemmelser, som finder anvendelse i hvert tilfælde, hvor en fejlmelding efter en undersøgelse viser sig at bero på en andens parts forhold.

IT- og Telestyrelsens bemærkninger

IT- og Telestyrelsen finder som nævnt ovenfor ikke, at erstatningens størrelse skal begrænses til startgebyr og én teknikertime, da dette efter IT- og Telestyrelsens vurdering ikke indeholder et tilstrækkeligt incitament til at overholde aftalen. Det er således fortsat styrelsens opfattelse, at erstatningen som udgangspunkt skal fastsættes på baggrund af de afholdte udgifter under iagttagelse af parternes almindeligt gældende tabsbegrænsningspligt.

IT- og Telestyrelsen er imidlertid opmærksom på, at det kan blive administrativt byrdefuldt for begge parter, såfremt der ved hver fejlmelding skulle dokumenteres et tab og søges om erstatning for dette tab. IT- og Telestyrelsen finder derfor, at den af TDC foreslåede mulighed for en mere smidig ordning med konventionalbod er en rimelig løsning. Styrelsen bemærker samtidigt, at den nuværende erstatningsordning også indeholder et dokumentationskrav, hvorfor en konventionalbod vil give en administrativ lettelse i forhold til den nuværende aftale.

TDC har ved brev af 29. november 2007 til IT- og Telestyrelsen foreslået, at der indføjes en konventionalbod i standardtilbuddets punkt 9.5 og 9.3, som i begge tilfælde fastsættes til 5.000 kr.

For så vidt angår TDC's forslag om at ændre aftalens punkt 9.3, skal IT- og Telestyrelsen indledningsvis bemærke, at punkt 9.3 på samme måde som punkt 9.5 indeholder en bestemmelse om erstatningspligt ved tab påført modparten som følge af fejlmelding. Da lignende forhold derfor gør sig gældende for de to bestemmelser, synes det at være rimeligt, at vilkårene og dermed erstatningsordningerne i aftalens punkt 9.5 og 9.3 tilsvarer hinanden. Det bemærkes, at størrelsen af en eventuel konventionalbod ikke nødvendigvis behøver at være den samme i punkt 9.3. og 9.5, idet udbyderens tab kan være forskellige i de to situationer, og en eventuel konventionalbod skal afspejle udbyderens mulige tab.

Mht. til den af TDC foreslåede konventionalbod på 5000 kr. har IT- og Telestyrelsen ikke mulighed for at vurdere rimeligheden af konventionalbodens størrelse, herunder om denne tager udgangspunkt i parternes afholdte udgifter under iagttagelse af parternes almindelige tabsbegrænsningspligt. Styrelsen vil derfor efterfølgende følge op over for TDC med hensyn til om en konventionalbod på 5000 kr. afspejler parternes afholdte udgifter.

Styrelsen finder herefter ikke anledning til at træffe afgørelse om ændring af standardtilbuddet, jf. telelovens § 72 eller § 73.

3.12 Indbrud i nettet (punkt 10.2) *(rå- og delt rå kobber)*

"TDC hæfter ikke overfor hverken Operatøren eller dennes slutkunde for noget tab lidt i forbindelse med et konstateret indbrud i nettet som følge af deraf genereret trafik."

Telia har anført, at det er urimeligt, at TDC ikke hæfter for tab i forbindelse med indbrud på nettet, som direkte er forårsaget af TDC's udviste grove uagtsomhed. Telia mener derfor ikke, at det er tilstrækkeligt, at TDC forestår undersøgelsen herfor. Telia har ved brev af 10. december 2007 anført, at bestemmelsen bør suppleres med en følgesætning, som præciserer, at denne ansvarsbegrænsning og maksimering ikke gælder, såfremt TDC har udvist forsæt eller grov uagtsomhed.

IT- og Telestyrelsen skal anmode TDC om, at det specificeres, hvilke forhold TDC konkret henviser til, når selskabet i nærværende punkt adresserer spørgsmålet om indbrud i nettet.

IT- og Telestyrelsen skal på baggrund af ovenstående anmode om TDC's bemærkninger.

TDC's bemærkninger
TDC har ved brev af 29. november 2007 til IT- og Telestyrelsen oplyst, at TDC i sagens natur ingen overvågning foretager på rå kobber og delt rå kobber. Det er derfor ifølge TDC alene operatøren, som har mulighed for at gribe ind overfor mistanke om indbrud, herunder som følge af usædvanlige udviklinger i et givent trafikforbrug. Eventuelt indbrud og deraf følgende genereret trafik er på den baggrund TDC uvedkommende.

IT- og Telestyrelsens bemærkninger
Det er IT- og Telestyrelsens opfattelse, at erstatningspådragende forhold som udspringer af grov uagtsomhed allerede er omfattet af bestemmelsen i standardaftalens punkt 17.3 om TDC's erstatningspligt.

Styrelsen finder således ikke anledning til at træffe afgørelse om ændring af standardtilbuddet, jf. telelovens § 72 eller § 73.

3.13 Loyal oplysningspligt (punkt 11.1) *(rå- og delt rå kobber)*

"Parterne er gensidig forpligtet til løbende at holde hinanden orienteret om forløbet af denne aftale, herunder orientere om særlige begivenheder eller episoder, som måtte være at betydning for den anden part …"

Telia har anført, at der bør tilføjes eksempler på, hvor TDC som minimum er forpligtet til at foretage omhandlede underretning, samt at TDC forpligtes til - uden ophold - at underrette aftaleparten om TDC planlagte fremrykninger af abonnenttrin.

Telia har ved brev af 10. december 2007 anført, at Telia blandt andet ønsker, at TDC forpligtes til - uden ophold - at underrette aftaleparten om de af TDC planlagte fremrykninger af abonnenttrin. Dette er et eksempel på begivenheder, som er væsentlige for den anden part, herunder dennes muligheder for at varetage egne interesser i forbindelse med aftalen. Således har operatørerne et særdeles stort behov for at kende detaljerne ifm. hver enkel fremrykning med henblik på at have en reel mulighed for at komme med i eventuelle fælles gravningsprojekter.

Telia har endvidere oplyst, at mulighed for samgravning i forbindelse med andre operatørers graveprojekter, specielt i forbindelse med accessstrækninger oftest er en forudsætning for at gøre en graveinvestering rentabel. I forbindelse med TDC's fremrykninger og de aftalevilkår TDC tilbyder i forbindelse med rå kobber, bliver det mere og mere aktuelt for operatørerne at overveje at etablere egne strækninger på hele eller dele af det fremskudte abonnenttrin. De oplysninger, operatørerne får fra TDC i forbindelse med fremrykningerne, er dog sjældent så fyldestgørende, at operatøren kan få oplysninger om, hvor der reelt etableres et fremskudt abonnenttrin. Således er det svært for operatørerne at afgøre, om en potentiel samgravningsinvitation vedrø-

rer en (del)strækning af TDC's etablering af et fremskudt abonnenttrin. Der henvises endvidere til de af Telia tidligere fremsendte bemærkninger til standardaftale om Samhusning, hvor en lignende problemstilling og vilkår herfor behandles samt de indledende bemærkninger til nærværende høringssvar.

Det er IT- og Telestyrelsens opfattelse, at vilkåret om iagttagelse af den loyale oplysningspligt understreger den samarbejdsvilje, som parterne tiltræder aftalen på baggrund af. Det er ikke styrelsens opfattelse, at et vilkår om loyal oplysningspligt nødvendigvis er indføjet i aftalen med henblik på at sikre den ene aftaleparts minimumsrettigheder. IT- og Telestyrelsen skal i den forbindelse henvise til de forpligtelser, som TDC er blevet pålagt med afgørelsen på marked 11, herunder ikke-diskriminationsforpligtelsen og gennemsigtighedsforpligtelsen, som konkret betyder, at TDC skal underrette andre udbydere på samme vilkår, som TDC underretter interne afdelinger m.v., når dette er af betydning for udbyderens muligheder for at varetage egne interesser i relation til planlægning af anvendelsen af nettet, forholdet til egne slutkunder m.v.

Det er IT- og Telestyrelsens opfattelse, at de alternative udbyderes minimumsrettigheder allerede er sikret ved fornævnte forpligtelser, hvorfor styrelsen ikke finder anledning til at behandle dette spørgsmål yderligere.

Styrelsen finder således ikke anledning til at træffe afgørelse om ændring af standardtilbuddet, jf. telelovens § 72 eller § 73.

IT- og Telestyrelsen skal for så, vidt angår Telias bemærkninger om, at TDC skal varsle planlagte fremrykninger af abonnenttrin henvise til høringsnotatets pkt. 4.2.3 om varslingsprocedurer.

3.14 Tilsikre adgang til Operatørens slutkunder (punkt 12.3) *(rå- og delt rå kobber)*

"Operatøren skal endvidere tilsikre, at TDC til enhver tid kan få adgang til slutkundens ejendom, når dette i øvrigt er nødvendigt med henblik på TDC's adgang til egne Kabelafslutningspunkter o. lign."

Tele2 har anført, at Operatøren ikke kan opfylde det anførte krav, da det i sidste ende er et spørgsmål om adgang til privatpersoners ejendom, og at Tele2 og for den sags skyld heller ikke TDC berettiget kan tiltvinge sig en sådan adgang.

Telia har ved brev af 10. december 2007 bl.a. anført, at bestemmelsen bør præciseres, i hvilke tilfælde operatøren skal sikre denne adgang. Forpligtelsen bør således som udgangspunkt begrænses til alene at gælde situationer, som vedrører operatørens aftaleforhold med TDC.

Det er IT- og Telestyrelsens vurdering, at i de tilfælde, hvor TDC ønsker adgang til slutkundens ejendom med henblik på fejlfinding eller tilsvarende forhold, som udspringer af et konkret aftaleforhold eller efter anmodning fra en udbyder, vil det være rimeligt, at udbyderen – som har et kontraktforhold med den pågældende slutkunde – skal tilsikre adgang til slutkundens ejendom. Styrelsen har herved lagt vægt på, at TDC skal have en mulighed for at opfylde sine eventuelle aftaleretlige forpligtelser over for udbyderen.

I de tilfælde, hvor TDC derimod ønsker adgang til slutkundens ejendom med henblik på at foretage aktiviteter, som ikke udspringer af selskabets aftale med en udbyder, og som ikke er begrundet i en anmodning fra udbyderen, finder IT- og Telestyrelsen ikke, at det er rimeligt, at udbyderen skal tilsikre adgangen til slutkundens ejendom. Styrelsen har herved lagt vægt på, at aftalen i disse tilfælde pålægger udbyderen en ubegrundet og urimelig byrde, som ikke udspringer af slutkundens aftaleforhold med udbyderen. TDC må i disse tilfælde selv tilsikre adgang til slutkundens ejendom.

Det er IT- og Telestyrelsens vurdering, at den nuværende bestemmelse ikke i tilstrækkeligt grad præciserer, i hvilke tilfælde udbyderen skal sikre adgang til slutkundens ejendom, jf. ovenfor.

IT- og Telestyrelsen skal på baggrund af ovenstående anmode om TDC's bemærkninger.

TDC's bemærkninger
TDC har ved brev af 29. november 2007 til IT- og Telestyrelsen oplyst, at selskabet vil præcisere bestemmelsen.

IT- og Telestyrelsens bemærkninger
IT- og Telestyrelsen har noteret, at TDC vil præcisere bestemmelsen i overensstemmelse med styrelsens bemærkninger. Styrelsen finder således ikke anledning til at træffe afgørelse om ændring af standardtilbuddet, jf. telelovens § 72 eller § 73.

IT- og Telestyrelsen vil i forbindelse med gennemgangen af de opdaterede standardtilbud vurdere, om styrelsen finder præciseringen tilstrækkelig.

3.15 TDC's direkte kontakt til Operatørens slutkunder (punkt 13.2) *(rå- og delt rå kobber)*

"Bortset fra som anført ovenfor og med de undtagelser som følger af forholdets natur er TDC uberettiget til, uden rimelig grund, at tage kontakt til Operatørens slutkunder omkring forhold vedrørende det lejede rå kobbertrådpar eller delstrækninger af det rå kobbertrådpar, medmindre dette sker på Operatørens anmodning."

Cybercity ønsker en afgrænsning af TDC's ret til at kontakte aftalepartens kunder.

IT- og Telestyrelsen er af den opfattelse, at bestemmelsen, som den er formuleret i standardtilbuddet, allerede indeholder en afgrænsning af TDC's ret til at kontakte udbyderens slutkunder, da bestemmelsens hovedregel er, at TDC er uberettiget til at tage kontakt til slutkunderne. Det er dog samtidigt styrelsens opfattelse, at undtagelsesbestemmelsen "*rimelig grund"* kan dække meget bredt, og TDC allerede har forbeholdt sig ret til at kontakte kunderne, hvis det "*følger af forholdets natur"*.

IT- og Telestyrelsen finder på den baggrund, at der er behov for en præcisering af, hvilke forhold, der falder ind under henholdsvis "*rimelig grund"* og "*forholdets natur"*.

IT- og Telestyrelsen skal anmode om TDC's bemærkninger til ovenstående.

TDC's bemærkninger
TDC har ved brev af 29. november 2007 til IT- og Telestyrelsen oplyst, at bestemmelsen fastslår, at TDC som udgangspunkt er uberettiget til at kontakte operatørens slutkunder, med mindre der foreligger særlige omstændigheder. Sådanne omstændigheder vil ifølge TDC bero på de konkrete omstændigheder, som giver TDC anledning til at kontakte operatørens slutkunde, og kan derfor ikke udtømmende oplistes. TDC finder derfor ikke, at bestemmelsen kan anses for at være for bred, navnlig ikke når bestemmelsen ikke i praksis har givet anledning til tvivl eller situationer, hvor der efterfølgende har været rejst tvivl om, hvorvidt TDC har kontaktet operatørens slutkunde, uden at have været berettiget hertil.

IT- og Telestyrelsens bemærkninger
Det er fortsat IT- og Telestyrelsens vurdering, at TDC's anvendelse af begreberne "rimelig grund" og "forholdets natur" i relation til afgrænsningen af TDC's ret til at kontakte udbyderens slutkunder indebærer, at bestemmelsen ikke er tilstrækkelig klar.

IT- og Telestyrelsen vil træffe afgørelse vedr. denne problemstilling, jf. telelovens § 72 eller 73.

3.16 Procedure for afgivelse af prognoser (punkt 14.1) *(rå- og delt rå kobber)*

"Operatøren skal hvert kvartal fremsende det forventede antal ordrer i en rullende prognose, som omfatter 7 kvartaler. Prognosen skal indeholde oplysninger om det forventede antal rå kobber."

Cybercity ønsker de rullende prognoser nedsat fra 7 til 4 kvartaler. Det er Cybercitys opfattelse, at det ikke bidrager væsentligt til TDC's evne til at planlægge foranstaltninger i nettet, om TDC modtager prognoser på

henholdsvis 4 eller 7 kvartaler. Cybercity har på den baggrund svært ved at se, hvad der tilsiger, at TDC har behov for at modtage prognoser så langt ud i fremtiden.

GlobalConnect finder det uhensigtsmæssigt at skulle planlægge 7 kvartaler frem, og mener ikke TDC kan begrunde at have et behov for en sådan prognosticering. GlobalConnect henstiller derfor til, at kravet til løbende prognoser maksimalt rækker 4 kvartaler frem.

Telia har ved brev af 10. december 2007 anført, at selskabet savner en stillingtagen til TDC´s behov for prognoser for operatørens forventede salg 7 kvartaler frem.

Det er IT- og Telestyrelsens vurdering, at TDC har et berettiget behov for prognoser i forbindelse med selskabets planlægning af nettet. Heroverfor står, at udfærdigelse af prognoser udgør en administrativ byrde, som i stigende grad er byrdefuld, jo længere frem prognoserne skal laves.

Samtidig er det IT- og Telestyrelsens opfattelse, at prognosernes brugbarhed også bliver mindre, jo længere frem prognoserne skal dække - særligt når der som her er tale om et marked i hurtig udvikling. Det er herefter styrelsens opfattelse, at der skal findes et spænd imellem antallet af kvartaler, der skal afgives prognoser for, som afvejer begge hensyn.

IT- og Telestyrelsen skal anmode om TDC's bemærkninger til ovenstående.

TDC's bemærkninger
TDC har ved brev af 29. november 2007 til IT- og Telestyrelsen oplyst, at selskabet er indstillet på at ændre bestemmelsen, således at den rullende prognose alene omfatter 4 kvartaler.

IT- og Telestyrelsens bemærkninger
IT- og Telestyrelsen har noteret, at TDC agter at tage styrelsens vurdering til efterretning således, at udbyderne ved afgivelse af prognoser fremover kun skal afgive prognoser, der rækker 4 kvartaler frem.

Styrelsen finder således ikke anledning til at træffe afgørelse om ændring af standardtilbuddet, jf. telelovens § 72 eller § 73.

3.17 Udveksling af tekniske oplysninger (punkt 14.2) *(rå- og delt rå kobber)*

"Operatøren kan forinden egentlig ordreafgivelse finder sted, rette forespørgsel til TDC om, hvorvidt der findes rå kobber i forhold til en given slutkunde eller en given lokalitet. TDC vil normalt tilstræbe at besvare en sådan forespørgsel indenfor 10 arbejdsdage. TDC opkræver særskilt betaling fra Operatøren for arbejde udført i forbindelse med sådan forespørgsel, herunder for at besvare selve forespørgslen i henhold til denne aftales bilag 3."

Telia har anført, at der bør indsættes en maksimumsgrænse for TDC's svartider i forbindelse med operatørens forespørgsel samt en maksimalgrænse for den særskilte betaling herfor. Telia har ved brev af 10. december 2007 anført, at TDC har 10 dage til at svare på en sådan forespørgsel, hvilket Telia finder yderst begrænsende for konkurrencen. Telia efterspørger derfor en online adgang til disse oplysninger, således at operatøren forinden en ordreafgivelse får mulighed for online at få oplysninger om, hvorvidt der findes ledig kobber ud til en given slutkunde. Dette vil endvidere svare til den løsning, som eksisterer i dag i forbindelse med BSA-bestillinger.

Cybercity kan ikke leve med, at TDC tilstræber at svare tilbage inden en given dato. Cybercity ønsker en fast aftale herom. Endvidere kan Cybercity ikke leve med, at TDC lægger op til en udvidelse af svartiden ift. selskabets tidligere standardtilbud. Svartiden bør være 5 arbejdsdage og ikke 10.

Tele2 har anført, at det med introduktionen af teknikhuse og leverancer via delstrækninger, er det blevet væsentligt mere kompliceret for operatører at benytte sig af rå kobber til slutbrugerleverancer. Samtidig hermed udvikler og forbedre TDC løbende på BSA-produktionsplatformen.

For at sikre en lige konkurrencesituation imellem operatører, der benytter BSA, og operatører, der anvender rå kobber, er det nødvendigt at sikre en lige adgang til de to engrosprodukter. For at sikre en fortsat mulighed for at benytte rå kobber med bare nogen effektivitet er det derfor nødvendigt, at TDC stiller en elektronisk adgang til rådighed for afklaringen af, om en rå kobber linie kan leveres, og i så fald om det er via rå kobber eller en delstrækning.

Det er derfor Tele2's anbefaling, at TDC pålægges at give onlineadgang til en database, hvori de nødvendige oplysninger til besvarelsen af forespørgslerne ligger. Dette skal blandt andet ske med henblik på at nedbringe svartiderne til maksimalt en dag samt gøre forespørgslerne mere effektive herunder billigere.

Det er IT- og Telestyrelsens vurdering, at betingelserne for udbydernes adgang til tekniske oplysninger inden ordreafgivelse og procedure for bestilling af rå kobber trådpar som udformet i dag udgør en barriere for adgang til markedet.

IT- og Telestyrelsen finder derfor som udgangspunkt, at etablering af elektronisk adgang til oplysninger vedrørende rå kobber linier vil være hensigtsmæssigt, idet udbydere af bredbåndstjenester baseret på BSA og Rå Kobber produkter konkurrerer på samme slutbrugermarked. En manglende adgang til tekniske oplysninger giver umiddelbart aftagere af rå kobber produktet et dårligere konkurrencemæssigt afsæt, hvilket efter styrelsens opfattelse ikke stemmer overens med TDC's forpligtelse om ikke-diskrimination.

IT- og Telestyrelsen skal anmode om TDC's bemærkninger til ovenstående.

TDC's bemærkninger
TDC har ved brev af 29. november 2007 til IT- og Telestyrelsen oplyst, at der i dag er adgang til de omhandlede oplysninger via Columbine, uanset om det vedrører rå kobber eller bit stream access.

TDC er herudover indstillet på at undersøge mulighederne for i videre omfang at kunne give adgang til oplysninger online. TDC bemærker dog, at det vil bero på en nærmere udredning af de praktiske implikationer og omkostninger ved at skulle tilvejebringe en sådan online adgang, forinden der kan tages endelig stilling til evt. yderligere adgang til oplysninger online. TDC understreger, at en online adgang aldrig vil kunne indeholde udtømmende oplysninger om muligheden for ledig rå kobber, da der i visse tilfælde vil være nødvendigt at undersøge den fysiske infrastruktur konkret, forinden det kan afgøres, om der er mulighed for levering af rå kobber.

IT- og Telestyrelsens bemærkninger
Det er IT- og Telestyrelsens opfattelse, at den ulige adgang til oplysninger for henholdsvis BSA og rå kobber kunder i TDC on-line system udgør et problem i forhold til den pålagte forpligtelse om ikke-diskrimination.

IT- og Telestyrelsen vil træffe afgørelse vedr. denne problemstilling, jf. telelovens § 72 eller 73.

3.18 Omkonfiguration, herunder multiplexering (punkt 14.4) *(rå kobber)*

"Hvis der i forhold til en given slutkunde, ikke findes rå kobber, f.eks. fordi TDC i en del af kablet benytter multiplexering, foretager TDC – i det omfang ledig rå kobber forefindes i samme kabel – det nødvendige omkoblingsarbejde med henblik på at overføre slutkunden fra den multiplexerede del af kablet til eventuel ledig rå kobber i samme kabel. […] Hvis der i forhold til en given slutkunde ikke findes rå kobber, og omkobling som beskrevet ovenfor ikke er mulig, forholdes efter parternes nærmere aftale."

GlobalConnect henstiller til, at det kommer til at fremgå, at operatøren har adgang til teknikhuse, og at det ikke er en afvisningsgrund, at der i teknikhuset sker en multiplexering. Betydningen af, at TDC indfører teknikhuse er, at de afviser operatørens anmodning om rå kobber med henvisning til, at der sker multiplexering. Således afskæres operatøren fra at komme ud til slutkunden, idet det af rå kobberaftalens bilag 1C fremgår, at der ikke er adgang til teknikhuse.

Det er IT- og Telestyrelsens opfattelse, at aftalens ordlyd i punkt 14.4, afsnit 1 omhandler omkonfiguration/omkobling af slutkundens kabel i tilfælde af multiplexering i kablet. Vilkåret omhandler ikke afvisning fra teknikhuset i tilfælde af, at der i teknikhuset sker multiplexering. IT- og Telestyrelsen finder herefter ikke, at ændring af vilkåret i nærværende henseende har relevans og finder, at punktet derfor kan udgå af sagen.

For så vidt angår adgang til teknikhuse, henvises til afsnit 3.2. ovenfor.

Styrelsen finder således ikke anledning til at træffe afgørelse om ændring af standardtilbuddet, jf. telelovens § 72 eller § 73.

3.19 Leveringstid (punkt 14.5 og 14.4) *(rå kobber og delt rå kobber)*

"I det omfang TDC kan tilvejebringe det eller de af Operatøren ønskede individuelle rå kobbertrådpar er den maksimale leveringstid 20 arbejdsdage regnet fra tidspunktet for TDC's modtagelse af Operatørens bestilling."

Tele2 mener, at punktet skal ændres, således at leveringstiden skal være den samme, som TDC har for leverancen af BSA forbindelser efter TDC's standardaftale herom. Der sker efter Tele2's vurdering en skævvridning af konkurrencen ved denne forskel i leveringstiderne, hvilket påvirker konkurrencesituationen negativt.

Telia har ved brev af 10. december 2007 anført, at selskabet generelt ikke mener, at leveringstiderne svarer til vilkårene på et konkurrenceudsat marked, hvorfor disse bør kunne reduceres væsentligt. I den forbindelse henvises til de tilsvarende leveringstider i bl.a. Sverige, som er betydeligt lavere. Endelig kan det konstateres, at der ikke er sammenhæng mellem leveringstiderne i kobber aftalerne og BSA aftalen, som opererer med differentierede tider afhængig af, hvorvidt ordren er en gør-det-selv-ordre (GDS) eller en ordre som kræver teknikerbesøg.

Ved vurdering af den maksimale leveringstid for rå kobber er det IT- og Telestyrelsens vurdering, at det er relevant at sondre mellem TDC's rå kobber GDS (Gør-Det-Selv) løsning og levering med teknikerbesøg.

Levering af rå kobber med teknikerbesøg

For så vidt angår levering af rå kobber med teknikerbesøg, er det på det foreliggende grundlag IT- og Telestyrelsens vurdering, at det ikke vil være hverken berettiget eller proportionalt at pålægge TDC at ændre aftalens vilkår om en maksimal leveringsfrist på 20 arbejdsdage. Styrelsen har herved lagt vægt på, at en maksimal leveringsfrist på 20 dage på det foreliggende grundlag ikke nødvendigvis kan anses for at være urimelig, idet TDC skal have reel mulighed for opfylde aftalevilkåret. Styrelsen skal endvidere bemærke, at TDC i Bilag 1a "produktspecifikation for Ethernet BSA" af 26. februar 2007 tilbyder eBSA kunder en leveringstid på ca. 20 dage.

Det fremgår i standardaftalens bilag 1a, punkt 3 at:

"... Da TDC's registrering ikke inkluderer forbindelsen fra sidste fordeler før slutkunden inkl. stikkontakt, kan der kun skabes fuld sikkerhed for, at der er "hul igennem" forbindelsen og at den samtidig er tilgængelig via en stikkontakt hos slutkunden, såfremt den rå kobber beordres med teknikerbesøg... Teknikeren gennemfører end-to-end test af forbindelsen og opsætter KAP såfremt der er behov...

Afhængigt af undersøgelsens udfald modtager operatøren efter maks. 8 arbejdsdage fra ordrens modtagelse hos TDC enten en afvisning eller en ordrebekræftelse. Ved en ordrebekræftelse oplyses operatøren samtidig om, der udover kobling i krydsfelt også skal foretages koblinger i accessnettet (f.eks. omlægning fra elektronik til ***ledig*** *rå kobber eller sammenstykning af delstrækninger), evt. omlægges fra et rå kobber trådpar til et andet (bytter plads i kablet), evt. trækkes installationskabel fra kælder til slutkundens bopæl i typisk etageejendomme, hvortil medgår 2 evt. maks. 3 teknikertimer og opsættes KAP hos slutbrugeren.*

IT- og Telestyrelsen bemærker, at TDC på baggrund af selskabets undersøgelse, herunder end-to-end test, tilbyder udbyderen en afvisning eller ordrebekræftelse "*efter maks. 8 arbejdsdage fra ordrens modtagelse"*. Det er herefter styrelsens forståelse, at TDC forbeholder sig spændet på 12 dage fra undersøgelsen op til den maksimale leveringstid på 20 dage til at planlægge og udføre koblinger i krydsfelt, koblinger i accessnettet, omlægninger m.m.

Styrelsen finder således ikke anledning til at træffe afgørelse om ændring af standardtilbuddet, jf. telelovens § 72 eller § 73, for så vidt angår leveringstid af rå kobber med teknikerbesøg.

Levering af rå kobber uden teknikerbesøg.
I standardaftalens bilag 1a, punkt 3.1 fremgår det:

" ... Når TDC modtager bestillingen, undersøger TDC, svarende til "undersøgelse for GDS" jf. definitioner, om der er registeret tidligere teleinstallationer hos slutkunden, som kan genbruges. Såfremt dette viser sig at være tilfældet, gennemføres ordren uden teknikerbesøg men inkl. evt. koblinger i accessnettet indtil den sidste fordeler inden slutkundens adresse, jf. nyetablering i prislisten. TDC tager i denne situation forbehold for, om en ledningsvej rent faktisk er fremført ubrudt ind til en stikkontakt på slutkundens adresse, da den samlede ledningsvej ikke testes
... "

IT- og Telestyrelsen bemærker, at TDC ved bestilling af rå kobber Gør-Det-Selv, modsat bestilling med teknikerbesøg ikke undersøger, hvilke tilslutningsmuligheder der findes på slutbrugeradressen. TDC har således ikke ved Gør-Det-Selv løsningen afsat 8 dage til en undersøgelse af tilslutningsforholdene hos slutkunden.

På baggrund af ovenstående har IT- og Telestyrelsen forstået TDC's procedure således, at der ved levering af rå kobber med teknikerbesøg er afsat 8 dage til undersøgelse af forbindelsen og 12 dage til at foretage koblinger og omlægninger m.m. Da der ved levering af rå kobber Gør-Det-Selv ikke skal ske en undersøgelse af forbindelsen, har TDC derfor i realiteten 20 dage afsat til at foretage koblinger og omlægninger m.m. IT- og Telestyrelsen vurderer derfor, at TDC bør kunne levere rå kobber Gør-Det-Selv hurtigere end rå kobber med teknikerbesøg.

IT- og Telestyrelsen finder således, at det er modstridende, at TDC ikke kan tilbyde rå kobber Gør-Det-Selv med kortere leveringstid, når det i øvrigt lægges til grund, at det er slutbrugeren selv, der forestår tilslutningen.

Det bemærkes endvidere, at det i TDC's standardtilbud på BSA på samme måde sondres imellem levering med teknikerbesøg og levering uden teknikerbesøg, hvor leveringstiden er hhv. 20 og 10 dage.

IT- og Telestyrelsen skal anmode om TDC's bemærkninger for så vidt angår leveringstid af rå kobber uden teknikerbesøg.

TDC's bemærkninger
TDC har ved brev af 29. november 2007 til IT- og Telestyrelsen oplyst, at selskabet er indstillet på at indføre en differentieret leveringstid, hvor leveringstiden for rå kobber uden teknikerbesøg vil være kortere end den nuværende leveringstid på 20 arbejdsdage. TDC har ikke indenfor svarfristen haft mulighed for at tage endelig stilling til leveringstiden for rå kobber uden teknikerbesøg. TDC kan dog allerede nu afvise, at der kan blive tale om en halvering af leveringstiden.

IT- og Telestyrelsens bemærkninger
IT- og Telestyrelsen bemærker, at TDC er indstillet på at indføre en differentieret leveringstid, således at leveringstiden for rå kobber uden teknikerbesøg afkortes. IT- og Telestyrelsen bemærker samtidig, at TDC i selskabets høringssvar har tilkendegivet, at selskabet allerede nu kan afvise, at der kan blive tale om en halvering af leveringstiden.

IT- og Telestyrelsen vil træffe afgørelse vedr. denne problemstilling, jf. telelovens § 72 eller § 73.

3.20 Fejlretningsprocedurer (punkt 14.6) *(rå- og delt rå kobber)*

"TDC leverer rå kobber med "standard service" hvis ikke andet er aftalt, jf. bilag 5."

Tele2 har anført, at servicegraden er et væsentligt konkurrenceparameter, som operatøren ligeledes bør kunne konkurrere på. Derfor bør aftalen indeholde forskellige SLA, der kan vælges imellem.

GlobalConnect har anført, at bilag 5 bør udbygges således, at det klart fremgår, hvilke "service levels", der tilbydes, og hvad de indebærer for operatøren, idet det er et væsentligt konkurrenceparameter for operatøren.

Cybercity ønsker en nærmere beskrivelse af fejlretningsproceduren, herunder en fastlæggelse af standard serviceniveau for de enkelte forbindelser leveret under aftalen. Hvis der alene henvises til et bilag, vil TDC med den nuværende ændringsprocedure for bilagene uden videre kunne ændre vilkårene for den service, som de enkelte forbindelser er omfattet af. Derfor bør følgende tilføjes i afsnittet:

"Dette indebærer, at TDC påbegynder eventuel fejlretning indenfor 12 arbejdstimer fra modtagelsen af fejlmeldingen, og fortsætter fejlretningen kontinuerligt inden for normal arbejdstid, mandag til fredag fra kl. 7.30 til 15.00. Levering af delt rå kobber skal ske i henhold til det tilsvarende serviceniveau, som TDC opretholder overfor egne slutkunder. I vigtige undtagelsestilfælde, f.eks. hvis det drejer sig om levering af linier til hospitaler, offentlige institutioner, større erhvervsvirksomheder og i øvrigt, hvor det er afgørende betydning for slutkunden at levering finder sted, kan der konkret aftales andet fsva. tidspunkter, der ligger udenfor den normale arbejdstid."

Det er IT- og Telestyrelsens opfattelse, som også nævnt ovenfor i punkt 3.9, at alle forhold, som vedrører tilbudet, skal fremgå af tilbuddet eller af bilagene. I modsat fald har udbyderne ikke mulighed for at gøre sig bekendt med det samlede tilbud, før aftale herom indgås. Det er således IT- og Telestyrelsens opfattelse, at TDC umiddelbart ikke opfylder forpligtelsen vedr. offentliggørelse af standardtilbud, såfremt forhold, der i henhold til markedsafgørelsen skal være indeholdt i standardtilbuddet, ikke fremgår af tilbudet eller de tilhørende bilag.

Endvidere bemærker IT- og Telestyrelsen, at TDC's adgang til ensidigt at ændre aftalevilkår, jf. punkterne 3.36, efter styrelsens vurdering i sig selv berettiger, at en aftalepart har mulighed for at gøre sig bekendt med alle forhold, som vedrører det pågældende tilbud.

IT- og Telestyrelsen vurderer samtidig, at fejlretningsprocedurer udgør et vigtigt element for konkurrencen på det relevante slutbrugermarked, idet der er sammenhæng imellem fejlretningsforløb og udbydernes mulighed for at servicere sine slutkunder. IT- og Telestyrelsen finder således umiddelbart, at det ikke er tilstrækkeligt, at TDC henviser til en hjemmeside, der ikke kan tilgås uden et password.

IT- og Telestyrelsen er derfor af den opfattelse, at TDC's forpligtelse til at offentliggøre standardtilbud ikke opfyldes ved, at selskabet henviser til en ikke-offentligt tilgængelig hjemmeside. Med hensyn til fejlretningsproceduren er det IT- og Telestyrelsens opfattelse, at det er tilstrækkeligt, at den er direkte beskrevet i enten aftalen eller et bilag.

IT- og Telestyrelsen skal anmode om TDC's bemærkninger til ovenstående.

TDC's bemærkninger

TDC har ved brev af 29. november 2007 til IT- og Telestyrelsen oplyst, at selskabet vil foretage en ændring af pkt. 14.6 i standardtilbuddet for rå kobber og standardtilbuddet for delt rå kobber. Bestemmelsen vil herefter have følgende ordlyd:

"TDC leverer rå kobber med "standardservice", jf. bilag 5.

TDC har i forlængelse heraf oplyst, at specifikationen for standardservice vil herefter fremgå af bilag 5, og at der fortsat vil være mulighed for at indgå en særskilt aftale om en anden serviceordning end standardservice.

IT- og Telestyrelsens bemærkninger
IT- og Telestyrelsen bemærker, at TDC vil foretage en ændring af pkt. 14.6 i standardtilbuddet for rå og delt rå kobber således, at standardservice, som vedrører tilbuddet, fremgår af bilag 5.

Styrelsen finder således ikke anledning til at træffe afgørelse om ændring af standardtilbuddet, jf. telelovens § 72 eller § 73.

3.21 Prisen for rå kobber (punkt 15.1) *(rå kobber)*

"Prisen for TDC's levering, oprettelse og service af rå kobber fremgår af bilag 3. Prislisten inkluderer priser baseret på IT- og Telestyrelsens afgørelse om LRAIC priser for 2006, som TDC efterfølgende har påklaget. TDC tager derfor forbehold for de endelige priser."

Tele2 har anført, at det er selskabets vurdering, at et sådant forbehold for den endelige pris i LRAIC afgørelsen er ulovligt og bringer TDC i væsentlig misligholdelse. Det er derfor Tele2's anbefaling, at forbeholdet fjernes.

IT- og Telestyrelsen skal bemærke, at TDC har trukket selskabets klage tilbage. Da punktet således ikke længere er af relevans, anmoder IT- og Telestyrelsen TDC om, at punktet udgår af TDC's standardtilbud.

TDC's bemærkninger
TDC har ved brev af 29. november 2007 til IT- og Telestyrelsen oplyst, at selskabet vil foretage en ændring af pkt. 15.1 i standardtilbuddet for rå kobber.

IT- og Telestyrelsens bemærkninger
IT- og Telestyrelsen har noteret, at TDC vil ændre standardtilbuddet. Styrelsen finder således ikke anledning til at træffe afgørelse om ændring af standardtilbuddet, jf. telelovens § 72 eller § 73.

3.22 Prisregulering (punkt 15.5 første afsnit) *(rå- og delt rå kobber)*

"Ændring af prissætningen af ydelser sker ved at TDC udarbejder og fremsender et nyt bilag 3 til erstatning af det nuværende bilag 3. Prisændringerne træder i kraft med 3 måneders forudgående varsel. TDC er dog berettiget til at gennemføre prisreduktioner på ydelser uden varsel."

Tele2 har anført, at udformningen af dette punkt giver TDC mulighed for ensidigt at ændre ikke-regulerede priser i aftalen med tre måneders varsel. Dette er en ulige og urimelig stilling at give en aftalepart, og det er derfor Tele2's anbefaling, at denne ret indskrænkes til at omfatte prisændringer for prisregulerede ydelser.

Ydelser, der ikke prisfastsættes via regulering, må betragtes som kommercielt aftalte priser, og disse bør ikke kunne ændres andet end ved almindelig kommerciel forhandling, der kræver begge parters accept.

GlobalConnect henstiller til, at det i punktet kommer til at fremgå, at prisstigninger alene kan implementeres i aftalen, når sådanne er godkendt af IT- og Telestyrelsen.

IT- og Telestyrelsen skal bemærke, at det fremgår af markedsafgørelsen af 5. januar 2006 på engrosmarkedet for ubundet adgang (marked 11) side 27, at LRAIC-prisfastsættelsesmetoden skal finde anvendelse på følgende samtrafikprodukter – adgang til rå kobber, adgang til delt rå kobber, adgang til delstrækning af rå kobber eller delt rå kobber, og adgang til administrativt rå kobber med tilhørende faciliteter. Hovedparten af priserne er reguleret efter LRAIC-metoden, hvor IT- og Telestyrelsen fastsætter priserne. For en mindre del af priserne anvendes historiske omkostningers metode, hvor priserne fastsættes af TDC, som efterfølgende fremsender omkostningsdokumentation herfor til kontrol hos IT- og Telestyrelsen, jf. telelovens § 51 f.

Det er på baggrund heraf IT- og Telestyrelsens opfattelse, at samtlige priser, som følger af afgørelsen på engrosmarkedet for ubundtet adgang, er omfattet af priskontrolforpligtelsen efter markedsafgørelsen.

Såfremt der i tilbuddet er fastsat priser for produkter, der ikke er omfattet af prisregulering, må disse anses som kommercielt aftalte priser, og IT- og Telestyrelsen har således ikke mulighed for at fastsætte procedurer for ændringen af disse priser.

Styrelsen finder således ikke anledning til at træffe afgørelse om ændring af standardtilbuddet, jf. telelovens § 72 eller § 73.

3.23 Fakturering (punkt 16.1) *(rå- og delt rå kobber)*

"Rå kobber vil pr. betalingselement have to opkrævningselementer: et oprettelsesgebyr og et gebyr pr. kvartal i leje. Oprettelsesgebyret opkræves af TDC i forbindelse med levering af forbindelser og tillægsydelser. Lejegebyret opkræves af TDC kvartalsvis forud.[…]"

Cybercity ønsker at overgå til månedsvis fakturering i stedet for kvartalsvis. Likviditetsmæssigt er belastningen stor ved at skulle forudbetale TDC 3 måneder for de løbende ydelser. TDC's risiko vil også være dækket ind ved månedsvis forudbetaling.

Tele2 har anført, at aftalen skal ændres, således at fakturering sker kvartalsvis bagud. Tele2 anser tre måneders forudbetaling for at påføre Tele2 kapitalomkostninger, der stiller selskabet dårligere i konkurrencen med TDC, og det er derfor vurderingen, at vilkåret er i strid med konkurrencelovens § 11. IT- og Telestyrelsens afgørelse herom er blevet omgjort af Konkurrenceankenævnet, dog ikke på grund af det materielle indhold af afgørelsen, men på grund af manglende oplysning af sagen. Det er derfor stadig Tele2's opfattelse, at vilkåret udgør misbrug af dominerende stilling, og at det derfor skal ændres til en måneds forudbetaling.

GlobalConnect har anført, at idet der stilles garanti for betalingerne til TDC, er det urimeligt, at operatøren også skal betale kvartalsvis forud. GlobalConnect henstiller derfor til, at lejegebyret opkræves kvartalsvis bagud.

Det er IT- og Telestyrelsens vurdering, at den kombination af forudbetaling for ydelser og krav om bankgaranti, som TDC i sine standardtilbud kræver af andre udbydere, skal dække TDC's reelle kreditrisiko ved at indgå aftalen med en given udbyder. Hvis kombinationen af forudbetaling og bankgaranti resulterer i en finansiel dækning for TDC, der overstiger TDC's reelle kreditrisiko ved at indgå aftalen, vil det være et urimeligt vilkår i aftalen og udgøre en barriere for andre udbyderes adgang til det pågældende marked.

Vedrørende de konkrete anmodninger fra udbyderne om ændringer i standardtilbuddet om rå kobber, skal det bemærkes, at IT- og Telestyrelsen den 31. oktober 2005 traf afgørelse om vilkår ved afregning af TDC's samtrafikydelser (ITST sagsnr. 2228-68). Afgørelsen vedrører krav om bankgaranti og forudbetaling og var baseret på en supplerende bindende udtalelse fra Konkurrencestyrelsen af 28. september 2005.

Af afgørelsen fremgår det bl.a., at TDC's standardaftale af 14. april 2005 vedr. rå kobber "*hvorefter der stilles krav om 3 måneders forudbetaling samtidig med, at TDC har adgang til at kræve sikkerhedsstillelse for enhver forpligtelse medkontrahenten måtte have påtaget sig, udgør en konkurrencebegrænsning i strid med konkurrencelovens § 11, stk. 1, jf. stk. 3, nr. 1."*

Det fremgår endvidere af afgørelsen, at *"Konkurrencestyrelsen udtaler samtidig, at de nævnte standardaftaler ikke vil indeholde konkurrencebegrænsninger i strid med konkurrencelovens § 11, stk. 1, såfremt TDC kun kan stille krav om (maksimalt) 30 dages forudbetaling."*, og at TDC vil kunne "*stille krav om sikkerhedsstillelse for manglende betaling vedrørende rå kobber, delt rå kobber samt transmission for et beløb maksimalt svarende til prisen for løbende levering af disse samtrafikydelser i en periode på 10 arbejdsdage (svarende til ophævelsesperioden).",* og at *"TDC vil herudover som udgangspunkt ikke være berettiget til at stille krav om sikkerhedsstillelse for manglende betaling af samtrafikydelserne"*.

Vilkårene i nærværende aftale er, for så vidt angår sikkerhedsstillelse, ikke i overensstemmelse med IT- og Telestyrelsens afgørelse af 31. oktober 2005.

TDC påklagede imidlertid den 28. november 2005 denne afgørelse til Konkurrenceankenævnet. Konkurrenceankenævnet afsagde den 13. september 2006 kendelse i sagen og ophævede i denne kendelse såvel IT- og Telestyrelsens afgørelse af 31. oktober 2005 som den underliggende supplerende udtalelse fra Konkurrencestyrelsen. Konkurrenceankenævnets begrundelser for ophævelsen var især begrundet i uklarheden i det udtalte i forhold til det tilsigtede og Konkurrencestyrelsens misforståelser af standardaftalerne samt manglen på fornøden faktuel substantiering af Konkurrencestyrelsens standpunkter. TDC er således ikke forpligtet til at efterkomme IT- og Telestyrelsens afgørelse fra oktober 2005.

Det er derfor IT- og Telestyrelsens vurdering, at man må henholde sig til Konkurrenceankenævnets kendelse af 13. september 2006. Dog skal det imidlertid bemærkes, at styrelsen vil overveje, hvorvidt der vil være grundlag for på ny at foretage en nærmere vurdering af dette spørgsmål. En sådan undersøgelse vil derpå ske ved en særskilt behandling af problemstillingen.

3.24 Meddelelse om betaling (punkt 16.1 afsnit 6) *(rå- og delt rå kobber)*

"Samme Dag, som operatøren effektuerer overførslen, skal operatøren skriftligt pr. brev eller e -mail orientere kontaktpersonen hos TDC om, at overførslen har fundet sted."

GlobalConnect henstiller til, at punktet udgår, da det er unødvendigt ressourcekrævende, at operatøren skal give besked om betaling.

Telia har ved brev af 10. december 2007 bl.a. anført, at bestemmelsen er unødigt byrdefuld og ubegrundet især i de tilfælde, hvor parterne anvender EDI-fakturering. Telia foreslår derfor, at det tilføjes bestemmelsen, at dette alene skal ske, såfremt overførslen afviger fra fakturabeløbet, eller såfremt overførslen sker efter forfaldsdato.

IT- og Telestyrelsen vurderer, at der kan være tale om en unødvendig og administrativt belastende procedure, når udbyderne, hver gang der er sket en betaling, særskilt skal orientere TDC om, at overførslen har fundet sted.

IT- og Telestyrelsen skal anmode om TDC's bemærkninger til ovenstående.

TDC's bemærkninger
TDC har ved brev af 29. november 2007 til IT- og Telestyrelsen oplyst, at selskabet vil foretage en ændring af pkt. 16.1 i standardtilbuddet for rå kobber og for delt rå kobber, hvorefter det fremgår, at orientering kun skal finde sted, såfremt betalingen afviger fakturabeløbet.

IT- og Telestyrelsens bemærkninger
IT- og Telestyrelsen hare noteret, at TDC har taget IT- og Telestyrelsens vurdering til efterretning, hvorefter en udbyders orientering af TDC kun skal finde sted, såfremt betalingen afviger fakturabeløbet.

Styrelsen finder således ikke anledning til at træffe afgørelse om ændring af standardtilbuddet, jf. telelovens § 72 eller § 73.

3.25 Sikkerhedsstillelse (punkt 16.3 afsnit 4) *(rå- og delt rå kobber)*

"TDC kan maksimalt kræve sikkerhedsstillelse for et beløb svarende til det prognosticerede eller faktiske forbrug af to kvartalers forudbetalte ydelse"

Tele2 har anført, at aftalen skal ændres, således at sikkerhedsstillelse kun kan kræves for en måneds betalinger, da det sikre TDC tilstrækkeligt i forhold til aftalens bestemmelser om ophævelse ved manglende betaling.

GlobalConnect finder det urimeligt, at TDC har krav på sikkerhedsstillelse, når der betales kvartalsvis forud for ydelsen. GlobalConnect henstiller derfor til, at der ikke kræves sikkerhedsstillelse såfremt operatøren betaler kvartalsvis.

Dette emne er behandlet ovenfor under punkt 3.23.

3.26 Forhøjelse af garanti (punkt 16.3 femte afsnit) *(rå- og delt rå kobber)*

"TDC er til enhver tid berettiget til at kræve en forhøjelse af den krævede garanti, såfremt den ikke har den fornødne størrelse i henhold til den eller de relevante samtrafikaftaler."

GlobalConnect finder det urimeligt, at TDC vilkårligt kan kræve forhøjelse af sikkerhedsstillelsen og kan gøre dette ved at skelne til andre samtrafikaftaler, som parterne har indgået. Hvis operatøren skal stille sikkerhed, bør dette alene ske i henhold til den konkrete aftale. Sammenkædningen på tværs af forskellige samtrafikaftaler kan skabe uklarhed vedrørende den enkelte aftale. Dette udelukker ikke, at de enkelte aftalers sikkerhedsstillelser beløbsmæssigt akkumuleres til én samlet bankgaranti. GlobalConnect henstiller derfor til, at afsnittet udgår.

Som tidligere anført under punkt 3.23 er det IT- og Telestyrelsens vurdering, at den kombination af forudbetaling for ydelser og krav om bankgaranti, som TDC i sine standardtilbud kræver af andre udbydere, skal dække TDC's reelle kreditrisiko ved at indgå aftalen med en given udbyder.

Såfremt dette er tilfældet, således at sikkerhedsstillelsen afspejler TDC's reelle kreditrisiko – udover den risiko, der afdækkes af forudbetalingen – vurderer IT- og Telestyrelsen, at TDC er berettiget til at kræve en forhøjelse af den krævede garanti, såfremt den ikke har den fornødne størrelse i forhold til den indgåede samtrafikaftale. Dette kunne f.eks. være tilfældet, hvis udbyderens faktiske forbrug er vokset i forhold til det tidspunkt samtrafikaftalen blev indgået, og TDC's kreditrisiko derved er steget.

I det tilfælde, hvor garantien er stillet som en garanti, der dækker en eller flere af udbyderens øvrige samtrafikaftaler med TDC, vurderer IT- og Telestyrelsen, at TDC er berettiget til at kræve en forhøjelse af garantien, såfremt forudsætningerne i de indgåede samtrafikaftaler er ændret på en sådan måde, at TDC's samlede kreditrisiko er øget – igen udover hvad evt. forudbetaling af ydelser dækker over af kreditrisiko.

Da det er IT- og Telestyrelsens opfattelse, at punkt 16.3 afsnit 5 i aftalen udelukkende vedrører de ovenfor beskrevne situationer og ikke giver TDC mulighed for vilkårligt at forhøje den krævede sikkerhedsstillelse, finder styrelsen således ikke anledning til træffe afgørelse om ændring af standardtilbuddet, jf. telelovens § 72 eller § 73.

3.27 TDC's misligholdelse (punkt 17.1 og 17.2) *(rå- og delt rå kobber)*

"TDC yder ikke kompensation i tilfælde af mangelfulde ydelser."
"TDC betaler ikke bod eller kompensation for forsinkede ydelser."

Telia har anført, at TDC skal pålægges en pligt til at yde kompensation i tilfælde af mangelfulde ydelser og/eller forsinkelse. Operatøren har ikke andre muligheder for "erstatningskøb" og er derfor bundet af den ydelse, TDC er pålagt at udbyde. Disse to bestemmelser, men også aftalen generelt, indeholder ikke noget incitament for TDC til at opfylde deres forpligtelser, hvilket stiller operatøren i en meget ulige og ringe konkurrencesituation. Dette specielt henset til, at operatøren over for sine kunder med rimelighed må forvente at skulle svare kompensation for forsinkelser og mangler.

Telia har ved brev af 10. december 2007 anført, at det fremgår af bestemmelserne, at TDC hverken yder kompensation i forbindelse med mangler eller forsinkelse. Dette er efter Telias opfattelse et af mange eksempler på TDC's ensidige aftalevilkår. Telia finder derfor, at TDC skal pålægges en pligt til at yde kompensation i tilfælde af såvel mangelfulde ydelser som i tilfælde af forsinkelse.

GlobalConnect finder det urimeligt, at TDC ikke yder kompensation i tilfælde af mangelfulde eller forsinkede ydelser. GlobalConnect henstiller derfor til, at aftalen ændres således, at TDC pålægges at betale kompensation i tilfælde af mangelfulde eller forsinkede ydelser.

Cybercity finder ikke, det er tilfredsstillende, at der ikke i aftaleudkastet er indføjet en incitamentsfremmende mekanisme såsom kompensation i tilfælde af mangelfulde eller forsinkede ydelser. Cybercity ønsker derfor indsat en bestemmelse om kompensation ved TDC's manglende overholdelse af de aftalte leveringsbetingelser.

IT- og Telestyrelsen bemærker, at det fremgår af standardtilbuddet, at TDC i tilfælde af mangelfulde eller forsinkede ydelser ikke yder kompensation/bod, og at udbyderne i tilfælde af TDC's misligholdelse i stedet har mulighed for at ophæve aftalen. Ved mangelfulde ydelser kan aftalen ophæves, hvis manglen er væsentlig og ikke er afhjulpet inden for rimelig tid. Foreligger der forsinkelser, kan aftalen ophæves, hvis forsinkelsen ikke er afhjulpet inden den i udbyderens påkrav givne frist, som ikke må være kortere end 20 arbejdsdage. Det fremgår endvidere af aftalen, at TDC's ansvar i tilfælde af TDC's misligholdelse i anledning af forhold, som TDC er ansvarlig for i henhold til aftalen i hvert tilfælde maksimeret til 100.000 kr., med mindre TDC har udvist forsæt eller grov uagtsomhed.

Det er IT- og Telestyrelsens vurdering, at ophævelse på grund af TDC's misligholdelse ikke er en reel mulighed for udbyderen i kraft af TDC's position på markedet og udbyderens afhængighed af det aktuelle produkt. Udbyderen kan således ikke reelt vælge en anden leverandør, hvorfor ophævelse som eneste sanktion i tilfælde af misligholdelse fra TDC må antages at være virkningsløs i sig selv.

IT- og Telestyrelsen vurderer dog samtidig, at muligheden for ophævelse på grund af TDC's misligholdelse ikke bør fjernes fra aftalen, da det kan være aktuelt for en udbyder uden videre at kunne frigøre sig fra aftalen på grund af TDC's misligholdelse.

IT- og Telestyrelsen vurderer, at en bodsbestemmelse indarbejdet i aftalen er rimelig og proportional i forhold til de markedsforpligtelser, som TDC er pålagt i medfør af afgørelsen på engrosmarkedet for ubundtet adgang, herunder i henseende til TDC's position på markedet. Det er således af helt væsentlig betydning for at sikre konkurrencen på markedet, at de forpligtelser, herunder bl.a. adgangsforpligtelsen, som TDC er pålagt i medfør af afgørelsen, realiseres. En bodsbestemmelse vil efter styrelsens vurdering fremme TDC's incitament til at overholde aftalen og således sikre, at TDC i overensstemmelse med afgørelsen opfylder de forpligtelser, selskabet er pålagt i medfør af afgørelsen, redeligt, rimeligt og rettidigt.

IT- og Telestyrelsen skal anmode om TDC's bemærkninger til ovenstående.

TDC's bemærkninger
TDC har ved brev af 29. november 2007 til IT- og Telestyrelsen oplyst, at selskabet tidligere i forbindelse med to konkrete mæglingssager har tilkendegivet, at TDC efter omstændighederne er indstillet på at indføje en bodsordning i tilknytning til levering af rå kobber og delt rå kobber. TDC vil i overensstemmelse hermed foretage en ændring af standardtilbuddet for rå kobber og delt rå kobber med henblik på at indføje en bodsordning.

IT- og Telestyrelsens bemærkninger
IT- og Telestyrelsen har noteret, at TDC er indstillet på at indføje en bodsordning i tilknytning til levering af rå kobber og delt rå kobber. Styrelsen finder således ikke anledning til at træffe afgørelse om ændring af standardtilbuddet, jf. telelovens § 72 eller § 73.

IT- og Telestyrelsen vil i forbindelse med gennemgangen af de opdaterede standardtilbud foretage en vurdering af, hvorvidt den af TDC fremsatte bodsordning imødegår de formål og behov, som IT- og Telestyrelsen anser som væsentlige.

3.28 Operatørens ophævelse (punkt 17.1) *(rå- og delt rå kobber)*

"Operatøren kan hæve kontrakten helt eller delvis, såfremt der i aftaleperioden konstateres mangler, der er væsentlige for Operatøren, og såfremt manglerne ikke indenfor rimelig tid er afhjulpet."

GlobalConnect har anført, at operatøren i dette punkt gives en ret til at ophæve aftalen ved TDC's væsentlige misligholdelse. Idet TDC er den eneste leverandør af rå kobber, giver det ikke operatøren en mulighed for at erhverve ydelsen hos et andet selskab. Derfor henstiller GlobalConnect til, at det indføres i aftalen, at TDC påføres en bod ved væsentlig misligholdelse af aftalen.

Telia har ved brev af 10. december 2007 anført, at det fremgår af bestemmelsen, at TDC afhjælper mangler ved leverede ydelser i eget net og installationer hurtigst muligt efter operatørens reklamation til TDC. Det bør efter Telias opfattelse tilføjes i bestemmelsen, at dette også gælder fejl, TDC selv bliver opmærksomme på, samt at dette skal ske i overensstemmelse med den tilknyttede servicegrad.

IT- og Telestyrelsen er af den opfattelse, at punktet vedrører adgangen til bod og kompensation, som IT- og Telestyrelsen har behandlet ovenfor i punkt 3.27.

3.29 Frist for operatørens ophævelse (punkt 17.2 afsnit 3) *(rå- og delt rå kobber)*

"Det er dog en forudsætning for adgangen til at hæve aftalen helt eller delvist, at Operatøren forinden i et skriftligt påkrav til TDC har meddelt TDC at aftalen hæves såfremt forsinkelsen ikke er afhjulpet inden en i påkravet given frist. Fristen må ikke være kortere end 20 arbejdsdage."

GlobalConnect henstiller til, at operatørens frist for ophævelse overfor TDC sættes til 10 arbejdsdage, idet TDC's frist for ophævelse i henhold til aftalens punkt 18 er 10 arbejdsdage.

IT- og Telestyrelsen bemærker, at standardtilbuddet indebærer, at begge parter som hovedregel har 20 dage efter modtagelsen af påkrav til at afhjælpe mangler, inden aftalen kan ophæves. Dog har udbyderen kun 10 dage til at afhjælpe betalingsmisligholdelse.

Det er IT- og Telestyrelsens vurdering, at visse konkrete vilkår i standardtilbuddet bør være gensidige, herunder særligt vilkår vedr. varsel for opsigelse. Begge parter bør derfor have samme muligheder for adgang til at hæve kontrakten, hvorfor der som udgangspunkt bør være ens frister for påkrav. Der er dog særlige forhold, som gør sig gældende i forhold til manglende betaling, idet det altid i erhvervsretlige forhold i sig selv udgør en væsentlig misligholdelse, og derfor ikke efter styrelsens vurdering er en misligholdelse, som kan sammenlignes med de andre misligholdelsesgrunde ved en vurdering af fristerne for at afværge en hæveadgang.

Styrelsen finder således ikke anledning til at træffe afgørelse om ændring af standardtilbuddet, jf. telelovens § 72 eller § 73.

3.30 Ansvarsmaksimering (punkt 17.3, 5 afsnit) *(rå- og delt rå kobber)*

"TDC's ansvar i anledning af forhold, som TDC er ansvarlig for i henhold til denne aftale, skal i hvert tilfælde være maksimeret til kr. 100.000. Denne ansvarsmaksimering gælder dog ikke, såfremt TDC har udvist forsæt eller grov uagtsomhed."

Telia finder begrænsningen for useriøs og mener, at begrænsningen i lighed med bemærkningerne om manglende kompensation og bod skal ses som et manglende incitament for TDC til at levere ydelser på samme vilkår som på et konkurrenceudsat marked.

Telia har ved brev af 10. december 2007 bl.a. anført, at det ikke er tilstrækkeligt blot at henvise til, at bestemmelsen er gensidig, og således også afspejles i operatørens tilsvarende ansvarsmaksimering i pkt. 18.2. Ofte vil det være operatøren, som vil være i en situation, hvor der vil kunne rejses et erstatningskrav i medfør af denne aftale, enten som følge af manglende eller mangelfuld levering. Det er derfor "gratis" for TDC at

tilbyde gensidighed på et for operatøren for lavt niveau, til stor ulempe for operatøren. Beløbet bør derfor forhøjes, så det modsvarer tilsvarende vilkår på et konkurrenceudsat marked.

Tele2 skal anmode om, at aftalen ændres, således at TDC's ansvarsmaksimum hæves til 1 million kr. for hvert tilfælde. Tele2 anser den nuværende ansvarsmaksimering på 100.000 kr. for lav henset til den omfattende forretning mellem TDC og operatørerne generelt i medfør af rå kobber-aftalen. Tele2 er indstillet på at acceptere, at Tele2's ansvarsmaksimering tilsvarende hæves.

GlobalConnect finder, at ansvarsmaksimeringen på 100.000 kr. er for lav, hvorfor det henstilles, at beløbet hæves til 500.000 kr. for hvert tilfælde.

IT- og Telestyrelsen har behandlet tilsvarende problemstilling i afgørelse af 7. august 2007 for marked 9, hvor det blev konkluderet, at der ikke var anledning til at ændre vilkåret.

Det er IT- og Telestyrelsens opfattelse, at samme forhold vedr. ansvarsmaksimering gør sig gældende for standardtilbuddene for marked 11. IT- og Telestyrelsen har ved vurderingen heraf tillagt det vægt, at ansvarsmaksimeringen er gensidig, og beløbets størrelse også er fastsat for at tilgodese de mindre udbydere, der ellers ville have vanskeligt ved at forpligte sig til aftalen. IT- og Telestyrelsen bemærker endvidere, at et standardtilbud indeholder et minimumssæt af rettigheder, der kan tages op til forhandling eller indbringes som en anmodning i henhold til telelovens § 65.

Styrelsen finder således ikke anledning til at træffe afgørelse om ændring af standardtilbuddet, jf. telelovens § 72 eller § 73.

3.31 Væsentlig misligholdelse – manglende betaling (punkt 18.1) *(rå- og delt rå kobber)*

"Følgende forhold anses blandt andet og altid for væsentlig misligholdelse fra Operatørens side:
Operatøren undlader at betale forfaldne beløb rettidigt og undlader at afhjælpe sådan misligholdelse inden 10 arbejdsdage efter, at TDC skriftligt ved påkrav har underrettet Operatøren om den manglende betaling, jf. pkt. 16.4.[…]"

Cybercity ønsker tilføjet – at det i det omfang TDC agter at gøre brug af aftalens hævebeføjelse ved manglende betaling – skal fremgå eksplicit af den påkravsskrivelse, som TDC måtte fremsende kunden ved eventuel manglende betaling.

Telia har ved brev af 10. december 2007 anført, at fristen på 10 dage bør ændres til 20 arbejdsdage, jf. den tilsvarende frist for TDC til at afhjælpe mangler i medfør af aftalen.

Det er IT- og Telestyrelsens opfattelse, at der ikke findes holdepunkter for, at det kan pålægges TDC at indrette selskabets påkravsskrivelser, som foreslået af Cybercity. Endvidere er det styrelsens opfattelse, at TDC's mulige valg af sanktioner i tilfælde af misligholdelse af betalingsforpligtelsen er begrænset til ophævelse af aftalen. Styrelsen finder på denne baggrund ikke, at det bør kræves, at TDC's eneste reelle sanktionsmulighed beskrives ved udsendelse af påkravsskrivelser. Desuden er det IT- og Telestyrelsens vurdering, at det ikke vil være hensigtsmæssigt at pålægge TDC formelle krav til udformningen af TDC's påkrav.

Styrelsen finder således ikke anledning til at træffe afgørelse om ændring af standardtilbuddet, jf. telelovens § 72 eller § 73.

3.32 Væsentlig misligholdelse – Sikkerhedsstillelse (punkt 18.1) *(rå- og delt rå kobber)*

"Følgende forhold anses blandt andet og altid for væsentlig misligholdelse fra Operatørens side:
- Den af Operatøren tilvejebragte bankgaranti eller anden sikkerhedsstillelse annulleres, bortfalder, ophører eller af anden grund ikke længere er i kraft, uden at Operatøren forinden har tilvejebragt en anden tilsvarende og af TDC skriftligt godkendt sikkerhed."

GlobalConnect har anført, at manglende sikkerhedsstillelse efter GlobalConnect opfattelse ikke er en væsentlig misligholdelse, idet ydelserne betales forud, og TDC derved ikke løber nogen risiko. Derfor henstiller GlobalConnect, at punktet udgår.

Det er IT- og Telestyrelsens vurdering, at TDC løber en finansiel risiko ved at indgå samtrafikaftaler med andre udbydere, idet TDC blandt andet skal stille faciliteter til rådighed for udbyderen og dimensionere TDC's kommunikationsnet til at kunne håndtere de ydelser, udbyderen påtænker at aftage.

IT- og Telestyrelsen vurderer på denne baggrund, at det i det omfang udbydernes sikkerhedsstillelse tjener det formål at afdække TDC's finansielle risiko – udover hvad forudbetaling dækker af risiko – ved at indgå aftale med udbyderne, er rimeligt, at manglende sikkerhedsstillelse udgør en væsentlig misligholdelse fra udbydernes side.

Som anført i afsnit 3.23 ovenfor, var sikkerhedsstillelse en del af den supplerende bindende udtalelse fra Konkurrencestyrelsen af 28. september 2005. IT- og Telestyrelsen finder ikke, at der p.t. er fremkommet et tilstrækkeligt grundlag til, at dette kan udgøre den fornødne faktuelle substantiering, jf. afsnit 3.23, og dermed til at behandle dette spørgsmål på ny.

Styrelsen finder således ikke anledning til at træffe afgørelse om ændring af standardtilbuddet, jf. telelovens § 72 eller § 73.

3.33 Force majeure (punkt 21) *(rå- og delt rå kobber)*

"Ingen af parterne skal i henhold til denne aftale anses for ansvarlig over for den anden part, for så vidt ansvaret skyldes forhold, der ligger udenfor partens kontrol, og som parten ikke ved aftalens underskrift burde have taget i betragtning og ej heller burde have undgået eller overvundet."

Cybercity ønsker en mere traditionel "force majeure"-bestemmelse indsat. Cybercity finder det ikke hensigtsmæssigt, at TDC har så vid en adgang til at påberåbe sig force majeure bestemmelsen, at også manglende levering eller efterlevelse af aftalerne ved almindelige hændelsers indtræden falder ind under bestemmelsen.

Spørgsmålet er behandlet under pkt. 3.2

3.34 Fortrolighed (punkt 23) *(rå- og delt rå kobber)*

"Med nedenstående forbehold forpligter parterne sig til at sikre hemmeligholdelse af alle fortrolige oplysninger modtaget fra den anden part i tilknytning til denne aftale..."

Cybercity ønsker præcisering af fortrolighedsbestemmelsen, således at telelovens § 64 afspejles i bestemmelsen.

Det er IT- og Telestyrelsens opfattelse, at den af TDC anvendte formulering ligger indenfor rammerne af telelovens § 64. Idet der er tale om et standardtilbud finder IT- og Telestyrelsen dog, at indholdet af § 64 i stedet bør fremgå direkte af vilkåret. IT- og Telestyrelsen finder på denne baggrund, at en henvisning til – eller direkte citering af § 64 vil være hensigtsmæssig.

IT- og Telestyrelsen skal anmode om TDC's bemærkninger til ovenstående.

TDC's bemærkninger

TDC har ved brev af 29. november 2007 til IT- og Telestyrelsen oplyst, at selskabet vil foretage en ændring af pkt. 23 i standardtilbuddet for rå kobber og for delt rå kobber, således at der indføjes en henvisning til telelovens § 64.

IT- og Telestyrelsens bemærkninger
IT- og Telestyrelsen har noteret, at TDC agter at ændre standardtilbuddets pkt. 23, således at der på linie med styrelsens anvisninger henvises til telelovens § 64.

Styrelsen finder således ikke anledning til at træffe afgørelse om ændring af standardtilbuddet, jf. telelovens § 72 eller § 73.

3.35 TDC's opsigelse (punkt 26.2) *(rå- og delt rå kobber)*

"TDC er til enhver tid berettiget til at opsige aftalen til udgangen af en måned med et skriftligt varsel på 3 måneder, såfremt et af følgende forhold gør sig gældende:

- *TDC's forpligtelse til at give adgang til rå kobber i henhold til telelovgivningen bortfalder.*
- *TDC's forpligtelse efter telelovgivningen til at give adgang til rå kobber ændres, hvorved TDC's forudsætninger for at indgå denne aftale brister i væsentligt omfang."*

Telia har anført, at TDC som minimum skal pålægges at have samme opsigelsesvarsel, som det TDC giver operatøren i aftalens afsnit ovenfor, nemlig 6 måneder. Telia mener ikke, at de anførte omstændigheder, som skal berettige TDC til at opsige aftalen med et varsel på 3 måneder, er tilstrækkelige til at se bort fra de tungtvejende og sædvanlige hensyn til forsvarlig afvikling eller omlægning. Uden reel mulighed for at foretage dækningskøb har operatøren behov for en varsling på minimum 6 måneder.

Cybercity har anført, at TDC har nedsat opsigelsesvarslet til blot 3 måneder. I de hidtil gældende standardaftaler har dette varsel været fastsat til 6 måneder. Cybercity har svært ved at se, hvad der i den trufne afgørelse tilsiger en sådan nedsættelse. Cybercity ønsker, at varslet fortsat skal være 6 måneder.

IT- og Telestyrelsens bemærker, at en ophævelse af reguleringen kun kan realiseres på det tidspunkt, hvor konkurrenceforholdene tilsiger det. Det vil med andre ord sige, at en tilbageregulering som udgangspunkt vil betyde, at selskabernes muligheder for dækningskøb vil være kraftigt forbedret. Ydermere er det styrelsens opfattelse, at en forbedring af konkurrencevilkårene over tid i sig selv vil kunne tjene som varsel for de selskaber, der har behov for at foretage dækningskøb. Det bemærkes endvidere, at styrelsen i forbindelse med en tilbageregulering vil iagttage varslingsbestemmelsen i telelovens § 84d, stk. 5.

Styrelsen finder således ikke anledning til at træffe afgørelse om ændring af standardtilbuddet, jf. telelovens § 72 eller § 73.

3.36 Ændring af aftalen (punkt 31) *(rå- og delt rå kobber)*

"Hver part har ret til at kræve aftalen ændret, såfremt forudsætningerne for aftalen er væsentligt ændret, eller der i øvrigt er rimelig grund hertil, herunder eksempelvis ved ændring af det underliggende lovgrundlag.

[…]TDC er berettiget til med et forudgående skriftligt varsel på 3 måneder at ændre ethvert vilkår i denne Aftale med henblik på at tilpasse denne Aftales vilkår til vilkårene i det til enhver tid gældende standardtilbud om rå kobber.

[…] Bilag til aftalen kan, med mindre andet fremgår af denne Aftale, ændres ved TDC's fremsendelse af et nyt bilag med tydelig angivelse af revisionsdatoen."

Telia har anført, at bestemmelsen giver TDC en ubegrænset ret til at ændre alle vilkår i aftalen med 3 måneders varsel. Denne bestemmelse finder Telia urimelig. På den ene side indeholder samme bestemmelse en ret for begge parter til at genforhandle aftalen. Banalt set betyder en genforhandling rimeligt nok en mulighed for begge parter til at få rettet op på vilkår i en aftale, som er urimelige for den ene part. Forhandling af en aftale på et konkurrenceudsat marked vil alt andet lige få parterne til at mødes i et kompromis, baseret på "give and take"; alternativt vil den ene part finde en anden samarbejdspart at indgå en rimelig aftale med. Denne mulighed findes ikke for dette produkt, idet der ikke findes andre udbydere af rå kobber eller anden access.

Når operatøren ønsker at ændre et vilkår i aftalen, sker dette igennem et langt genforhandlingsforløb, jf. bestemmelsens indhold, der sjældent ender tilfredsstillende for operatøren grundet den manglende konkurrence på markedet. Når TDC ønsker at ændre et vilkår i aftalen, sker det ikke som bestemmelsen i øvrigt foreskriver, igennem et forhandlingsforløb, men igennem et "diktat". Telia mener ikke, at denne mulighed for TDC er rimelig - og specielt ikke rimelig, når der henses til markedsvilkårene.

Telia mener således, at TDC ikke skal have mulighed for denne vilkårlige ændring af aftalen uden en reel og rimelig genforhandling af aftalen.

Som minimum skal TDC forbydes at opsige aftalen, såfremt operatøren modsætter sig ændringer af aftalen. I praksis indsætter TDC en generel opsigelsesadgang for TDC på 6 måneder, så snart aftalen er blevet forhandlet. Når en aftale er blevet forhandlet mellem TDC og en operatør, mener TDC ikke længere, at de er omfattet af IT- og Telestyrelsens afgørelse af 4. august 2004, vedr. opsigelsesadgang. TDC indsætter således denne generelle opsigelsesadgang på 6 måneder, som TDC tager i anvendelse såfremt operatøren ikke kan accepterer ændringer, tilføjelser eller lign. af vilkår.

Tele2 har anført, at TDC forbeholder sig retten til at ændre vilkår i aftalen, der ikke er i overensstemmelse med det til enhver tid gældende standardtilbud. Dette skal ses i lyset af, at en operatør via mægling kan opnå ændringer af en indgået aftale, uden at dette nødvendigvis afspejler sig i tilsvarende ændringer i standardtilbuddet. TDC vil være forpligtet til at oplyse generelt om det nye aftalegrundlag jf. forpligtelsen til transparens.

I sådanne situationer vil en operatør så skulle tåle, at TDC efterfølgende ændre de opnåede ændringer tilbage til standardtilbudsformen efter denne bestemmelse. Det er derfor Tele2's forslag, at TDC alene skal have ret til at foretage sådanne ændringer, hvis det opnås som resultat ved en mægling hos IT- og Telestyrelsen, eller en efterfølgende afgørelse fra styrelsen.

Det er ligeledes bekymrende, at TDC ensidigt kan ændre bilag i aftalen, herunder bilag der beskriver aftalens genstand. Det er også her Tele2's forslag, at det kun kan ske efter en mæglingsproces, hvor TDC opnår dette resultat.

GlobalConnect finder det uhensigtsmæssigt, at TDC har ret til at ændre i bilag, uden at operatøren på forhånd har godkendt de påtænkte ændringer. I bilagene til aftalen er væsentlige forhold vedrørende produktet rå kobber beskrevet. Derfor er det af væsentlig betydning for operatørerne, at bilagene ikke kan ændres uden operatørens samtykke. Såfremt produktet ændres, kan det skabe tekniske problemer og medføre væsentlige omkostninger for operatøren. Yderligere er det ikke sædvanligt, at man i kontraktforhold kan ændre væsentlige forhold uden modpartens forudgående godkendelse. GlobalConnect henstiller derfor, at bilag alene kan ændres efter forhåndsgodkendelse hos operatøren.

Cybercity anser det for utilfredsstillende, at TDC kan ændre i bilag med et forudgående varsel på 3 måneder, uden at der gælder samme høringsprocedure som ved ændring af hovedaftalen. Der er ofte ganske væsentlige vilkår reguleret i bilag til aftalen.

IT- og Telestyrelsen har behandlet en tilsvarende problemstilling i afgørelse af 7. august 2007 for marked 9, hvor styrelsen konkluderede at ændringsbestemmelsen var for vidtgående.

Markedsafgørelsen for marked 11 indeholder samme bestemmelser vedrørende ændring af vilkår som afgørelsen på marked 9, hvorefter det alene er ændringer i regulatorisk fastsatte priser samt ændringer af tekniske specifikationer, hvor ændringen er uden betydning for den rette funktion og virkemåde af de aftalte produkter, der kan ændres uden, at aftalen nødvendigvis skal genforhandles.

Det er IT- og Telestyrelsens opfattelse, at det for udbydere som indgår aftaler med TDC på baggrund af marked 11 er af væsentlig betydning, at TDC ikke har adgang til ensidigt at ændre aftalerne. Det er styrelsens opfattelse, at konsekvensen af en generel ændringsadgang for TDC vil resultere i en forskydning af styrke-

forholdet i aftalen imellem TDC og udbyderen. Det er i den forbindelse styrelsens vurdering, at udbyderens kommercielle dispositionsmulighed begrænses, hvis udbyderen ikke kan disponere med vished om, at den aftale, der indgås med TDC, i al væsentlighed er gældende i sin oprindelige form.

IT- og Telestyrelsen har i sin vurdering især lagt vægt på et grundlæggende behov for rimelig beskyttelse af aftaleparternes investeringer. Ydermere er det IT- og Telestyrelsens opfattelse, at en generel ændringsadgang strider imod markedsafgørelsen, der som ovenfor nævnt kun indeholder en begrænset adgang til ensidige ændringer af aftalevilkår.

IT- og Telestyrelsen skal anmode om TDC's bemærkninger til ovenstående.

TDC's bemærkninger
TDC har ved brev af 29. november 2007 til IT- og Telestyrelsen gjort opmærksom på, at TDC har indbragt styrelsens vurdering i afgørelse af 7. august 2007 af en tilsvarende bestemmelse i TDC's standardtilbud på markedet for fastnetterminering (marked 9) for Teleklagenævnet. TDC har i den forbindelse anført, at TDC's muligheder for ensidigt at ændre aftalen alene er indsat med det formål, at TDC kan tilpasse gamle samtrafikaftaler, således at forældede og utidssvarende aftalegrundlag kan tilpasses senere ændringer i standardtilbuddet, så de svarer til det enhver tid gældende standardtilbud.

Det er TDC's opfattelse, at hensynet til operatøren i den forbindelse er sikret ved operatørens adgang til at indbringe en varslet ændring for IT- og Telestyrelsen. Såfremt en operatør klager over en varslet ændring, vil dette uden videre have opsættende virkning for ændringen, således at denne først vil træde i kraft, når IT- og Telestyrelsen har truffet afgørelse om, hvorvidt den varslede ændring er nødvendig for at tilpasse standardtilbuddets vilkår.

TDC henviser i øvrigt til selskabets bemærkninger i ovennævnte klagesag. TDC foreslår, at IT- og Telestyrelsens endelige vurdering af dette punkt i standardtilbuddet afventer Teleklagenævnets afgørelse vedrørende standardtilbud for marked 9.

IT- og Telestyrelsens bemærkninger
IT- og Telestyrelsen skal henvise til besvarelsen i punkt 3.4.

3.37 Bestilling - Bilag 1a til Rå kobber og Delt rå kobber (punkt 3, afsnit 1)

"Operatørens bestiller, anmoder om ændret anvendelse og opsiger rå kobber m.v. via den eller de bestillingsgrænseflader, som Branchesalg stiller til rådighed."

Telia har anført, at TDC i lighed med flere af TDC's øvrige produkter bør sørge for, at operatøren kan bestille dette via et XML-interface i Colombine (TDC's generelle bestillingssystem, hvortil rå kobber bestillinger af en eller anden grund ikke er ønsket medtaget af TDC). Dette specielt når der skal tages hensyn til TDC's udrulning af teknikhuse, hvor TDC ofte ikke flytter telefonien med ud, hvortil operatøren er tvunget til at anvende TDC's rå kobber. Jf. ligeledes bemærkninger under samhusning.

Telia har ved brev af 10. december 2007 bl.a. anført, at TDC i ordreforløbet har indlagt en undersøgelse, der godtgør, om det er muligt at tilvejebringe en kobber fremføring til slutkunden fra den ønskede TDC central. Telia stiller i den forbindelse spørgsmålstegn ved baggrunden for denne "ordrebehandlingstid", som synes unødig lang. Såfremt TDC pålægges at stille et online system til rådighed for operatøren (jf. kommentarerne til pkt. 14.2), således at denne forinden ordreafgivelsen kan undersøge, om der findes ledig kobber til den pågældende slutkunde, bør dette tilsvarende afspejles i en hurtigere ordrebehandlingstid hos TDC.

Tele2 ønsker en online adgang til bestillingen af rå kobber, der udover selve bestillingsmodulet indeholder mulighed for opslag i databasen over rå kobber, således at det er muligt for operatørerne at se, hvor der er ledigt rå kobber. Endvidere anfører Tele2, at Operatørerne ikke skal være tvunget til at oplyse om brugen af det rå kobber men udelukkende, hvorvidt det udstyr, der påtænkes benyttet, er i overensstemmelse med "positiv listen".

Det er IT- og Telestyrelsens opfattelse, at en online adgang til bestilling af rå kobber er af væsentlig betydning for udbydernes mulighed for at optimere serviceringsgraden og herved konkurrencedygtigheden i forhold til slutkunderne. Det er under alle omstændigheder IT- og Telestyrelsens opfattelse, at der ikke skal være mærkbare forskelle i adgangen til at bestille services for henholdsvis BSA og rå kobber kunder. Styrelsen lægger i denne forbindelse særligt vægt på, at aftagerne af rå og delt rå kobber opererer på samme slutbrugermarked som aftagere af BSA-produkter, hvorfor nærværende spørgsmål principielt ses at kunne udgøre et problem i relation til ikke-diskriminationsforpligtelsen.

IT- og Telestyrelsen skal anmode om TDC's bemærkninger i relation til mulighederne samt en tidshorisont for elektronisk bestillingsadgang.

Tele2's anmodning om online adgang til, hvor der er ledigt rå kobber er behandlet i afsnit 3.17.

TDC's bemærkninger
TDC har ved brev af 29. november 2007 til IT- og Telestyrelsen oplyst, at der er adgang til bestilling af rå kobber via Columbine svarende til adgangen til bestilling af bit stream access uden samproduktion.

IT- og Telestyrelsens bemærkninger
IT- og Telestyrelsen vil behandle dette punkt i sammenhæng med punkt 3.17 om udveksling af tekniske oplysninger.

IT- og Telestyrelsen vil træffe afgørelse vedr. denne problemstilling jf. telelovens § 72 eller § 73.

3.38 Rå kobber GDS - Bilag 1a til Rå kobber (punkt 3.1)
Cybercity ønsker en mere smidig procedure for afhjælpning af installationsfejl eller andre komplikationer, der kan og under alle omstændigheder skal afhjælpes fra TDC's side.

Det er IT- og Telestyrelsens opfattelse, at en procedure for afhjælpning af installationsfejl eller andre komplikationer ikke må udformes på en sådan måde, at den virker konkurrencebegrænsende for udbyderne. IT- og Telestyrelsen har dog ikke på det foreliggende grundlag mulighed for at vurdere, om den beskrevne procedure er indrettet på en for udbyderne uhensigtsmæssig måde. Styrelsen har således ikke grundlag for at træffe afgørelse om ændring af standardtilbuddet, jf. telelovens § 72 eller § 73.

3.39 Administrativt rå kobber - Bilag 1a til Delt rå kobber (punkt 3.2)
"En delt rå kobber konverteres automatisk til administrativ rå kobber samtidig med slutkundens opsigelse af smalbåndsabonnementet. Operatøren orienteres herom via e-mail".

Cybercity ønsker, at TDC orienterer om slutkundens konvertering til administrativ rå kobber - uden ugrundet ophold.

Telia har ved brev af 10. december 2007 bl.a. anført, at afsnittet bør præciseres, således at det fremgår, at dette alene kan ske på foranledning af en ordre fra enten slutkunden eller operatøren. Samtidig bør det præciseres, at operatøren skal underrettes om sådanne konverteringer hurtigst muligt, idet operatøren skal have mulighed for at opsige slutkundens adgang til bredbåndskapacitet, inden konverteringen sker. I modsat fald bør TDC være erstatningspligtig, i det omfang en konvertering medfører tab for operatøren.

IT- og Telestyrelsen bemærker, at aftaleteksten ikke indeholder en frist eller tidshorisont for, hvornår udbyderen skal orienteres af TDC. Det er i den forbindelse umiddelbart IT- og Telestyrelsens opfattelse, at det ville være hensigtsmæssigt, hvis dette fremgik af aftaleteksten.

IT- og Telestyrelsen skal således anmode om TDC's bemærkninger hertil.

TDC's bemærkninger
TDC har ved brev af 29. november 2007 til IT- og Telestyrelsen oplyst, at selskabet vil foretage en ændring af bilag 1a, pkt. 3.2, i overensstemmelse med Cybercitys anmodning. Pkt. 3.2, 2. afsnit, har herefter følgende ordlyd:

"En delt rå kobber konverteres automatisk til administrativ rå kobber samtidig med slutkundens opsigelse af smalbåndsabonnement. Operatøren orienteres uden ugrundet ophold herom via e-mail."

IT- og Telestyrelsens bemærkninger
IT- og Telestyrelsen har noteret, at TDC agter at orientere selskabets rå kobber udbydere om slutkundens konvertering til administrativt rå kobber uden ugrundet ophold. TDC imødekommer derved branchens ønsker. IT- og Telestyrelsen skal understrege, at styrelsen vil anlægge en restriktiv fortolkning af grundede opholdsårsager.

Til det af Telia anførte om, at det bør præciseres, at konvertering til administrativ rå kobber alene kan ske på foranledning af en ordre fra enten slutkunden eller operatøren, skal IT- og Telestyrelsen bemærke, at det fremgår af bestemmelsen, at konvertering til administrativ rå kobber er foranlediget af slutkundens opsigelse af smalbåndsabonnementet.

Styrelsen finder således ikke anledning til at træffe afgørelse om ændring af standardtilbuddet, jf. telelovens § 72 eller § 73.

3.40 Produktspecifikation Bilag 1a til Rå kobber - (punkt 3 nr. 7)
"7. Ændret anvendelse af det rå kobber (dvs. skift mellem de forskellige anvendelser PSTN/ISDN, HDSL, ADSL og SHDSL)."

Telia har anført, at der må mangle inkluderingen af VDSL. Hertil kommer tilføjelse af et "etc.", så denne ikke skal rettes til, hver gang der er et teknologiskifte.

IT- og Telestyrelsens vurderer, at det eventuelt kan være administrativt væsentligt for TDC, at det klart fremgår hvilke teknologier, der er givet adgang til at anvende, hvorfor tilføjelsen af "etc." efter styrelsens opfattelse kan være uhensigtsmæssig.

IT- og Telestyrelsen skal anmode om TDC's bemærkninger til ovenstående, herunder det af Telia anførte spørgsmål vedrørende VDSL.

TDC's bemærkninger
TDC har ved brev af 29. november 2007 til IT- og Telestyrelsen oplyst, at selskabet vil foretage en præcisering af pkt. 3, nr. 7 i bilag 1a.

IT- og Telestyrelsens bemærkninger
Det er IT- og Telestyrelsens forståelse, at TDC agter at indskrive VDSL i produktspecifikation Bilag 1a til rå kobber. Det er endvidere fortsat IT- og Telestyrelsen vurdering, at en indføjelse af "etc." i aftaleteksten ikke vil tjene sit formål, idet dette vil skabe unødig uklarhed. Det er derfor IT- og Telestyrelsen anbefaling, at TDC ikke tilføjer et "etc." i produktspecifikationen.

Styrelsen finder således ikke anledning til at træffe afgørelse om ændring af standardtilbuddet, jf. telelovens § 72 eller § 73.

3.41 Fejlmelding - Bilag 1a til Rå kobber og Delt rå kobber – (punkt 4.1.2 sidste 2 bullets)
- *"Ved fejl indenfor operatørens ansvarsområde fakturerer TDC for den forbrugte tid efter de retningslinier, der fremgår af samhusningsaftalen.*

- *Ved fejl indenfor TDC's ansvarsområde foretages ingen fakturering. TDC godtgør Operatøren for dennes forgæves udførte arbejde i tilknytning til den tekniske bistand efter dokumentation for udgifter medgået hertil. Betalingen er maksimeret til den faktiske medgåede tid, hvor TDC's tekniker er til stede på fejlretningsstedet beregnet på grundlag af faktureringsprincipperne i parternes samhusningsaftale."*

Telia har anført, at disse vilkår bør være ens for henholdsvis TDC og operatøren.

Cybercity ønsker gensidighed i princippet for fakturering, hvor fejlretningen er affødt af fejl indenfor den anden parts ansvarsområde. Følgende ordlyd bør derfor fjernes fra det sidste afsnit i pkt. 4.1.2.: *"Betalingen er maksimeret til den faktiske medgåede tid, hvor TDC's tekniker er til stede på fejlretningsstedet".*

Det er IT- og Telestyrelsens opfattelse, at TDC skal opfylde de forpligtelser, der er pålagt selskabet gennem markedsafgørelsen for marked 11, redeligt, rimeligt og rettidigt. Det er derfor styrelsens vurdering, at det er essentielt for TDC's opfyldelse af aftalen, at aftalen indeholder fornødent incitament for TDC til at overholde de forpligtelser, der fremgår af både markedsafgørelsen og af aftalen.

Det omhandlede vilkår indeholder en bestemmelse om erstatningspligt ved tab påført modparten som følge af fejlmelding, men vilkåret indeholder samtidigt en væsentlig begrænsning i erstatningsansvaret. Det er IT- og Telestyrelsens opfattelse, at erstatningen som udgangspunkt skal fastsættes på baggrund af de afholdte udgifter under iagttagelse af parternes almindeligt gældende tabsbegrænsningspligt.

IT- og Telestyrelsen skal samtidigt understrege, at der efter styrelsens opfattelse bør være en høj grad af gensidighed i standardaftalerne, hvorfor vilkår om erstatningspligt ved fejlmelding for udbyderne overfor TDC bør fastsættes tilsvarende.

IT- og Telestyrelsen skal anmode om TDC's bemærkninger til ovenstående.

TDC's bemærkninger
TDC har ved brev af 29. november 2007 til IT- og Telestyrelsen oplyst, at selskabet vil foretage en præcisering af standardtilbuddet på dette punkt med henblik på at sikre gensidighed i opgørelsen af udgifter til forgæves udført arbejde.

IT- og Telestyrelsens bemærkninger
IT- og Telestyrelsen har noteret, at TDC vil præcisere standardtilbuddet. Styrelsen finder herefter ikke anledning til at træffe afgørelse om ændring af standardtilbuddet, jf. telelovens § 72 eller § 73

IT- og Telestyrelsen vil i forbindelse med gennemgangen af de opdaterede standardtilbud foretage en vurdering af TDC's præcisering af indeværende punkt.

3.42 Bestilling – Bilag 1a til Delt rå kobber (punkt 3.1, andet sidste bullet)

- *"Såfremt slutkunden efterfølgende ønsker at benytte øvrige stikkontakter til telefoni, skal operatøren bestille "fall back på delt rå kobber""*

Telia har anført, at der i dette punkt eller i hovedaftalen bør indføres en ret for operatøren til selv at udfører denne installation i stedet for at bestille "fall back på delt rå kobber". Så længe operatøren ikke rører TDC's installationer ved monopolskillepunktet, burde dette ikke udgøre et problem for TDC.

Det er IT- og Telestyrelsens opfattelse, at det som udgangspunkt er TDC, der har retten til at foretage installationer i nettet, og at udbyderne derfor ikke selv kan foretage installationer, der berører TDC's installationer.

På den anden side har Telia dog anført, at Telia kan udføre den nævnte installation uden at røre TDC's installationer, hvorfor det burde være tilladt for Telia selv at tilslutte øvrige stikkontakter til telefoni. Det er umid-

delbart styrelsens opfattelse, at såfremt det er muligt for Telia at udføre den nævnte installation, uden at TDC's net eller installationer berøres, så burde Telia have tilladelse til dette.

IT- og Telestyrelsen skal anmode om TDC's bemærkninger til ovenstående.

TDC's bemærkninger
TDC har ved brev af 29. november 2007 til IT- og Telestyrelsen oplyst, at selskabet vil foretage en præcisering af standardtilbuddet på dette punkt med henblik på, at andre operatører kan udføre denne installation under forudsætning af, at der ikke sker indgreb i TDC's net.

IT- og Telestyrelsens bemærkninger
IT- og Telestyrelsen har noteret, at TDC vil præcisere punktet. Styrelsen finder således ikke anledning til at træffe afgørelse om ændring af standardtilbuddet, jf. telelovens § 72 eller § 73.

IT- og Telestyrelsen vil i forbindelse med gennemgangen af de opdaterede standardtilbud foretage en vurdering af TDC's præcisering af indeværende punkt.

3.43 Procesforløb for samtidig bestilling af rå kobber og nummerportabilitet - Bilag 1a til Rå kobber (punkt 5.1)

Cybercity ønsker, at processerne skal fremgå direkte af aftalens bilag. Cybercity kan ikke acceptere henvisninger til hjemmesider, hvor processer og vilkår kan ændres uden videre.

TDC er ved markedsafgørelsen pålagt en forpligtelse til at udarbejde standardtilbud. Det fremgår af markedsafgørelsen, at: *"TDC skal sikre, at opfyldelsen af standardtilbudsforpligtelsen sker redeligt, rimeligt og rettidigt"*.

IT- og Telestyrelsen er af den opfattelse, at såfremt væsentlige elementer ikke er indeholdt i standardtilbuddet, men kun kan findes på internettet, hvor det kan være vanskeligt at kontrollere, hvornår der sker ændringer, har TDC ikke opfyldt standardtilbudsforpligtelsen redeligt og rimeligt.

IT- og Telestyrelsen skal desuden bemærke, at der skal benyttes et password for at komme ind på den relevante hjemmeside, hvorfor disse oplysninger ikke kan siges at være blevet gjort offentligt tilgængelige.

IT- og Telestyrelsen skal anmode om TDC's bemærkninger til ovenstående.

TDC's bemærkninger
TDC har ved brev af 29. november 2007 til IT- og Telestyrelsen oplyst, at selskabet er indstillet på at indføre forretningsgange for samtidig bestilling af rå kobber og nummerportabilitet i produktspecifikationerne.

IT- og Telestyrelsens bemærkninger
IT- og Telestyrelsen har forstået, at TDC vil indføre forretningsgange for samtidige bestillinger af rå kobber og nummerportabilitet i produktspecifikationerne i standardtilbuddet. Styrelsen finder således ikke anledning til at træffe afgørelse om ændring af standardtilbuddet, jf. telelovens § 72 eller § 73.

IT- og Telestyrelsen vil i forbindelse med gennemgangen af de opdaterede standartilbud føre tilsyn med, at TDC's forretningsgange er overensstemmende med de forpligtelser, som TDC er pålagt i medfør af marked 11 afgørelsen.

3.44 Tekniker ringer 30 min før ankomst - Bilag 1a til Rå kobber punkt 5.3 og bilag 1a punkt 5.2 til Delt rå kobber

Cybercity ønsker, at processerne skal fremgå direkte af aftalens bilag. Cybercity kan ikke acceptere henvisninger til hjemmesider, hvor processer og vilkår kan ændres uden videre.

Cybercity ønsker endvidere, at proceduren for ændring af tidspunkt for teknikerbesøg og afhjælpning ifm. teknikersvigt beskrives nærmere i selve bilaget til aftalen.

Forhold vedr. vilkår, der kun er tilgængelige på TDC's hjemmeside, er behandlet ovenfor under punkt 3.43.

3.45 Ændring efter TDC's ordreindtastning - Bilag 1a til Rå kobber punkt 5.6.2 og bilag 1a punkt 5.5.2 til Delt rå kobber

"Gør operatøren TDC opmærksom på at der skal ske en ændring af trunknumre efter TDC har indtastet ordren i ordresystemet skal operatøren betale for ændring af trunknumre i henhold til prislisten."

Cybercity ønsker alene at betale for det administrative arbejde forbundet med genindtastning af ændrede data. Ved betaling for fuld trunkændring betales også for centralarbejdet – hvilket ikke udføres ved en administrativ ændring af trunknumre m.v. Cybercity foreslår en differentieret pris.

IT- og Telestyrelsen skal hertil bemærke, at der i afgørelse af 19. december 2006 om ændringer i LRAIC-prisfastsættelsesmetoden og fastsættelse af maksimale samtrafikpriser efter LRAIC- metoden for 2007 er fastsat en enhedspris på 240,00 kr. for ændring af trunknummer. Det er på denne baggrund IT- og Telestyrelsens opfattelse, at en ændring af trunknumre til differentierede priser i givet fald bør tages op af selskabet evt. gennem LRAIC- arbejdsgruppen i forbindelse med næstkommende ændring i LRAIC-prisfastsættelsesmetoden.

Styrelsen finder således ikke anledning til at træffe afgørelse om ændring af standardtilbuddet, jf. telelovens § 72 eller § 73.

3.46 TDC's egen konstatering af at trunks er optaget efter ordreindtastning - Bilag 1a til Rå kobber punkt 5.6.3 og bilag 1a til Delt rå kobber punkt 5.5.3

"Såfremt fejlen beror på Operatøren skal operatøren fremsende ordre om trunkændring, som udløser en fakturering af operatøren med et trunkændringsgebyr i henhold til prislisten."

Cybercity ønsker alene at betale for det administrative arbejde forbundet med genindtastning af ændrede data. Ved betaling for fuld trunkændring betales også for centralarbejdet – hvilket ikke udføres ved en administrativ ændring af trunknr. m.v.

Der henvises til besvarelsen i punkt 3.45

3.47 Frekvensområdet over 15 kHz - Bilag 1b til Rå kobber punkt 7.1 og bilag 1b til Delt rå kobber 5.2 1b punkt 5.2

Cybercity ønsker, at der indarbejdes en Service Level Agreement (SLA) i aftalen. Det bør fremgå klart, at minimumskvaliteten af forbindelsen skal understøtte udbud af bredbånd. Dette nødvendiggør en fast defineret nedre grænse for, hvor store forringelser alternative operatører skal acceptere, og hvor inferiør en kobberkvalitet der kan accepteres. Manglende opfyldelse af disse grænseværdier bør – fsva. eksisterende kobberforbindelser – anses for at være de facto afbrydelser med deraf følgende forpligtelser for TDC til udbedring af fejlen for den konkrete kunde.

Cybercity finder endvidere, at det generelle krydstaleforbehold bør udgå.

Der henvises til behandlingen nedenfor i forbindelse med CMP'en under punkt 4.

3.48 Forretningsgang for forespørgsel om koblingspunkter - Bilag 1d til Rå kobber punkt 2 og bilag 1e til Delt rå kobber punkt 2

Cybercity har anført, at proceduren forekommer bagvendt. Cybercity har behov for, at TDC stiller informationer om kundepotentiale for de enkelte koblingspunkter til rådighed for andre operatører. Cybercity ønsker således en procedure, hvorefter Cybercity får mulighed for at se, hvilke abonnenter, der er tilsluttet et frem-

skudt abonnenttrin mhp. herefter at kunne tage stilling til, hvorvidt der skal etableres et fremskudt abonnenttrin.

Det er IT- og Telestyrelsens vurdering, at en manglende adgang til relevante oplysninger om koblingspunkter kan udgøre et centralt problem i relation til gennemsigtighedsforpligtelsen pålagt TDC.

IT- og Telestyrelsen tillægger det herved vægt, at adgangen til ovennævnte oplysninger har betydning for udbydernes muligheder for at disponere og planlægge i relation til investeringer i nettet.

IT- og Telestyrelsen skal anmode om TDC's bemærkninger til ovenstående.

TDC's bemærkninger
TDC har ved brev af 29. november 2007 til IT- og Telestyrelsen oplyst, at selskabet for tiden drøfter forskellige muligheder med Cybercity for, hvordan den omhandlede information kan stilles til rådighed i henseende til bestående fremskudte indkoblingspunkter. TDC er indstillet på, at den løsning som etableres over for Cybercity indføjes i standardtilbuddet. TDC foreslår derfor, at en yderligere stillingtagen til dette punkt afventer resultatet af drøftelserne med Cybercity.

IT- og Telestyrelsens bemærkninger
Det er IT- og Telestyrelsens forståelse, at TDC er indstillet på at finde en løsning vedr. tilrådighedsstillelse af den ønskede information om kundetilslutninger og andre relevante oplysninger, som relaterer sig til de bestående fremskudte indkoblingspunkter. IT- og Telestyrelsen finder, at det er vigtigt, at ovennævnte løsning tilgodeser udbydernes behov for information i forbindelse med TDC's netudbygning. Det er samtidig IT- og Telestyrelsens opfattelse, at TDC allerede på nuværende tidspunkt er så langt med forhandlingerne med Cybercity, at TDC allerede kan indskrive vilkår for tredjemands adgang til de omtalte informationer.

Styrelsen finder således ikke anledning til at træffe afgørelse om ændring af standardtilbuddet, jf. telelovens § 72 eller § 73.

IT- og Telestyrelsen vil i forbindelse med gennemgangen af de opdaterede standardtilbud føre tilsyn med, at TDC's angivelse af de omtalte vilkår er tilstrækkelige.

3.49 Tekniske krav – Bilag 1e til Rå kobber
Tele2 har anført, at det bør fremgå af bilaget, at teknikhuse er sidestillet med samhusninger og reguleres i overensstemmelse med samhusningsaftalens bestemmelser.

IT- og Telestyrelsen skal bemærke, at adgangen til samhusning generelt reguleres gennem TDC's standardtilbud om samhusning. I henhold hertil er adgangen til samhusning i teknikhuse omfattet af TDC's forpligtelse.

Styrelsen finder således ikke anledning til at træffe afgørelse om ændring af standardtilbuddet, jf. telelovens § 72 eller § 73.

3.50 Priser - bilag 3 til Rå kobber generelt og bilag 3 til Delt rå kobber
Cybercity har anført, at der bør fastsættes separat pris for administrative trunkændringer. Fallback-prisen bør nedsættes, så den svarer til prisen for opsætning af KAP-stik.

Tele2 har anført, at det ikke af prislisten fremgår, hvad det koster at migrere fra eksempelvis delt rå kobber eller BSA til rå kobber. Der mangler priser for migrering fra andre aftaler til rå kobber aftalen. En pris tæt på FO prisen vurderes at være rimelig. Prisen skal naturligvis være omkostningsbestemt som øvrige TDC priser.

IT- og Telestyrelsen skal, for så vidt angår Cybercitys anbringende vedr. fastsættelse af separat pris for trunkændring, henvise til besvarelsen i punkt. 3.45.

Styrelsen skal, for så vidt angår Tele2's anbringende vedr. migrering, henvise til besvarelsen i punkt 2.1.

3.51 Planlægning og prognoser - Bilag 4 til Rå kobber

Tele2 skal anmode om, at prognoseperioden fastsættes til 3 kvartaler frem for de 7 kvartaler der er gældende i dag, jf. det under punkt 14.1 anførte.

Punktet er behandlet ovenfor under punkt 3.16.

3.52 Anfordringsgaranti - Bilag 5 til Rå kobber

Tele2 skal anmode om, at garantien/sikkerhedsstillelsen afspejler TDC's reelle risiko i forhold til produktionsplatform samt i forhold til samlet risiko, jf. det under punkt 16.3 anførte.

Punktet er behandlet ovenfor under punkt 3.26.

3.53 Manglende bilag *(rå kobber)*

Tele2 har anført, at der i standardtilbuddene mangler bilag for *"Adm. Rå kobber*. Tele2 skal anmode om, at tillægsaftalen "*Adm. Rå Kobber*" indføres som egentligt bilag til Rå Kobber aftalen

Det er IT- og Telestyrelsens vurdering, at TDC i det nuværende standardtilbud opfylder forpligtelsen om udfærdigelse af standardtilbud, som er blevet pålagt selskabet i forbindelse med afgørelsen på marked 11. Administrativt rå kobber indgår således allerede som en del af bilagene til delt rå kobber aftalen, og det er derfor IT- og Telestyrelsens vurdering, at TDC ikke er forpligtet til at udsondre tillægsaftalen om adm. Rå kobber som et særskilt bilag til Rå Kobber aftalen.

Styrelsen finder således ikke anledning til at træffe afgørelse om ændring af standardtilbuddet, jf. telelovens § 72 eller § 73.

4. Høringssvar i forbindelse med Cable Management Plan (CMP)

I forbindelse med standardtilbuddene af 13. oktober 2006 introducerede TDC som nævnt selskabets Cable Management Plan i bilag 1C til rå kobber standardtilbuddet og i 1G til delt rå kobber standardtilbuddet. Branchen har i forbindelse med høringen rejst spørgsmål i relation til CMP'ens håndtering af en række forskellige emner. Særligt er følgende emner blevet rejst:

1) Kvalitet på rå kobber og delt rå kobber
2) Samhusning
3) Gennemsigtighed og varslingsprocedurer

IT- og Telestyrelsen har i notatet valgt at referere og kommentere disse problemstillinger i afsnit 4.2 som overordnede emner, idet disse går på tværs af CMP'en. I afsnit 4.1 gennemgås branchens specifikke bemærkninger til CMP'en.

4.1. Specifikke bemærkninger

4.1.1 Forord om formålet (CMP punkt 1)

Tele2 og GlobalConnect har anført, at selskaberne er usikre på, hvad følgende formulering i CMP'ens punkt 1 dækker over: *"CMP-reglerne har til formål at sikre en effektiv totaludnyttelse af det pågældende kobbernet"*. Selskaberne har henvist til, at TDC har væsentligt flere kunder end alle andre tilsammen, og at regler og begrænsninger, der stiller TDC bedre end andre, vil kunne fremføres som værende i overensstemmelse med denne formulering, hvilket ikke er hensigtsmæssigt, såfremt der ønskes konkurrence på markedet.

Selskaberne har endvidere gjort gældende, at såfremt både PSTN og ISDN medgår i vurderingen af den effektive totaludnyttelse, underbygger dette relevansen af ovenstående. Tele2 og GlobalConnect finder også, at det er uklart, hvem der vurderer, om regler og begrænsninger bidrager til den effektive totaludnyttelse af kobbernettet. Selskaberne finder derfor, at det er nødvendigt at fjerne alle afsnit, der ikke er udtryk for en lige afvejning af interesser, uanset om TDC indtil nu ikke har benyttet disse konkrete situationer.

Tele2 og GlobalConnect finder endvidere, at det er uklart, hvordan der vægtes mellem hensynet til netejerens situation og engroskunders historiske afholdte investeringer og muligheder for fremtidige investeringer, når *"CMP skal sikre, at kobbernettet totalt set unyttes optimalt"* ifølge CMP'ens punkt 2.

IT- og Telestyrelsen skal indledningsvis bemærke, at styrelsen finder det positivt, at TDC har etableret et Cable Management Forum (CMF), som giver mulighed for at inddrage branchen i drøftelserne omkring tekniske forhold i accessnettet, og at TDC har udarbejdet nærværende transmissionsplan for TDC's kobber accessnet (Cable Management Plan), der beskriver de basale krav, som alle transmissionssystemer, der er tilsluttet kobber accessnettet skal opfylde.

IT- og Telestyrelsen skal dog samtidig understrege, at TDC i forbindelse med udfærdigelse af CMP'en bør iagttage de forpligtelser, som selskaber er pålagt i medfør af styrelsens markedsafgørelse af 5. januar 2006 på engrosmarkedet for ubundtet adgang. TDC vil således ikke med CMP'en kunne tilsidesætte sine forpligtelser til at skulle give ubundtet adgang til rå kobber på gennemsigtige og ikke-diskriminerende vilkår.

IT- og Telestyrelsen finder imidlertid ikke at kunne lægge til grund, at formuleringen i CMP'ens punkt 1 om, at *"CMP-reglerne har til formål at sikre en effektiv totaludnyttelse af det pågældende kobbernet"* og CMP'ens punkt 2 om, at "*CMP skal sikre, at kobbernettet totalt set unyttes optimalt*", i sin ordlyd er i strid med telelovens regler, herunder principperne om, at TDC skal give adgang til kobberet på gennemsigtige og ikke-diskriminerende vilkår. En lige vægtning af alle slutkunder, uanset udbyder og teknologi forekommer at være i overensstemmelse med principperne om teknologineutralitet og ikke-diskrimination.

IT- og Telestyrelsen finder derfor ikke anledning til at træffe afgørelse om ændring af standardtilbuddet, jf. telelovens § 72 eller 73.

4.1.2 Udarbejdelse og opdatering af CMP (CMP punkt 2 og 3)

Tele2 og GlobalConnect har anført, at der jævnligt vil opstå behov for opdatering af planen, idet DSL-teknologien løbende udvikles, men at det ikke fremgår af CMP'en, hvordan denne skal opdateres. Tele2 og GlobalConnect har foreslået, at ønsker om ændringer skal i en branchehøring med en rimelig høringsfrist på ikke under 6 uger, og at det endelige resultat skal godkendes af IT- og Telestyrelsen.

Tele2 og GlobalConnect har endvidere anført, at det alene fremgår af dokumentet, at dette er blevet godkendt, men at det ikke fremgår af dokumentet, hvem dette er blevet godkendt af. Tele2 er således ikke blevet bedt om at godkende eller har godkendt nogle af versionerne af CMP'en.

IT- og Telestyrelsen skal indledningsvis bemærke, at CMP'en er udarbejdet af TDC, der har indført denne som et bilag til standardtilbuddet for rå kobber og delt rå kobber. Selv om den er udarbejdet af TDC, vil flere dele af CMP'en henhøre under styrelsens tilsyn, og TDC vil derfor også i relation til CMP'en skulle opfylde sine forpligtelser i henhold til afgørelsen på marked 11. IT- og Telestyrelsen finder på den baggrund, at det er vigtigt, at der er klare principper for, hvordan CMP'en opdateres, herunder hvor ofte planen opdateres, og hvordan udbyderne inddrages i denne proces. Dette med henblik på at sikre gennemsigtighed og transparens omkring CMP'en og sikre, at TDC opfylder de forpligtelser, som selskabet er pålagt i medfør af afgørelsen på marked 11.

For så vidt angår godkendelsen af CMP'en, skal IT- og Telestyrelsen bemærke, at der i forbindelse med styrelsens udøvelse af sit tilsyn ikke er tale om, at styrelsen godkender TDC's standardtilbud, og styrelsen har

derfor heller ikke foretaget en godkendelse af CMP'en. Både Tele2 og GlobalConnect fremhæver, at de som udbydere ikke har godkendt CMP'en, og at det er uklart, hvem der ifølge TDC har godkendt denne. Det er derfor styrelsens opfattelse, at det vil være hensigtsmæssigt, hvis TDC tydeliggør, hvem der har godkendt CMP'en.

IT- og Telestyrelsens skal anmode om TDC's bemærkninger til punktet.

TDC's bemærkninger
TDC har ved brev af 29. november 2007 til IT- og Telestyrelsen oplyst, at CMP'en udgør en del af produktspecifikationen der følgelig alene er godkendt af TDC. TDC foretager en præcisering heraf i selskabets standardtilbud.

IT- og Telestyrelsens bemærkninger
IT- og Telestyrelsen kan konstatere, at TDC vil præcisere selskabets standardtilbud, således at der ikke længere er tvivl om, hvem der godkender CMP-en.

Styrelsen finder således ikke anledning til at træffe afgørelse om ændring af standardtilbuddet, jf. telelovens § 72 eller § 73.

4.1.3 Opslag i kabelregistreringerne (CMP punkt 5)

Tele2 har anført, at der bør gives adgang for øvrige operatører til at slå op i kabelregistreringerne i forbindelse med fejlretning på installerede forbindelser. På den måde kan en operatør få adgang til eksisterende data, og dermed foretage en hurtig vurdering af fejlens karakter, inden der iværksættes fejlretning. Dette opslag vil i mange tilfælde hurtigt kunne identificere fejl i TDC's fordeler på centralen (afbrydelse og kortslutning), som er langt den hyppigste fejlårsag på kobberlinjer.

Det er IT- og Telestyrelsens vurdering, at Tele2's bemærkning skal ses i sammenhæng med Tele2's anmodning om online adgang til en oversigt over, hvor der er ledigt rå kobber, jf. afsnit 3.17 og 3.37.

TDC bedes afgive bemærkninger til ovenstående i sammenhæng med pkt. 3.17.

4.1.4 Regler for anvendelsen af remote powering (CMP punkt 7)
Tele2 og GlobalConnect har anført, at det ligeledes bør fremgå, at remote powering bliver en del af samhusningsaftalen.

Det er IT- og Telestyrelsens forståelse, at udbyderne ønsker adgang til den strømkapacitet, som TDC stiller til rådighed for sig selv, når selskabet via et strømforsyningsanlæg på centralen transporterer strøm fra centralen til f.eks. et fremskudt indkoblingspunkt via en rå kobber forbindelse.

IT- og Telestyrelsen finder, at spørgsmålet om, hvorvidt remote powering er omfattet af samhusningsaftalen mest rigtigt behandles i forbindelse med styrelsens tilsyn med TDC's standardtilbud om samhusning. IT- og Telestyrelsen vil derfor behandle spørgsmålet om remote powering i forbindelse med styrelsens gennemgang af standardtilbuddet for samhusning.

IT- og Telestyrelsen finder således ikke anledning til at træffe afgørelse om ændring af standardtilbuddet, jf. telelovens § 72 eller § 73.

4.1.5 Tilladte bredbåndsteknologier og særlige begrænsninger (CMP punkt 9)
Tele2 og GlobalConnect har anført, at det ikke klart fremgår af CMP'en, hvor operatørerne må sætte VDSL udstyr op. Tele2 og GlobalConnect har endvidere anført, at det i lyset af efterårets diskussioner i Cable Management Forum med understøttelse af analyser bekostet af COLT er ganske uantageligt, at der ikke er medtaget G.SHDSL.bis med symmetrisk båndbredde op til 5,6 Mbit/s. Dette eksempel på bevidst udeladelse af

en aftalt implementering svækker efter Tele2's opfattelse troværdigheden af CMP'en i sin helhed som et værktøj, der kan sikre en fri konkurrence på transparente vilkår.

Selskaberne har endvidere anført, at forholdet vedrørende faste kredsløb, som ifølge fodnoten på side 15 skal udfases, ikke er tilstrækkeligt præciseret. Det er således uklart, hvad der skal ske med faste kredsløb.

IT- og Telestyrelsen kan konstatere, at CMP'en ikke medtager VDSL som en tilladt bredbåndsteknologi, og at CMP'en derfor ikke angiver, hvor denne teknologi må anvendes. Det er IT- og Telestyrelsens opfattelse, at TDC som udgangspunkt skal give adgang til anvendelse af VDSL, med mindre TDC kan sandsynliggøre, at "… de berørte elektroniske kommunikationsnets- og tjenesters driftsikkerhed, integritet og indbyrdes interoperabilitet … ikke kan opretholdes", jf. bekendtgørelse nr. 671 af 10. juli 2003 om afvisning og afbrydelse af samtrafik. Det bemærkes, at TDC ikke vil kunne afvise en anmodning om brug af VDSL med henvisning til fremtidige forhold, f.eks. overvejelser om implementering af nye teknologier og udbygning af accessnettet.

I relation til faste kredsløb er det IT- og Telestyrelsens opfattelse, at TDC som udgangspunkt bør oplyse om såvel tidsperiode som omfanget af udfasningen, såfremt udfasningen har betydning for udbyderne, idet udbyderne hermed gives mulighed for at indrette deres forretningsudbud herpå.

IT- og Telestyrelsen skal anmode om TDC's bemærkninger til punktet.

TDC's bemærkninger
TDC har ved brev af 29. november 2007 til IT- og Telestyrelsen oplyst, at TDC har opnået enighed med udbyderne i Cable Management Forum om at gennemføre en prøveperiode på G.SHDSL. Erfaringerne fra denne prøveperiode vil blive anvendt til fastlæggelse af endelige vilkår, og de endelige vilkår vil blive indført i CMP'en. TDC har videre oplyst, at prøveperioden ikke er afsluttet, da de involverede operatører endnu ikke har etableret G.SHDSL linier i et omfang, der gør det muligt at drage erfaringer om krydstalepåvirkning etc.

TDC har i henseende til VDSL oplyst, at VDSL2 er medtaget i CMP'en. Den oprindelige VDSL-standard er ikke medtaget i CMP'en, da denne standard efter TDC's opfattelse ikke længere anvendes.

IT- og Telestyrelsens bemærkninger
IT- og Telestyrelsen har noteret sig, at TDC ved brev af 29. november 2007 i henhold til CMP'en tillader opsætning af VDSL2 udstyr. Det fremgår i den forbindelse af CMP'en, at VDSL2 må anvendes i fremskudte indkoblingspunkter. Styrelsen har endvidere noteret sig TDC's oplysning om, at VDSL standarden efter TDC's opfattelse ikke længere anvendes.

Det er IT- og Telestyrelsens forståelse, at VDSL2 fremadrettet vil være den mest anvendte teknologi. Styrelsen finder således ikke anledning til at træffe afgørelse om ændring af standardtilbuddet, jf. telelovens § 72 eller § 73. Styrelsen skal dog bemærke, at såfremt en udbyder måtte anmode TDC om at anvende VDSL, vil TDC skulle give adgang hertil, med mindre afvisningsgrundene i telelovens § 50 med tilhørende bekendtgørelse om afvisning og afbrydelse af samtrafik er opfyldt.

4.2 Overordnede emner

4.2.1 Kvalitet på rå kobber og delt rå kobber
Tele2 og GlobalConnect har anført, at formuleringen i punkt 2 afsnit 2 om, at *"krydstale holdes indenfor acceptable grænser"*, bør præciseres, således at det tydeliggøres, hvad en sådan acceptabel grænse er, og for hvem disse grænser er acceptable.

Tele2 og GlobalConnect har endvidere rejst tvivl om, hvad overskriften *"grundlæggende forudsætninger"* i CMP'ens punkt 6 dækker over, set i lyset af TDC's netudbygning og krydstaleproblematikken og finder, at overskriften skal præciseres. Selskaberne sætter endvidere spørgsmålstegn ved sammenhængen mellem for-

udsætningen om en 100 % fyldningsgrad i kablerne og det anførte i afsnittet om "forstyrrelser", hvor det anføres, at krydstalestøjen vil vokse over tid, i takt med at antallet af bredbåndsforbindelser stiger.

Selskaberne ønsker endvidere tydeliggjort, hvad der ligger i følgende begreber *"rimeligt hensyn", "acceptable grænser*" og *"moderat krydstalestøj"* og har efterspurgt, hvad der er proceduren, hvis en eller flere operatører er utilfredse eller uenige med den praktiske udmøntning og finder, at det bør fremgå af CMP'en, hvorledes CMP'en håndterer ensidige forstyrrelser, som eksempelvis TDC indfører.

Tele2 og GlobalConnect finder endvidere, at det bør præciseres, hvor langt "no go"-zonen rækker, og at TDC i forbindelse hermed skal respektere gensidighed, således at TDC ikke sætter udstyr op i zonen, hvis en operatør allerede har sat teknikhus/indkoblingspunkt op.

Cybercity har anført, at afsnittet om forstyrrelser i CMP'ens punkt 6 er formuleret så tilpas "elastisk", at det ikke klart fremgår, om administrationen af nettet – og afhjælpningen af degraderinger – efter denne vil kunne forventes at være anderledes end efter de to udgåede afsnit. Det er således eksempelvis uklart, hvad der skal forstås ved *"alle operatører må tåle en moderat grad af krydstalestøj"* samt *"moderat krydstalestøj betragtes ikke som en fejl"*. Det er ikke muligt at læse ud af den nye bløde formulering, om TDC stadig vil fastholde, at degradering af bredbåndsforbindelser, der skyldes fremskudte indkoblingspunkter" ikke betragtes som forstyrrelser eller fejl, som kan forventes afhjulpet", som det blev formuleret i det tidligere bilag.

Cybercity er naturligvis bekendt med, at krydstale er et uundgåeligt fænomen, og at fænomenet i et vist omfang vil optræde hyppigere i takt med, at fyldningsgraden øges, og der i øvrigt udbydes flere bredbåndsforbindelser på samme strækninger. Cybercity ønsker blot, at TDC ikke med ovenstående nye formulering i hånden har et så tilpas svagt formuleret afsnit vedrørende krydstaleproblemet, at TDC heller ikke fremover vil skulle afhjælpe de degraderinger, der skyldes TDC's aktive fremrykning i nettet. De alternative operatører bør således ikke skulle acceptere forringelser på eksisterende forbindelser som følge af fremskudte indkoblingspunkter (eller de omdefinerede fremskudte centraler).

Cybercity anser introduktionen af begrebet "fremskudte centraler" i CMP'ens punkt 4 som værende problematisk. Dette skyldes, at 392 af TDC's tidligere teknikhuse gives centralstatus. Konsekvensen heraf er, at der inden for den definerede 1.200 meters "beskyttelseszone" (8dB@150 kHz ~ 1200 meter) vil befinde sig 392 fremskudte indkoblingspunkter, som pga. omdefinitionen til fremskudte centraler ikke bliver pålagt de nødvendige restriktioner (som eksempelvis shaping), der ellers skal til for at undgå kraftige krydstaleforstyrrelser for de tjenester, der af de øvrige udbydere udbydes fra en af de bagvedliggende oprindelige centraler.

Cybercity henviser til, at TDC således i CMP'ens punkt 4 om fremskudte centraler anfører, *"at eksisterende kobberaccesslinier, som er videreført til den bagvedliggende central, opretholdes"*, samt at kobberaccesslinier, der løber mellem den bagvedliggende central og den fremskudte central, *"ifølge sagens natur vil være udsat for kraftig krydstaleforstyrrelse"*. Dette forhold anser Cybercity som stærkt bekymrende.

Telia har ved brev af 10. december 2007 anført, at selskabet undrer sig over, at TDC kan garantere båndbredde på BSA produktet, når det ikke kan lade sig gøre at garantere båndbredde på RK og DRK, idet der er tale om det samme "grundprodukt". Telia skal derfor opfordre til, at der indsættes kvalitetskrav til kobberet i aftalen.

Det er IT- og Telestyrelsens opfattelse, at det for at sikre lige adgang til TDC's infrastruktur er vigtigt at sikre, at udbydere, der har lejet en rå kobber forbindelse af TDC, fortsat kan levere bredbånd eller andre tjenester på den pågældende kobberforbindelse, også efter TDC's etablering af fremskudte indkoblingspunkter, således at forretningsgrundlaget for de øvrige udbyderes tjenesteudbud ikke fjernes.

I IT- og Telestyrelsens afgørelse af 5. januar 2006 på engrosmarkedet for ubundtet adgang adresseres spørgsmålet om kvalitet på udlejede kobberforbindelser. Ligeledes er det med lov nr. 1427 af 21. december 2006 om ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet blevet præciseret, at styrelsen

kan stille krav til kvaliteten af de samtrafikprodukter, der skal gives adgang til. Styrelsen har således mulighed for at adressere den aktuelle problemstilling inden for de eksisterende regulatoriske rammer.

IT- og Telestyrelsen har med udgangspunkt i høringssvarene valgt at adressere spørgsmålet om kvalitet på kobberforbindelser under nedenstående overordnede emner:

1) Minimumskvalitetskrav på eksisterende kobberforbindelser og
2) Sikring af kvalitet på eksisterende kobberforbindelser
3) Krydstaleforbehold på kobberforbindelser, der løber gennem centraler (nyetableringer)
4) "No go"-zonen

1. Minimumskvalitet på eksisterende kobberforbindelser
Spørgsmålet er, om TDC efter indgåelse af en aftale om delt rå kobber eller rå kobber er forpligtet til at skulle stå inde for en på forhånd defineret minimumskvalitet på eksisterende kobberforbindelser.

1. A Delt rå kobber
Spørgsmålet om kvalitetskrav for samtrafikproduktet delt rå kobber har tidligere været behandlet af IT- og Telestyrelsen i en sag om krydstaleforbehold i Cybercitys og TDC's aftale om delt rå kobber[1]. IT- og Telestyrelsen traf her afgørelse over for TDC om, at samtrafikaftalen med Cybercity skulle ændres, således at delt rå kobber i henholdt til aftalen som minimum skulle understøtte levering af bredbåndsforbindelser med en minimumskapacitet på 144 kbit/s.

IT- og Telestyrelsen lagde i afgørelsen vægt på, at:

" I afgørelsen er produktet delt rå kobber defineret som

"… ikke talefrekvensspektret af rå kobber forbindelser, der forbinder nettermineringspunktet hos en abonnent med et krydsfelt ved lokalcentralen eller tilsvarende punkt, og hvor talefrekvensspektret fortsat udnyttes til PSTN eller ISDN."

Begrebet "ikke talefrekvensspektret" er efter IT- og Telestyrelsens opfattelse det frekvensspektrum, som ikke benyttes til taletelefoni, dvs. den tilbageværende del af frekvensbåndsspektret, der benyttes til levering af bredbåndstjenester.
…

Ovenstående indebærer efter IT- og Telestyrelsens opfattelse, at en udlejet delt rå kobber forbindelse til enhver tid som minimum vil skulle kunne benyttes til levering af bredbåndstjenester. Er dette ikke tilfældet – dvs. såfremt der efter levering af forbindelsen opstår eksempelvis krydstale med degradering af liniekvaliteten til følge – er det IT- og Telestyrelsens vurdering, at linien ikke lever op til de minimumskrav, der kan stilles til en delt rå kobber forbindelse.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at EU-Kommissionen har defineret bredbånd som værende minimum 144 kbit/s. Denne definition anvendes af EU-Kommissionen i forbindelse med statistikopgørelser mv., jf. Communications Committee (COCOM), working document "Broadband access in the EU: situation at 1 July 2006" s 4 " Throughout the document broadband lines are defined as those with capacity equal to or higher than 144 Kbit/s.". I IT- og Telestyrelsens Telestatistik – 1. halvår 2006 defineres "bredbånd" som internetforbindelser med en hastighed på mindst 144 kbit/s.

[1] IT- og Telestyrelsens afgørelse af 16. februar 2007 vedr. "§ 65-anmodning fra Cybercity om fjernelse af krydstaleforbehold i parternes aftale om delt rå kobber, kvalitetskrav for rå kobber forbindelser og SLA i TDC's standardtilbud på rå og delt rå kobber."

…

Det er IT- og Telestyrelsens vurdering, at det eksisterende aftalegrundlag mellem parterne om delt rå kobber ikke i tilstrækkelig grad sikrer, at delt rå kobber forbindelser lejet af Cybercity vil kunne opretholde en kvalitet, som vil kunne understøtte fortsat levering af bredbånd til Cybercitys slutbrugere.

IT- og Telestyrelsen finder, at Cybercitys fortsatte adgang til bredbåndsunderstøttende delt rå kobber må anses for at være en nødvendighed for selskabets levering af bredbåndstjenester til slutbrugere. Hvis TDC ved f.eks. opsætning af fremskudte abonnenttrin på egen foranledning kan forringe kvaliteten af udlejede delt rå kobber forbindelser i en sådan grad, at forbindelsen ikke længere kan anvendes til levering af bredbåndsforbindelser, vil det føre til både forhindringer for og begrænsninger i Cybercitys mulighed for at konkurrere på det relevante slutbrugermarked til gavn for slutbrugerne og til forvridninger i konkurrencen til skade for slutbrugeren.

TDC er således i afgørelsen på engrosmarkedet for ubundtet adgang pålagt at give adgang til delt rå kobber, som ifølge afgørelsen er pålagt med det formål at understøtte levering af bredbånd. På den baggrund finder IT- og Telestyrelsen, at det er rimeligt og proportionalt i forhold til den adgangsforpligtelse, som TDC er pålagt i medfør af afgørelsen på engrosmarkedet for ubundtet adgang og den i afgørelsen beskrevne konkurrencesituation på markedet, at samtrafikproduktet delt rå kobber, som leveres i henholdt til parternes aftale, skal kunne understøtte levering af bredbåndsforbindelser med en minimumskapacitet på 144 kbit/s."

Det er IT- og Telestyrelsens opfattelse, at samme forhold vedr. minimumskvalitet i Cybercitys og TDC's samtrafikaftale om delt rå kobber gør sig gældende for standardtilbuddet om delt rå kobber, som omhandler samme samtrafikprodukt. TDC er således i markedsafgørelsen pålagt at give adgang til delt rå kobber, som ud fra produktets definition indebærer, at en udlejet delt rå kobber forbindelse til enhver tid som minimum skal kunne understøtte levering af bredbåndstjenester.

Det er styrelsens opfattelse, at delt rå kobber altid har været og fortsat er tænkt som et produkt, der har til formål at understøtte udbudet af bredbåndsprodukter til slutbrugerne. Styrelsen finder endvidere, at udbydernes adgang til bredbåndsunderstøttende delt rå kobber må anses for at være en nødvendighed for, at udbyderne kan levere bredbåndstjenester til slutbrugere, og at det derfor er rimeligt, at en delt rå kobber forbindelse som minimum skal kunne understøtte levering af bredbånd.

Konklusion
Det er på baggrund af ovenstående IT- og Telestyrelsens opfattelse, at standardtilbuddet for delt rå kobber skal ændres således, at der tilføjes et supplerende vilkår hertil, hvorefter "delt rå kobber", der leveres i henhold til dette aftalegrundlag, som minimum skal kunne understøtte levering af bredbåndsforbindelser med en minimumskapacitet på 144 kbit/s.

IT- og Telestyrelsen skal anmode om TDC's bemærkninger til ovenstående punkt.

TDC's bemærkninger
TDC har ved brev af 29. november 2007 til IT- og Telestyrelsen oplyst, at selskabet på baggrund af styrelsens bemærkninger, herunder styrelsens afgørelse af 16. februar 2007, vil foretage en ændring af standardtilbuddet for delt rå kobber. TDC bemærker samtidig, at en sådan ændring medfører, at TDC i forbindelse med leverancen af rå kobber skal foretage en dæmpningsanalyse, der ikke gennemføres efter det nuværende standardtilbud, og som derfor ikke indgår i de LRAIC-regulerede oprettelsespriser. TDC vil derfor tilbyde operatøren en tillægsaftale, der giver operatørerne mulighed for at fastholde de nuværende vilkår.

IT- og Telestyrelsens bemærkninger
IT- og Telestyrelsen kan konstatere, at TDC vil ændre standardtilbuddet for delt rå kobber, således at delt rå kobber, der leveres i henhold til dette aftalegrundlag, som minimum vil kunne understøtte levering af bredbåndsforbindelser med en minimumskapacitet på 144 kbit/s.

Telia har i brev af 10. december 2007 til IT- og Telestyrelsen anført, at TDC vil ændre standardtilbuddet således, at udbyderen fremover skal betale for dæmpningsoplysninger. Styrelsen skal bemærke, at det er styrelsens opfattelse, at det er TDC som netejer og adgangsforpligtet SMP-udbyder, der må sikre, at en delt rå kobber forbindelse opfylder de kvalitetskrav, der stilles til en delt rå kobber forbindelse. TDC er i den forbindelse som udgangspunkt berettiget til at få dækket selskabets omkostninger til evt. kvalitetsmåling af delt rå kobber forbindelser for at sikre, at en forbindelse ved anmodning herom kan understøtte bredbånd.

Efter IT- og Telestyrelsens opfattelse vil teleselskaberne dog selv kunne vælge, om selskabet vil betale denne ekstra omkostning til måling af forbindelsens kvalitet, eller om selskabet i stedet vil spare omkostningen og derved selv bære risikoen for, om forbindelsen ved oprettelsen har en minimumskapacitet på 144 kbit/s.

IT- og Telestyrelsen vil i forbindelse med gennemgangen af det opdaterede standardtilbud foretage en vurdering af, om TDC's vilkår for dæmpningsoplysninger er rimelige og forholdsmæssige.

Styrelsen finder således ikke anledning til at træffe afgørelse om ændring af standardtilbuddet, jf. telelovens § 72 eller § 73.

1. B Rå kobber
Det er IT- og Telestyrelsens opfattelse, at det ikke kan udledes af definitionen af rå kobber i markedsafgørelsen af 5. januar 2006 på engrosmarkedet for ubundtet adgang, at rå kobber skal kunne understøtte bredbånd for at opfylde kriterierne for at udgøre en hel rå kobber forbindelse. TDC's forpligtelse til at give adgang til rå kobber, som defineret i markedsafgørelsen, kan således godt være opfyldt, selv om forbindelsen alene kan anvendes til levering af almindelig telefoni eller faste kredsløb med lavere kapacitet. Der er således ikke i markedsafgørelsen eller EU-direktiverne noget ufravigeligt krav om, at rå kobber forbindelsen – modsat en delt rå kobber – skal kunne understøtte bredbåndstrafik.

Der er således ikke efter IT- og Telestyrelsens opfattelse i markedsafgørelsen eller EU-forskrifterne – som ved delt rå kobber – opstillet et krav om en minimumskvalitet, som produktet pr. definition skal leve op til.

Konklusion
Det er på baggrund af ovenstående IT- og Telestyrelsens opfattelse, at der ikke ud fra produktets definition i markedsafgørelsen kan udledes et krav om, at produktet pr. definition skal kunne understøtte en på forhånd defineret minimumkvalitet, eller at TDC skal stå inde for en sådan ved indgåelse af en aftale om rå kobber.

2. Sikring af kvalitet på eksisterende kobberforbindelser
Det fremgår af telelovens § 1, stk. 1, at formålet med telelovgivningen er at fremme etableringen af et velfungerende konkurrencebaseret marked for udbud af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester til gavn for slutbrugerne.

Situationen på telemarkedet er den, at TDC har iværksat en decentralisering af selskabets infrastruktur, hvor TDC udflytter udstyr fra lokalcentraler til fremskudte indkoblingspunkter med henblik på at levere højere båndbredder til slutbrugerne. Imidlertid medfører netudbygningen en risiko for, at eksisterende rå kobber forbindelser fra de oprindelige (lokal)centraler forringes i form af opstået krydstale.

TDC har til løsning af denne problemstilling indført en række restriktioner, som har til formål at mindske forstyrrelser mellem forskellige xDSL-teknologier. Konkret vurderes det, at TDC's indførelse af "spectral shaping" og etablering af beskyttelseszoner i kobbernettet har mindsket risikoen betydeligt for, at kvaliteten i nettet forringes. Styrelsen finder derfor, at de af CMP'en opstillede regler om bl.a. spectral shaping og beskyttelseszoner i vid udstrækning imødegår flere af problemstillingerne med at sikre sameksistens i nettet. For ca. 400 teknikhuse, som defineres til fremskudte centraler, vil der dog ikke blive indført spectral shaping eller beskyttelseszoner. Cybercity har i den forbindelse gjort gældende, at begrebet "fremskudte centraler" er problematisk, idet de ikke bliver pålagt de nødvendige restriktioner (som eksempelvis spectral shaping), der ellers skal til for at undgå kraftige krydstaleforstyrrelser.

IT- og Telestyrelsen kan i forbindelse med styrelsens gennemgang af standardtilbud fastsætte rimelige vilkår for samtrafikken med henblik på at sikre den adgangsberettigedes muligheder for at konkurrere på markedet, jf. telelovens § 73. Det er styrelsens opfattelse, at TDC på den ene side skal have mulighed for at udbygge og optimere nettet til gavn for udbredelsen af bredbånd og højere hastigheder. På den anden side må TDC's netudbygning ikke resultere i en situation, hvor det forretningsmæssige grundlag for de udbydere, der hidtil har baseret deres tjenesteudbud på leje af TDC's rå kobber, undermineres i takt med TDC's netudbygning.

Dette giver anledning til at overveje muligheden for at stille yderligere krav til TDC's levering af delt rå kobber og rå kobber end det generelle krav om, at leverede delt rå kobber forbindelser skal kunne understøtte bredbåndsforbindelser. En mulighed kunne være at overveje at påbyde TDC at ophøre med at udbygge nettet, såfremt en sådan udbygning er til skade for kvaliteten af udlejede kobberforbindelser. En anden mulighed kunne være at pålægge TDC i den periode, hvori aftalen løber, at skulle sikre den kvalitet, som en rå kobber eller delt rå kobber forbindelse ved aftaleindgåelsen som minimum kan understøtte.

Ovennævnte vil imidlertid indebære, at TDC i mange tilfælde vil skulle opretholde en lang højere kapacitet på konkrete kobberforbindelser end, hvad der vil være behov for i forhold den aktuelle anvendelse af forbindelserne. Endvidere tager ordningerne ikke højde for, at der er tale om et dynamisk marked, hvor der til stadighed udvikles nye produkter og tjenester, og hvor den tekniske uvikling til stadighed muliggør højere bredbåndshastigheder. En fiksering af linjens kvalitet eller et påbud om, at TDC ikke må udbygge nettet vil således kunne medføre en fastfrysning af nettet og vil kunne skabe uforholdsmæssige store barrierer for udviklingen af nye innovative produkter og tjenester til slutbrugerne.

Da fiksering af en given linjes kvalitet eller et påbud om, at TDC ikke må udbygge nettet ikke vil være begrundet i de andre udbyderes aktuelle konkurrencemæssige behov og vil gå videre, end hvad der er nødvendigt for, at udbyderen kan opretholde sit udbud over for slutbrugerne, finder IT- og Telestyrelsen, at ovennævnte kvalitetskrav og påbud ikke vil være proportionale og berettigede at pålægge TDC. Sådanne ordninger vil også være uforholdsmæssigt begrænsende for TDC's muligheder for at disponere over nettet.

For at sikre, at en udbyder af bredbånd via rå kobber eller delt rå kobber forbindelser har reelle muligheder for at konkurrere på det relevante marked, er det dog nødvendigt, at udbyderen har en vis sikkerhed for, at foretagne investeringer ikke er forspildte, og at udbyderen som minimum kan opretholde den kvalitet, som denne har indgået aftale med sine slutbrugere om, og som en gang er leveret på forbindelsen. Det skal derfor sikres, at den bredbåndskapacitet, som udbyderen leverer til sin slutkunde, kan opretholdes, og at denne ikke vilkårligt kan forringes alt efter, hvordan netejeren vælger at udbygge eller administrere sit net.

Styrelsen finder derfor, at det vil være berettiget og proportionalt i forhold til den identificerede problemstilling, at TDC, i de tilfælde selskabet har indgået aftale om levering af en rå eller delt rå kobber forbindelse, skal sikre, at den aktuelle anvendte transmissionskapacitet på den konkrete kobberforbindelse, når den konkrete forbindelse har vist sig at kunne understøtte denne kapacitet, og slutkunden har taget forbindelsen i brug, ikke forringes som følge af TDC's udbygning af accessnettet, indførsel af nye teknologier eller andre aktive handlinger. Det er således efter styrelsens vurdering rimeligt, at TDC i forhold til den adgangsforpligtelse, selskabet er pålagt, skal sikre den transmissionshastighed, der reelt anvendes af og mangelfri leveres til den til kobberforbindelsen tilknyttede slutbruger, og som er aftalt mellem lejeren af den rå kobber forbindelse og slutbrugeren. Et sådant krav tilgodeser efter styrelsens vurdering både TDC's muligheder for at udbygge nettet samt de andre udbyderes muligheder for at opretholde deres forretningsudbud på markedet.

Et sådant krav vil forhindre, at TDC i forbindelse med udbygning af accessnettet, indførsel af nye teknologier eller andre aktive handlinger kan degradere kvaliteten af de øvrige udbyderes lejede kobberforbindelser i en sådan grad, at forbindelserne efterfølgende ikke kan anvendes til levering af den med slutkunden aftalte og ibrugtagne kapacitet. Kravet sikrer, at udbyderen kan opretholde sit udbud over for slutkunden, og at der vedbliver at være reelle alternativer til TDC's kobberbaserede bredbåndsudbud til fordel for den infrastrukturbaserede konkurrence på telemarkedet.

Såfremt TDC som følge af selskabets aktive handlinger kunne forringe kvaliteten af de øvrige udbyderes forbindelser for disse lokaliteter i en sådan grad, at forbindelsen ikke længere kunne understøtte den båndbredde, som parterne har indgået aftale med deres slutkunder om, gøres udbydernes adgang til at anvende TDC's kobberforbindelser illusorisk, i strid med den pålagte adgangsforpligtelse.

Det er på den baggrund IT- og Telestyrelsens vurdering, at et krav om, at TDC skal sikre, at den aktuelle anvendte transmissionskapacitet på den konkrete kobberforbindelse ikke forringes, jf. det ovenfor anførte, tager udgangspunkt i de konkrete konkurrenceproblemer på markedet, som knytter sig til udbydernes leje af rå kobber forbindelser med henblik på udbud af produkter til slutbrugerne, og at en sådan forpligtelse er proportional og berettiget under hensyntagen til forpligtelserne pålagt i markedsafgørelsen.

Det bemærkes, at ovenstående ikke indebærer, at TDC skal sikre, at der ikke forekommer almindelige kvalitetsforringelser på eksisterende kobberforbindelser bl.a. som følge af almindelig krydstale og øget anvendelse i kablerne.

Konklusion
IT- og Telestyrelsen finder på baggrund af ovenstående, at det vil være berettiget og rimeligt, at TDC, i de tilfælde, hvor selskabet har indgået aftale om levering af en rå eller delt rå kobber forbindelse, skal sikre, at den aktuelle anvendte transmissionskapacitet på den konkrete kobberforbindelse, når den konkrete forbindelse har vist sig at kunne understøtte denne kapacitet, og slutkunden har taget forbindelsen i brug, ikke forringes, som følge af TDC's udbygning af accessnettet, indførsel af nye teknologier eller andre aktive handlinger. TDC skal således sikre den transmissionshastighed, der reelt anvendes af og mangelfri leveres til den til kobberforbindelsen tilknyttede slutbruger, og som er aftalt mellem lejeren af den rå kobber forbindelse og slutbrugeren.

Nærværende krav hverken udvider eller indskrænker TDC's muligheder for efter den nuværende teleregulering at afvise en anmodning om samtrafik eller afbryde eksisterende samtrafik. TDC vil således ved anmodning om nye rå kobber eller delt rå kobber forbindelse kunne tage konkret forbehold for kvaliteten af en given kobberforbindelse, ligesom TDC vil kunne degradere kvaliteten af eksisterende forbindelser, når afvisningen eller degraderingen er begrundet i konkrete og aktuelle forhold nævnt i telelovens § 50, jf. bekendtgørelse nr. 671 af 10. juli 2003 om afvisning og afbrydelse af samtrafik.

Mht. til CMP'ens anvendelse af udtrykket "*fremskudte centraler*" finder styrelsen ikke, at udtrykket i sin ordlyd er i strid med afgørelsen på engrosmarkedet for ubundtet adgang og forpligtelserne heri. TDC er endvidere berettiget til at omklassificere teknikhuse til fremskudte centraler, i det omfang selskabet finder det nødvendigt. TDC vil imidlertid ikke ved at omdefinere teknikhuse til centraler kunne unddrage sig ovennævnte forpligtelse til at sikre kvaliteten på eksisterende rå kobber og delt rå kobber forbindelser. Dette indebærer, at TDC også for disse forbindelser, der berøres eller er berørt af omklassificeringen, skal sikre, at der ikke sker en kvalitetsforringelse af eksisterende kobberforbindelse i strid med det ovenfor anførte.

IT- og Telestyrelsen skal bemærke, at styrelsen ikke finder, at CMP'ens anvendte udtryk som, at *"krydstale holdes indenfor acceptable grænser"*, jf. CMP'ens punkt 2, og at fremskudt indkobling skal ske på en måde så der tages *"rimeligt hensyn"* til transmissionskanaler, der indkobles fra centralen, jf. CMP'ens punkt 6, er i strid med markedsafgørelsen eller ovennævnte kvalitetskrav. Endvidere finder IT- og Telestyrelsen heller ikke at kunne lægge til grund, at CMP'ens punkt 6 afsnit om "forstyrrelser", hvoraf det bl.a. fremgår, at *" operatører må tåle en "moderat grad af krydstalestøj"*, og at *"en sådan moderat støj ikke kan betragtes som fejl"*, er i strid med markedsafgørelsen og dens forpligtelser. IT- og Telestyrelsen finder således ikke at kunne lægge til grund, at CMP'ens anførte forbehold for krydstale på eksisterende rå og delt rå kobberforbindelser er i strid med selskabets forpligtelser i henholdt til afgørelsen på engrosmarkedet for ubundtet adgang og det af styrelsen fastsatte kvalitetskrav jf. ovenfor.

For så vidt angår det af IT- og Telestyrelsen fastsatte kvalitetskrav, skal styrelsen bemærke, at ovennævnte ikke er til hinder for, at TDC vil kunne tilbyde en alternativ løsning til aftagere af rå kobber og delt rå kobber forbindelser i de tilfælde, hvor TDC ønsker at degradere kvaliteten af en eksisterende rå eller delt rå kobber

forbindelse ud over ovennævnte kvalitetskrav. Det er styrelsens opfattelse, at TDC i disse tilfælde som minimum vil skulle holde udbyderne skadesløse i henhold til aftalen for at opfylde selskabets forpligtelse til at give ubundtet adgang til kobberforbindelser.

IT- og Telestyrelsen skal anmode om TDC's bemærkninger til ovenstående. TDC bedes i den forbindelse særligt redegøre for, hvordan selskabet vil opfylde ovenfor anførte kvalitetskrav på eksisterende rå kobber og delt rå kobber forbindelser.

TDC's bemærkninger
TDC har ved brev af 29. november 2007 til IT- og Telestyrelsen oplyst, at styrelsens konklusion giver anledning til tvivl i henseende til, hvornår transmissionskapaciteten kan anses forringet som følge af en aktiv handling fra TDC's side, herunder hvilke aktive handlinger, som kan anses for aktive handlinger.

Det er eksempelvis uklart for TDC om aktive handlinger omfatter følgende tilfælde:

- Kabelforlængelser som følge af vejomlægninger.
- Tiltag til sikring af fortsat forsyning af telefoni som følge af, at TDC må tage eksisterende kabler ud af drift.
- Etablering af fremskudte indkoblingspunkter i henhold til reglerne herom i CMP'en, herunder imødekommelse af andre operatørers anmodninger om delstrækninger.

TDC har endvidere oplyst, at det er væsentligt for selskabet, at den løbende udbygning og optimering af nettet kan finde sted, uden at der efterfølgende opstår en betydelig risiko for, at TDC skal afholde omkostninger til sikring af kvaliteten på allerede eksisterende forbindelser.

TDC har endelig oplyst, at TDC forinden selskabet tager endelig stilling til IT- og Telestyrelsens konklusion, skal anmode IT- og Telestyrelsen om en uddybning af styrelsens afgrænsning af aktive handlinger. TDC deltager gerne i et møde med henblik på en drøftelse af problemstillingen.

TDC har som opfølgning på et møde med IT- og Telestyrelsen den 9. januar 2008 ved brev af 5. februar 2008 indsendt selskabets supplerende bemærkninger til kvalitetskravet. Det fremgår heraf, at TDC vil kunne tilbyde operatørerne en alternativ løsning i tilfælde af degradering kvaliteten af en eksisterende rå kobber eller delt rå kobber forbindelse. Der er dog ifølge TDC tale om løsninger, som ikke er en del af marked 11. Såfremt IT- og Telestyrelsen måtte pålægge TDC at tilbyde sådanne løsninger som følge af degradering af en eksisterende rå kobber eller delt rå kobber forbindelse, er det TDC's opfattelse, at en sådan forpligtelse vil gå videre, end IT- og Telestyrelsen har hjemmel til iht. markedsafgørelsen på marked 11.

TDC har endvidere anført, at begrebet "andre aktive handlinger" ikke er defineret og rækkevidden kan derfor ikke umiddelbart bedømmes. TDC har ved mødet med IT- og Telestyrelsen søgt at få begrebet defineret, men det er ikke lykkedes. Der er derfor væsentlig usikkerhed om, hvilke retsvirkninger en afgørelse med ovennævnte indhold vil få for TDC. Det følger af almindelige forvaltningsretlige principper, at der ikke må være tvivl om en afgørelses indhold, hvilket særligt har betydning i forhold til angivelse af afgørelsens retsvirkninger. TDC skal videre bemærke at anvendelse af et så uklart og bredt begreb som "andre aktive handlinger" ikke tager udgangspunkt i et konkret problem.

En afgørelse, der baserer sig på dette begreb uden nærmere præcisering, vil derfor være i strid med telelovens § 51, stk. 4. TDC må derfor henstille til, at begrebet "andre aktive handlinger" i en eventuel afgørelse nærmere bliver defineret. TDC anmoder om at få afgrænsningen til kommentering, inden der træffes endelig afgørelse.

Den ovenfor citerede tekst giver ifølge TDC indtryk af, at 'aktive handlinger' er handlinger, der har til formål at afskære andre operatører fra at anvende adgangen til rå kobber. Det kunne være ved montering af filt-

re på kabler, og det kunne være ved at anvende teknologier, der støjer særligt meget på kabler, som TDC ikke selv udnytter til xDSL. Men det er i bund og grund meget fortænkte tilfælde.

Det er TDC's opfattelse, at når IT- og Telestyrelsen anvender vendingen 'udbygning af accessnettet eller andre aktive handlinger', viser det imidlertid, at IT- og Telestyrelsen i visse tilfælde vil betragte udbygning af accessnettet som en aktiv handling. Dette demonstrer, at begrebet ikke skal læses så snævert som 'handlinger, der har til formål at nedsætte kvaliteten af andres rå kobber'.

Elektronik og støj

TDC har anført, at det er selskabets opfattelse at imødekommelse af rimelige anmodninger om f.eks. rå kobber eller delt rå kobber, helstrækninger eller delstrækninger fra eksisterende indkoblingspunkter, anmodning om etablering af nye indkoblingspunkter inden for rammerne af CMP'en ikke kan antages at være omfattet af begrebet "aktive handlinger", som det anvendes i høringsnotatet. Således er TDC i almindelighed forpligtet til at imødekomme sådanne anmodninger.

Tilsvarende kan TDC's egen anvendelse af en linie til bredbåndsformål eller med henblik på at imødekomme en anmodning om Bit Stream Access ikke være en 'aktiv handling'. I så fald ville TDC være ringere stillet end andre udbydere. Generelt går TDC ud fra at anvendelse af linier i overensstemmelse med Cable Management Plan ikke er omfattet af begrebet 'aktive handlinger'.

Det er derimod TDC's forståelse, at en klassificering af et nyt indkoblingspunkt som fremskudt central, således at der her kan tages linier i brug uden beskyttelse af de rå kobber/delt rå kobber linier, der er koblet gennem punktet, er en 'aktiv handling'.

TDC har videre anført, at der i aftalerne om rå kobber og delt rå kobber er lagt op til, at Cable Management Plan ikke er statisk, for i så fald ville den ikke kunne tilpasses den teknologiske udvikling og de muligheder og udfordringer, der kommer gennem nye teknikker og nye markedsbehov. En sådan ændring kan gennemføres gennem en kommerciel drøftelse eller som følge af en afgørelse efter telelovens § 65. I begge tilfælde inddrages andre udbydere, som har lejlighed til at bidrage med både tekniske og forretningsmæssige synspunkter og oplysninger. Det er dog TDC's opfattelse, at uanset hvor grundigt en ny CMP er gennemgået, vil der imidlertid være en risiko for, at der er påvirkninger på eksisterende forbindelser, der ikke ville optræde, hvis man havde fastholdt den tidligere CMP. Hvis TDC i sådanne tilfælde ikke bare skal bære byrden i forhold til egne forbindelser, men også skal bære byrden i forhold til andre udbyderes forbindelser, vil det være en byrde, som vil føre til, at TDC kun vil ændre CMP, hvis det sker for at dække egne behov.

TDC har i den forbindelse henvist til, at det aktuelt f.eks. er ved at blive undersøgt, om nettet uden væsentlige problemer kan anvendes til E.SHDSL efter anmodning fra Fullrate. Her vil TDC naturligvis være afvisende, hvis TDC pålægges en økonomisk byrde som følge af, at andre operatører vil opleve kvalitetsændringer.

TDC har endvidere anført, at man kunne forestille sig, at en ændring af CMP blev betragtet som en aktiv handling, hvis den blev gennemført af TDC efter kommercielle drøftelser med de øvrige udbydere, men ikke var en aktiv handling, hvis den blev indført efter pålæg i en § 65 afgørelse. I så fald ville det blot føre til, at TDC måtte afvise ændringer og dermed fremprovokere en § 65 afgørelse, selv i de situationer, hvor der er forståelse for behovet for give adgang til ny teknologi.

TDC har i den forbindelse anført, at en ændring af CMP også kan medføre, at en eksisterende teknologi må udfases for ikke at forstyrre fremtidige og bredere anvendte teknologier. TDC har i den forbindelse henvist til, at TDC bl.a. har udfaset anvendelsen af HDB3, da dette gav krydstalestøj, der kunne forstyrre ADSL.

Udbygning og drift af accessnettet

I det foregående er der fokuseret på ændringer i anvendelsen af kobbernettet. Men TDC foretager også dagligt handlinger, der ændrer i det galvaniske net og dermed potentielt degraderer en eksisterende linie. Et eksempel herpå er, at TDC i tilfælde af fejl på et kobberpar lægger forbindelsen på et andet par, enten i samme

logiske kabel eller i et andet logisk kabel. Herved kan de transmissionsmæssige egenskaber forandres i mindre eller større grad. TDC udfører jævnligt ændringer i kabelnettet som følge af ændringer i anvendelsen eller tilgængeligheden af de områder, der benyttes som kabeltrace. TDC har endvidere anført, at ændringerne kan ske som følge af anden lovgivning, bl.a. må TDC som følge af vejlovens gæsteprincip flytte kabler således, at de ikke er til hinder for vejomlægningen og så de fortsat er tilgængelig for fejlretning.

Alle de ovennævnte ændringer er ændringer, som TDC må udføre, og som må betragtes som vilkår for drift af kobberkabelnet, og dermed også som et vilkår for anvendelsen. Her er ikke tale om forhold, hvor man kan tale om, at TDC vælger at degradere forbindelsen da slet ikke, at TDC ønsker at degradere forbindelsen.

Derfor er det TDC's forudsætning, at sådanne aktiviteter ikke fra IT- og Telestyrelsens side er tænkt omfattet af begrebet 'aktive handlinger'.

I nogle tilfælde må TDC tage eksisterende kabler ud af drift for at opretholde eller forbedre driftstilstanden. TDC vælger således i visse tilfælde, at erstatte et gammelt kobberkabel med f.eks. fibernet således, at der ikke opretholdes en galvanisk forbindelse til det oprindelige centralpunkt. I dette tilfælde foretages et valg, og selvom dette valg naturligvis ikke foretages ud fra et ønske om at afbryde forbindelsen for rå kobber, opfatter TDC det således, at denne situation er omfattet af IT- og Telestyrelsens begreb 'aktive handlinger'.

Konsekvensen af mere støj/længere ledningsveje

I princippet kan selv marginale ændringer i dæmpningsforhold eller støjforhold betyde, at en eksisterende båndbredde til en slutkunde ikke kan opretholdes. TDC oplever således selv at måtte meddele kunder, at TDC er ude af stand til at opretholde den båndbredde, kunden har aftale om og som kunden gennem et tidsrum har haft adgang til. TDC oplever således, at TDC hver måned må meddele ca. 400 bredbånd og BSA kunder, at de ikke længere kan opretholde den hastighed, som de er visiteret til.

Hvor ofte det sker, er ifølge TDC imidlertid væsentligt påvirket af, hvor tæt man går til grænsen. TDC har her fastlagt nogle provisioneringsgrænser for sit eget udbud af bredbånd og BSA, men der er ingen regler for, at andre udbydere skal anvende tilsvarende provisioneringsgrænser. Hvis udbydere vælger en meget lille margin, vil selv små ændringer give anledning til, at kunderne oplever fald i båndbredde, og dermed kan der opstå en diskussion af, om faldet henføres til en aktiv handling.

Konsekvenser af aktive handlinger

TDC opfordrer IT- og Telestyrelsen til væsentligt at præcisere og tydeliggøre omfanget af begrebet. TDC forventer således, som det fremgår af ovenstående, at IT- og Telestyrelsen foretager en afgrænsning af begrebet 'aktive handlinger', således at det kun omfatter de situationer, hvor TDC har et reelt valg. Det kunne være de tilfælde, hvor TDC vælger at etablere et fremskudt centralpunkt, som passeres af eksisterende rå kobber forbindelser og de situationer, hvor TDC fjerner et eksisterende kabel uden at erstatte det med et nyt, der har tilsvarende egenskaber.

Hvis en udbyder i sådanne tilfælde afskæres fra at forsyne en given slutkunde fra sit centralplacerede udstyr, vil udbyderen i stedet have mulighed for at forsyne kunden ved at benytte TDC's BSA-udbud, der som udgangspunkt leveres til regulerede priser.

TDC er indforstået med, at TDC i sådanne situationer skal indgå aftaler om en koordineret overkobling, der dels kan give slutkunderne færrest muligt gener, dels kan medvirke til at holde omkostningerne nede for begge parter. I tilfælde af, at en slutkunde overføres fra rå kobber til BSA, frigøres ressourcer på udbyderens centralt placerede DSLAM, men det betyder ikke, at udbyderen dermed taber sin investering heri. Den frigjorte kapacitet vil udbyderen kunne anvende til at forsyne andre kunder, der kan forsynes med det centralplacerede udstyr.

Hvis anvendelsen af rå kobber herudover medfører bindinger på TDC's håndtering af kobbernettet ud over de, der er givet af TDC's udbud af telefoni, kredsløb, BSA med mere, vil det ikke være i overensstemmelse med marked 11 afgørelsen, der netop præciserer, at adgangen skal være lige.

TDC har afsluttende bemærket, at TDC ikke er afvisende overfor, at TDC i en kommerciel forhandling er indstillet på at indgå aftale om at opretholde en given dæmpning eller en given transmissionskvalitet, forudsat TDC kan kræve dækning for de ekstraomkostninger, en sådan garanti vil medføre.

IT- og Telestyrelsens bemærkninger
Det er fortsat IT- og Telestyrelsens opfattelse, at det er relevant at der stilles krav til kvaliteten af leverede rå kobber og delt rå kobber forbindelser. Styrelsen vil derfor træffe afgørelse vedr. denne problemstilling, jf. telelovens § 72 eller § 73.

3. Krydstaleforbehold på kobberforbindelser, der løber gennem centraler (nyetableringer)
Cybercity har udtrykt bekymring omkring CMP'ens afsnit om fremskudte centraler punkt 4, hvoraf det bl.a. fremgår, at kobberaccesslinier, der løber mellem den bagvedliggende central og den fremskudte central (teknikhus), *"ifølge sagens natur vil være udsat for kraftig krydstaleforstyrrelse"*.

Ovennævnte relaterer sig efter IT- og Telestyrestyrelsen opfattelse til den situation, hvor TDC ved anmodning herom opretter nye kobberaccesslinier fra en fremskudt central til en bagvedliggende central. Ifølge CMP'en vil disse linjer ifølge sagens natur være særligt udsatte for kraftig krydstaleforstyrrelser.

IT- og Telestyrelsen skal i den forbindelse bemærke, at i henhold til definitionen af rå kobber og delt rå kobber i markedsafgørelsen på marked 11 er TDC forpligtet til at imødekomme rimelige anmodninger om rå kobber og delt rå kobber på strækningen fra *"nettermineringspunktet hos slutbrugeren til et krydsfelt ved lokalcentralen eller tilsvarende punkt"*.

Det er IT- og Telestyrelsens opfattelse, at i de tilfælde, hvor kobberlinjen terminerer (afsluttes) i PSTN-udstyr eller DSLAM i et teknikhus eller andet fremskudt indkoblingspunkt, kan dette defineres som værende et punkt, der er tilsvarende et krydsfelt ved en lokalcentral. Såfremt der ikke er opsat PSTN-udstyr på forbindelsen, vil det tilsvarende punkt i stedet kunne være DSLAM'en i teknikhuset eller andet fremskudt indkoblingspunkt, hvori forbindelsen terminerer. I de tilfælde, hvor PSTN-udstyret eller DSLAM'en er flyttet ud i et fremskudt indkoblingspunkt, vil TDC herefter alene være forpligtet til at give adgang til rå kobber og delt rå kobber fra slutbrugeren og frem til det fremskudte indkoblingspunkt.

TDC vil i disse tilfælde ikke være forpligtet til at etablere nye rå kobber eller delt rå kobber forbindelser fra et fremskudt indkoblingspunkt til en bagvedliggende central. Der findes ikke i markedsafgørelsen på marked 11 at være holdepunkter, der kan udvide TDC's adgangsforpligtelse til også at omfatte en egentlig etablering af nye rå kobber- eller delt rå kobber forbindelser på strækningen fra fremskudte centraler til den bagvedliggende central, som nærværende vilkår omhandler. Disse etableringer falder derfor uden for definitionen af, hvad TDC i henhold til markedsafgørelsen på marked 11 er forpligtet til at imødekomme rimelige anmodninger om.

Det fremgår af CMP'ens punkt 4, at TDC tilbyder nyetableringer af forbindelser i de tilfælde, hvor kobberforbindelsen fra slutbrugeren afsluttes i en fremskudt central eller tilsvarende lokalitet, hvor forbindelsen kobles på PSTN-udstyr alene, eller både PSTN-udstyr og en DSLAM. Etableringen af den nye rå kobber eller delt rå kobberforbindelse sker efter styrelsens forståelse ved en omkobling af linjen på den måde, at TDC, i det omfang det er muligt ud fra, at der er en ledig kobber til stede mellem det fremskudte punkt og den bagvedliggende central, flytter linjens PSTN-indkobling fra termineringspunktet tilbage til den bagvedliggende central, hvor udbyderen kan overtage forbindelsen.

Det er IT- og Telestyrelsens opfattelse, at i de tilfælde, hvor TDC flytter PSTN/DSLAM-indkoblingen fra termineringspunktet i den fremskudte central tilbage til den bagvedliggende central, er forbindelsen fra slutbrugeren til den bagvedliggende central omfattet af markedsafgørelsens definition af rå kobber eller delt rå kobber. TDC vil derfor i disse tilfælde som udgangspunkt være pålagt de forpligtelser, som er knyttet til produkterne rå kobber og delt rå kobber i henhold til afgørelsen af 5. januar 2006 på engrosmarkedet for ubundtet adgang. Det indebærer, at TDC i disse tilfælde vil være underlagt ovennævnte kvalitetskrav, og at TDC

derfor ikke i aftalen vil kunne tage et generelt forbehold for krydstale, som går videre end det af styrelsen fastsatte kvalitetskrav ovenfor.

Det er på den baggrund IT- og Telestyrelsens vurdering, at CMP'ens punkt 4 anførte forbehold om, at *"disse linier [ny etableringer] ifølge sagens natur vil være særlig udsatte for krydstaleforstyrrelser"* er i strid med den pålagte adgangsforpligtelse på marked 11, idet vilkåret indebærer, at udbyderne skal tåle kraftig krydstaleforstyrrelser på ovennævnte nyetablerede forbindelser. Det bemærkes, at TDC i forbindelse med en konkret nyetablering af rå eller delt rå kobber forbindelse vil kunne tage forbehold for krydstale, såfremt forbeholdet er begrundet i konkrete og aktuelle forhold omfattet af telelovens § 50 med tilhørende bekendtgørelse.

TDC's bemærkninger
TDC har ved brev af 29. november 2007 til IT- og Telestyrelsen oplyst, at selskabet ikke er forpligtet til at levere de omhandlede forbindelser, og TDC vil på den baggrund foretage en ændring af selskabets standardtilbud, hvorved muligheden for levering af de nævnte forbindelser udgår.

IT- og Telestyrelsens bemærkninger
IT- og Telestyrelsen kan konstatere, at TDC vil ændre selskabets standardtilbud, hvorved krydstaleforbeholdet udgår.

IT- og Telestyrelsen finder på den baggrund ikke anledning til at foretage sig yderligere på dette punkt.

4. "No go"-zonen
IT- og Telestyrelsen skal bemærke i relation til planen for "no go"-zonen er det styrelsens vurdering ud fra princippet om gensidig respekt, at "no go"-zonen gælder for alle internetudbydere, dvs. også for TDC. Såfremt "no go"-zonen alene skulle gælde for de øvrige udbydere, vil TDC kunne sætte urimelige hindringer i vejen for de andre udbyderes muligheder for at agere på markedet. Samtidig vil formålet med opstilling af "no go"-zoner blive udtømt, såfremt disse ikke gjaldt for TDC selv.

IT- og Telestyrelsen skal anmode om TDC's bemærkninger til ovenstående punkt. TDC bedes endvidere oplyse, om det vil være muligt at angive "no go"-zonen i afstand, som anmodet om af Tele2 og GlobalConnect.

TDC's bemærkninger
TDC har ved brev af 29. november 2007 til IT- og Telestyrelsen oplyst, at selskabet antager, at IT- og Telestyrelsen med "no go zone" henviser til den beskyttelseszone omkring indkoblingspunkter, hvor der ikke må indkobles VDSL2 i andre indkoblingspunkter, således som det er beskrevet på side 14 i Cable Management Planen. TDC oplyser i den forbindelse, at denne beskyttelseszone gælder for TDC på lige fod med de andre udbydere.

TDC har endvidere oplyst, at det er den "elektriske afstand", der er afgørende for udstrækningen af zonen. Den "elektriske afstand" kan med en vis usikkerhed omsættes i en konkret afstand med udgangspunkt i, at 10 dB svarer til ca. 1 km. Det er imidlertid fagligt mest korrekt at udtrykke beskyttelseszonen ud fra de elektriske egenskaber frem for en geografisk afstand, således at der ved den konkrete fastlæggelse af zonen tages hensyn til kablernes dæmpningsegenskaber.

IT- og Telestyrelsens bemærkninger
IT- og Telestyrelsen kan konstatere, at de i CMP'en angivne beskyttelseszoner gælder for TDC på lige fod med andre udbydere. Styrelsen bemærker, at udbyderne med anvendelse af den elektriske afstand til at udtrykke beskyttelseszonen allerede i praksis har fået oplysning om udstrækningen af beskyttelseszonen. Styrelsen bemærker endvidere, at TDC har oplyst, at den "elektriske afstand", der er afgørende for udstrækning af beskyttelseszonen, med en vis usikkerhed kan omsættes til en afstand af ca. 1 km, men at det er fagligt mest korrekt at udtrykke beskyttelseszonen ud fra elektriske egenskaber frem for geografisk afstand. Det er endvidere IT- og Telestyrelsens opfattelse, at anvendelse af en konkret afstand vil kunne indebære visse praktiske problemer, idet dæmpningen og dermed afstanden må formodes at være forskellig for de enkelte

kobbertrådpar. IT- og Telestyrelsen finder på den baggrund ikke, at det på det foreliggende grundlag vil være proportional at pålægge TDC at ændre standardtilbuddene.

IT- og Telestyrelsen finder således ikke anledning til at træffe afgørelse om ændring af standardtilbuddet, jf. telelovens § 72 eller 73.

4.2.2. Opbygning og adgang til kobber accessnettet (samhusning)

Tele2 og GlobalConnect har henvist til, at det af CMP'ens punkt 2 fremgår, at adgang til kobbernettet sker i centralen, teknikhuse og i fordelere og andre punkter i nettet, hvor det er praktisk muligt at indkoble i kobbernettet. Selskaberne finder, at den nuværende tekst om, at adgang til kobbernettet sker, hvor det er praktisk muligt at indkoble i kobbernettet, skal ændres til, at adgang sker, "hvor TDC foretager indkobling i kobbernettet". Det er således selskabernes opfattelse, at de nævnte lokaliteter er omfattet af samhusningsforpligtelsen, som omfatter adgang til samhusning på centraler, fremskudte centraler (teknikhuse) og fremskudte indkoblingspunkter, og at dette bør præciseres i CMP'en.

Det er endvidere Tele2 og GlobalConnects opfattelse, at kobbernettet skal afgrænses i forhold til samtlige lokaliteter, hvori der er placeret TDC DSLAM udstyr, og at disse positioner skal være omfattet af adgangsbestemmelserne. Selskaberne er således uenige i den nuværende formulering i CMP'ens punkt 4 side 6, hvoraf det fremgår, at *"centralerne udgør kobberaccessnettets afgrænsning mod det overordnede transportnet"*. Tele2 og GlobalConnect finder det endvidere mærkværdigt, at fremskudte centraler (teknikhuse) ikke er omfattet af den liste, som TDC ifølge CMP'en vil vedligeholde over centraler og fremskudte indkoblingspunkter.

IT- og Telestyrelsen skal indledningsvis bemærke, at TDC's fremskydning af indkoblingspunkter (DSLAM-udstyr) indebærer, at bredbåndstrafikken ofte skal opsamles i et gadeskab og ikke længere i en lokalcentral eller i et teknikhus. Det er derfor vigtigt, at TDC's konkurrenter sikres tilstrækkelig og lige adgang til samhusning i TDC's teknikhuse og gadeskabe i takt med udbygningen af selskabets accessnet, således at konkurrencen på bredbåndsmarkedet kan foregå på rimelige og lige vilkår.

Det følger af IT- og Telestyrelsens afgørelse af 5. januar 2006 og tillægsafgørelse af 2. april 2007 på engrosmarkedet for rå kobber, at TDC skal give adgang til selskabets samhusningslokaliteter, og at selskabet skal udarbejde standardtilbud på vilkår og priser for denne adgang. Forpligtelsen betyder efter styrelsens opfattelse, at TDC skal tilbyde samhusning i alle bygninger eller andre lokaliteter, som TDC ejer, lejer eller på anden måde råder over. Det vil sige en pligt til at tilbyde samhusning, der også vil omfatte f.eks. teknikhuse og gadeskabe, når det skønnes proportionalt og berettiget i forhold til det konstaterede konkurrenceproblem.

For så vidt angår problematikken omkring dimensioneringen af gadeskabe, indebærer bestemmelsen i telelovens § 51 a, stk. 3, således, at TDC ved adgang til samhusning i disse vil være forpligtet til at tilbyde virtuel samhusning i det omfang, der ikke er plads til at samhuse udbydere, der anmoder herom på en given lokalitet. Det vil sige, at TDC vil være forpligtet til at tilbyde de pågældende udbydere gratis at stille den nødvendige transmissionskapacitet til rådighed fra nærmeste anden tilsvarende adgangsmulighed og frem til de lokaliteter, der ønskes adgang til. Styrelsen har den 26. juni 2007 offentliggjort et notat om samhusningsforpligtelsens omfang i relation til TDC's netudbygning.

IT- og Telestyrelsen finder, at den nuværende formulering i CMP'ens punkt 2, hvoraf det bl.a. fremgår, at adgang til kobbernettet sker i *"fordelere og andre punkter i nettet, hvor det er praktisk muligt at indkoble i nettet "*(IT- og Telestyrelsens understregning) i sin ordlyd er i overensstemmelse med samhusningsforpligtelsen i markeds- og tillægsafgørelsen på engrosmarkedet for rå kobber (marked 11) samt telelovens § 51a, stk. 1, hvoraf det fremgår, at en SMP-udbyder *"... som udgangspunkt skal give den, der anmoder om samtrafik, adgang hertil på alle geografiske positioner, hvor det er praktisk muligt at etablere adgang..."* (IT- og Telestyrelsens understregning).

IT- og Telestyrelsen finder således ikke anledning til at træffe afgørelse om ændring af standardtilbuddet, jf. telelovens § 72 eller 73. Styrelsen skal i øvrigt bemærke, at forhold vedr. samhusning behandles i forbindelse med styrelsens gennemgang af standardtilbud om samhusning.

4.2.3. Gennemsigtighed og varslingsprocedurer

Tele2 og GlobalConnect har anført, at der i CMP'en mangler informationer om planlagte tiltag, forventet udseende af net efter implementering og relevante detaljer i forbindelse hermed, således at andre operatører kan planlægge og budgettere fremtidige investeringer i infrastrukturen. Tele2 finder det overordentligt betænkeligt, at sådanne oplysninger ikke er tilgængelige eller undlades (f.eks. GHDSL).

Cybercity har anført, at de finder det nødvendigt, at der implementeres faste procedurer for TDC's varsling af nye indkoblingspunkter. TDC bør indtænke de øvrige operatørers behov ifm. planlægningen af nye indkoblingspunkter. Det er således ikke tilfredsstillende, at TDC først underretter andre operatører om planlagte indkoblingspunkter, efter TDC har søgt om byggetilladelse til sig selv ved de relevante myndigheder. Efter Cybercitys opfattelse, bør der udarbejdes faste entydige formularer for, hvilke oplysninger TDC's varsling af nye indkoblingspunkter som minimum skal indeholde, ligesom de øvrige operatører skal have rimelig frist til at kunne deltage i eventuel sametablering af nye indkoblingspunkter.

IT- og Telestyrelsen finder, at det er afgørende for den langsigtede konkurrence på markedet, at de øvrige udbydere i forbindelse med TDC's netudbygning får mulighed for at "følge med ud" på de fremskudte indkoblingspunkter, hvis de ser et forretningsmæssigt grundlag herfor, eller får mulighed for at omlægge deres nuværende forbindelser med henblik på at kunne markedsføre tjenester på samme tidspunkt og under forhold, der svarer til de forhold, som gælder for TDC's eget udbud. Ellers er der risiko for, at TDC's netomlægning giver TDC en konkurrencemæssig fordel i forhold til de øvrige bredbåndsselskaber. Der er derfor vigtigt at give mulighed for samtidighed i nye tjenester i forbindelse med TDC's netudbygning.

TDC er i medfør af afgørelsen af 5. januar 2006 på engrosmarkedet for ubundtet adgang pålagt at give adgang til rå kobber og delt rå kobber på ikke-diskriminerende og gennemsigtige vilkår.

I relation til gennemsigtighedsforpligtelsen fremgår det bl.a., at:

"[TDC skal] løbende på selskabets hjemmeside på en let tilgængelig og dækkende måde offentliggøre alle oplysninger og specifikationer om ændringer i eksisterende udbud af samtrafikprodukter og kommende nye samtrafikprodukter, der planlægges gennemført i løbet af de næste seks måneder. IT- og Telestyrelsen kan godkende, at oplysninger og specifikationer kan tilbageholdes." (IT- og Telestyrelsens understregning).

I relation til ikke-diskriminationsforpligtelsen fremgår det bl.a., at:

"TDC under tilsvarende forhold tilbyder andre virksomheder, der udbyder tilsvarende tjenester, tilsvarende vilkår og priser, og at TDC tilbyder tjenester og formidler oplysninger til andre på samme vilkår og priser og af samme kvalitet, som gælder for tjenester, der udbydes til TDC selv, dettes datterselskaber eller parterne." (IT- og Telestyrelsens understregning).

IT- og Telestyrelsen anmodede i foråret 2006 TDC om at redegøre for, hvordan selskabet i relation til etablering af teknikhuse m.m. lever op til forpligtelserne om ikke-diskrimination og gennemsigtighed, som selskabet er pålagt i medfør af styrelsens afgørelse af 5. januar 2006 på engrosmarkedet for ubundtet adgang, jf. afgørelsens afsnit 4.4 og 4.6 samt afgørelsens bilag 6, afsnit 4 og 6, samt hvilke informationer som tilgår de øvrige udbydere i forbindelse med TDC's varslingsprocedurer og angive et konkret eksempel på, hvordan varslingen af de øvrige udbydere finder sted.

TDC oplyste i den forbindelse over for IT- og Telestyrelsen, at selskabet har indført varslingsprocedurer i forbindelse med etableringer af teknikhuse, gadeskabe eller lignende (indkoblingspunkter) i kobbernettet, og at varslingerne som udgangspunkt sker efter følgende procedure:

1. varsel: Senest seks måneder inden etableringen varsler TDC ved markering på kort, i hvilket geografisk område et givent teknikhus eller gadeskab vil blive placeret.

2. varsel: Senest to måneder inden etableringen udsender TDC en liste over kobberforbindelser, som bliver berørt af omlægningen. TDC oplyser i den forbindelse den konkrete placering af det pågældende teknikhus eller gadeskab med angivelse af forventet starttidspunkt og forventet varighed af omlægningen.

TDC bekræftede, at selskabet varsler alle etableringer af teknikhuse, uanset om ændringerne kan medføre en degradering af bredbåndsperformance på eksisterende kobberforbindelser eller ej. Varsling sker således, uanset om ændringerne har betydning for konkrete kunder eller ej. TDC oplyste endvidere, at varslingerne sendes pr. e-mail til de øvrige udbydere.

Det er IT- og Telestyrelsens opfattelse, at varslingsprocedurerne sikrer, at de øvrige udbydere får oplysninger om TDC's udbygning af accessnettet, så de har mulighed for at udbyde tjenester på lige vilkår med TDC. Dette er i tråd med styrelsens holdning i notat af 9. marts 2007, hvori styrelsen behandlede TDC's varslingsprocedurer for nye indkoblingspunkter.

IT- og Telestyrelsen oplyste i den forbindelse, at styrelsen agter at føre tilsyn med, om TDC lever op til de varslingsprocedurer, som selskabet har underlagt sig selv i forbindelse med sagens oplysning over for styrelsen, og som er beskrevet ovenfor.

IT- og Telestyrelsen kan konstatere, at TDC's standardtilbud af 15. august 2007 bilag 1e for rå kobber og bilag 1d for delt rå kobber indeholder varslingsprocedurer i forbindelse med etablering af nye indkoblinger. Disse standardtilbud vil skulle sendes i høring i branchen. Når standardtilbuddene har været i høring, vil IT- og Telestyrelsen tage stilling til, om de anførte varslingsprocedurer i standardtilbuddene opfylder TDC's forpligtelser på engrosmarkedet for ubundet adgang, herunder forpligtelsen om gennemsigtighed. Styrelsen vil derfor ikke behandle spørgsmålet yderligere i nærværende notat.

5. IT- og Telestyrelsens bemærkninger i øvrigt

Udover de afgivne høringssvar, har IT- og Telestyrelsen følgende bemærkninger til standardtilbuddet:

5.1 TDC's adgang til at ophæve aftalen (aftalens punkt 18.1 og 18.3) ***(rå kobber og delt rå kobber)***

I IT- og Telestyrelsens høringsnotat vedr. standardtilbuddet for marked 9 og styrelsens afgørelse af 7. august 2007 vedrørende samme standardtilbud har styrelsen truffet afgørelse om de vilkår i standardtilbuddet, der vedrører TDC's adgang til at ophæve aftalen. De bestemmelser i standardtilbuddet, der er behandlet i den forbindelse, findes også i standardtilbuddet for marked 11.

Af standardtilbuddets punkt 18.1. om væsentlig misligholdelse fremgår det, at:

"18.1 Væsentlig misligholdelse
Følgende forhold anses blandt andet og altid for væsentlig misligholdelse fra Operatørens side:

- *Operatøren undlader at betale forfaldne beløb rettidigt og underlader at afhjælpe sådan misligholdelse inden 10 arbejdsdage efter, at TDC skriftligt ved påkrav har underrettet Operatøren om den manglende betaling, jf. pkt. 16.4.*
- *Operatøren undlader gentagne gange og efter TDC's reklamation over denne undladelse at afgive meddelelse i henhold til pkt. 26.3 om ophør af aftaler om individuelle rå kobbertrådpar.*
- *Operatøren tilsidesætter betingelserne for rå kobber gentagne gange, jf. produktspecifikationerne.*
- *Operatøren undlader efter fremsendelse af specificeret påkrav herom fra TDC at træffe de fornødne foranstaltninger med henblik på at afhjælpe væsentlige forstyrrelser m.v. af trafikken i TDC's offentlige telenet forårsaget af Operatøren selv eller dennes slutkunder.*

- *Oplysninger eller specifikationer, som Operatøren afgiver til TDC i forbindelse med indgåelse af denne aftale og i øvrigt enhver konkret anmodning om levering af rå kobber, viser sig at have været bevidst usande eller ukorrekte, da de blev fremsat.*
- *Operatøren gentagne gange anvender det leverede rå kobber til andre formål end de i denne aftale eller i teleloven tilladte jf. herved denne aftales præambel*
- *Operatøren afskærer TDC fra at få adgang til egne anlæg og installationer med henblik på fejlsøgning m.v.*
- *Operatøren undlader at efterkomme et af TDC udstedt sikkerhedsdirektiv i anledning af TDC's konstatering af, at Operatøren gentagne tilsidesættelse af væsentlige anvisninger vedr. brugen af det leverede rå kobber.*
- *Den af Operatøren tilvejebragte bankgaranti eller anden sikkerhedsstillelse annulleres, bortfalder, ophører eller af anden grund ikke længere er i kraft, uden at Operatøren forinden har tilvejebragt en anden tilsvarende og af TDC skriftligt godkendt sikkerhed.*
- *Operatørens konkurs, betalingsstandsning eller åbning af forhandlinger om akkord."*

Af standardtilbuddets punkt 18.3 om ophævelse fremgår blandt andet:

18.3 Ophævelse
"Såfremt Operatøren væsentligt misligholder sine forpligtelser ifølge denne Aftale og sådan misligholdelse ikke er bragt til ophør senest 20 Arbejdsdage [delt rå kobber:10 arbejdsdage] efter modtagelse af skriftligt påkrav herom, skal TDC være berettiget til med omgående virkning at ophæve denne aftale helt eller delvist.

I tilfælde af manglende betaling er TDC berettiget til med omgående virkning at ophæve denne aftale helt eller delvist efter udløb af det i pkt. 18.1. nævnte påkrav.

(..)."

IT- og Telestyrelsen skal indledningsvis citere følgende fra sin afgørelse af 7. august 2007 vedr. standardtilbuddet for marked 9:

"IT- og Telestyrelsen skal indledningsvis bemærke, at telelovgivningen efter styrelsens opfattelse udtømmende gør op med de situationer, hvor en udbyder med stærk markedsposition kan afbryde igangværende samtrafik, jf. den ovenfor under afsnittet om lovgivningen gennemgåede adgang hertil i medfør af reglerne i telelovens § 50, stk. 3, og i bekendtgørelse nr. 671 af 10. juli 2003 om afvisning og afbrydelse af samtrafik.

Det er på det grundlag videre IT- og Telestyrelsens opfattelse, at TDC kan gøre normale kontraktretlige misligholdelsesbeføjelser gældende for forhold, der falder uden for telelovgivningen. For forhold, der falder inden for telelovgivningen, kan ophævelse af en aftale kun ske i overensstemmelse med de kriterier, der fremgår af telelovgivningen, herunder eksempelvis afbrydelseskriterier fastsat i medfør af telelovens § 50, stk. 3.

For så vidt angår afbrydelse ved manglende betaling for samtrafik skal IT- og Telestyrelsen bemærke, at TDC ikke inden for telelovgivningen er pålagt at give adgang til samtrafik uden betaling herfor.

På dette grundlag skal styrelsen pålægge TDC at ændre de bestemmelser i standardtilbuddet, som giver TDC en videre adgang til at ophæve en aftale om samtrafik i tilfælde, hvor TDC ikke i medfør af de udtømmende regler i telereguleringen vil være berettiget til at afbryde igangværende samtrafik, således at denne adgang for TDC til at ophæve en samtrafikaftale bringes i overensstemmelse med lovgivningens regler herom. IT- og Telestyrelsen deltager gerne i en nærmere drøftelse om den konkrete udformning af disse ændringer."

På den baggrund har IT- og Telestyrelsen påbudt TDC at ændre bestemmelserne om TDC's adgang til at ophæve en aftale om samtrafik som følge af udbyderens misligholdelse i standardtilbuddet for marked 9, således at bestemmelserne bringes i overensstemmelse med telereguleringens regler for at afbryde igangværende samtrafik.

Da forholdet vedr. ændring af vilkår som nævnt ovenfor vurderes at være de samme i relation til nærværende standardtilbud for marked 11, finder IT- og Telestyrelsen, at TDC skal ændre standardtilbuddet for marked 11, så det - for så vidt angår bestemmelserne om TDC's adgang til at ophæve aftalen som følge af udbyderens misligholdelse - bringes i overensstemmelse med de principper, der er indeholdt i styrelsens afgørelse af 7. august 2007 for marked 9.

TDC's bemærkninger
TDC har ved brev af 29. november 2007 til IT- og Telestyrelsen henvist til, at selskabet har indbragt styrelsens vurdering i afgørelse af 7. august 2007 af en tilsvarende bestemmelse i TDC's standardtilbud på markedet for fastnetterminering (marked 9) for Teleklagenævnet. TDC har henvist til selskabets bemærkninger i nævnte klagesag. TDC har i forlængelse heraf foreslået, at styrelsens endelige vurdering af dette punkt i standardtilbuddet afventer Teleklagenævnets afgørelse vedrørende standardtilbud på marked 9.

IT- og Telestyrelsens bemærkninger
IT- og Telestyrelsen skal bemærke, at Teleklagenævnet ved afgørelse den 18. februar 2007 har stadfæstet styrelsens afgørelse af 7. august 2007 for marked 9, for så vidt angår spørgsmålet om TDC's opsigelsesadgang.

IT- og Telestyrelsen vil træffe afgørelse vedr. denne problemstilling, jf. telelovens § 72 eller § 73.

IT- og Telestyrelsens afsluttende bemærkninger

IT- og Telestyrelsen har på baggrund af høringsnotatet og TDC's høringssvar vurderet, hvorvidt IT- og Telestyrelsen for de enkelte problemstillinger skal træffe afgørelse om ændring af standardtilbuddene for rå kobber og delt rå kobber, jf. telelovens §§ 72 eller 73.

For punkterne 2.1 (migrering mellem aftaler), 2.1. (afvisninger), 2.1. (forbikobling), 3.2. (definitioner), 3.15 (TDC's direkte kontakt til operatørens slutkunder), 3.17 (udveksling af tekniske oplysninger), 3.19 (leveringstid), 3.37 (bestilling af rå kobber) 4.2.1 (kvalitetskrav på rå kobber og delt rå kobber), 5.1 (TDC's adgang til at ophæve aftalen) har IT- og Telestyrelsen fundet det nødvendigt at træffe afgørelse om ændring af standardtilbuddene.